

44

FINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA

INX COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA

RADU VAIDA

Misiune neobișnuită

EDITURA MILITARĂ

Radu Vaida
Misiune neobișnuită

— Povestiri —

EDITURA MILITARĂ, BUCUREȘTI, 1979

Misiune neobișnuită

L-am revăzut după mulți ani, dar l-am recunoscut imediat. Era același bărbat frumos, cu statura înaltă, cu o bărbie voluntară și mișcările repezi. Fuseserăm colegi de școală militară, dar drumurile vieții ne-au despărțit, Crișan fusese repartizat într-o unitate din provincie, iar eu rămăsesem în Capitală. Aflasem că era un ofițer destoinic, dar în afara unor întâlniri întâmplătoare, scurte, nu am avut prilejul să vorbim pe îndelete. Acum venise în București pentru mai multă vreme, și, într-o seară, am stat împreună la povești până noaptea târziu. N-am simțit când trec orele; ne simțeam parcă din nou tinerii aceia entuziaști din școala militară, care visau să facă isprăvi nemaipomenite în viitoarea lor profesie. După cum mi-am dat seama, colonelul Ilie Crișan, căci

colegul meu era acum colonel, făcuse într-adevăr multe isprăvi, îndeplinind diferite misiuni neobișnuite. Una dintre ele mi-a povestit-o în seara aceea retrăind parcă acele momente și, deși trecuseră ani mulți de atunci, nimic nu i s-a șters din memorie...

*

...Norii amenințători ce goneau pe cer și vântul ce fluiera sălbatic prevesteau furtuna. Un om slab, îmbrăcat într-un pardesiu închis la culoare, mergea zgribulit, trăgând cu coada ochiului la numerele caselor. În fața unei portițe scunde se opri o clipă, apoi intră în curticica în fundul căreia se deslușea silueta unei case mici, bătrânești. Sună și peste câteva clipe auzi niște pași.

— Cine-i?

— Bună ziua. V-am adus cartea.

— Ați citit-o? întrebă cineva, în timp ce un cap își făcu apariția în ușa întredeschisă.

— Da. E foarte bună.

— Poftiți în casă...

Omul se strecură pe ușă, tocmai la vreme căci vântul răbufnise, umplând toată curtea; începuse furtuna.

...A doua zi, gazda porni la plimbare, lăsându-și musafirul să se odihnească. În colțul unei străzi, pe un stâlp de telegraf, lipi o foaie de hârtie: „Schimb locuință, compusă dintr-o cameră și bucătărie, încălzire cu gaze,

cu altă locuință mai centrală. Adresați-vă la tovarășul Vasilescu, strada Libertății nr. 22, între orele 16–20”.

Privi încă o dată anunțul și plecă apoi mai departe, fluierând.

...Peste alte două zile, același bărbat se plimba agale, cu niște flori în brațe, pe aleile cimitirului Belu. Din când în când, se oprea cercetător, căutând parcă un anume mormânt. Deodată, tresări. În fața sa, o femeie în negru, îngenunchiată înaintea unei cruci de lemn, cu scrisul proaspăt: 5 iulie 195... Se apropie uitându-se în jur; cimitirul era pustiu. Doar o babă măruntică picotea pe o bancă, sub o salcie.

— Tovarășă... tovarășă, murmură el și o ajută pe femeie să se ridice.

— A murit... a murit! îl privi femeia disperată.

Tânguirile ei continuară un timp, până când, sfârșită, se șterse la ochi și se lăsă purtată spre ieșire de brațul protector al bărbatului milos. Aproape de poarta cimitirului, însă, acesta se aplecă și-i șopti la ureche:

— Omul așteptat a sosit...

— Bine, domnule Vasilescu... murmură femeia și se desprinse de lângă el.

*

În cameră era plăcut. Căldura de afară era oprită de niște transperante (Perdea de protecție (care poate fi ridicată sau lăsată în jos cu ajutorul unei sfori sau al

unui resort) folosită contra căldurii și a luminii soarelui; stor.) lucrate artistic. Musafirul însă, întins pe scaun, își tot ștergea nădușeală care-i îmbrobona fruntea. Vasilescu fuma cu ochii la el, uitând câteodată de țigară, căci chipul celuilalt era mai tânăr decât se așteptase. Musafirul avea trăsături energice și ochi vii, ca de viezure.

Vasilescu, căruia începuseră să-i strălucească dintr-o dată ochii de ură, zise deodată:

— Fără ajutorul celor de „dincolo" e greu... doar știi mai bine, că doar vii de-acolo!

În cameră pătrunse o undă de zăpușeală de afară, prin geamul deschis de Vasilescu. Acesta rămăsese gânditor cu paharul în față, până când tresări uitându-se la ceas:

— E timpul să pleci. N-ai uitat adresa: strada Bălcescu... Domnule Coman, fii atent, te rog, la parolă...

*

Coman găsi repede și strada și casa.

Un bloc modern, cu mai multe etaje. Inima începu să-i bată cu putere. Pe cine va întâlni aici? Poate chiar pe „Rechin"... Oare cum arată?

Liftul ajunse repede la etajul 5. Cum deschise ușa, zări și tăblița pe care o căuta. „Apartamentul 23". Da, aici... Sună prelung și așteptă. N-auzi nimic, dar simți mai mult instinctiv că este privit prin vizeta ușii. Apoi se auziră pași și ușa se deschise încet.

— Pe cine căutați?

În fața sa stătea o femeie îmbrăcată într-o rochie subțire, galbenă, de vară. Noul venit se simți stingherit. Nu se aștepta la așa ceva. Totuși, scoase din buzunar o fotografie ruptă pe care o întinse femeii, prevăzător.

— Am găsit-o pe scară. Poate este a dumneavoastră...

Femeia se uită bănuitoare la el, apoi la fotografie și, cu mișcări leneșe, scoase din buzunar bucata care lipsea și-o așeză lângă cealaltă Părțile se potriveau perfect.

*

— Așteptați puțin, îi zise, făcându-i loc să între. Apoi formă un număr de telefon și vorbi cu glasul schimbat:

— Dragă, a venit aragazul... Poți veni acasă... pregătesc masa până atunci...

Peste câteva minute, soneria țârâi de câteva ori, abia atinsă.

— A venit, zise femeia și grăbi spre ușă.

În prag apăru un bărbat scund, cu ochelari fumurii, care impunea de la bun început printr-o atitudine rece și distantă. Îl privi de departe pe noul venit și rosti brutal:

— Luați loc!... Putem începe!

Discuția dură destul de mult. Omulețul se vădea a fi nu numai energic, dar și inteligent. Dădu noului sosit instrucțiuni precise și clare. Acesta putea, din clipa aceea, să ia contact cu ceilalți, să stabilească legătura

între ei și cei care-l trimiseseră aici. Și deși tânărul venise cu parola, nu putu să afle mai mult...

— Atâta doar, acum... îl fixă omulețul. Atenție, deci, domnule Coman, pleci într-o excursie, cu stația de radio ascunsă pe fundul sacului.

*

După atâția kilometri de drum abrupt și bolovănos, urcușul era din ce în ce mai greu. Adierea vântului însă îl răcorea; se simțea ceva mai bine. Nu mai avea mult până la vârful masivului. Acolo era ținta călătoriei sale și asta îl tulbura. Privirea-i atentă cerceta împrejurimile, pădurea. Nu era însă nimeni; frunzișul nici nu foșnea. Doar păsările tulburau câteodată pacea.

Aproape de vârf, încetini pașii, scrutând, cu ochi mijiți, copacii care se răreau. Pe aici, pe aproape, trebuie să fie ascunzătoarea pe care o căuta. Și ei trebuiau să-l aștepte, desigur fuseseră încunoștiințați de venirea lui.

— Mâinile sus!

Tresări, aruncând bățul în care se sprijinise până atunci și ridică mâinile, cu aceiași ochi mijiți, căci nu se vedea nimeni în jur.

— Pădurea e liniștită, spuse el cu voce domoală.

— E liniștită, dar nu totdeauna, îl avertiză cineva.

— Cu oamenii pașnici... întotdeauna!

— Lasă mâinile în jos. Te poți apropia...

În față îi apăru un bărbos, care-l sfredelea cu privirea.

Coman rămase câteva clipe nemișcat în fața armei. Bărbosul îl cercetă în tăcere câteva clipe.

— Urmează-mă! îi porunci apoi și-i făcu semn să între în pădure.

La scurt timp, începură să urce pe o potecă stâncoasă, îngustă, care șerpuia pe versantul abrupt al muntelui. Pe aici, arar și greu călca picior de om. La picioarele lor se deschidea o prăpastie amețitoare, ca o despicătură de pământ.

— Ține toporașul și fă ca mine, îl îndemnă bărbosul. Nu te uita în jos, ci drept în perete, sus...

După siguranța cu care înainta, se vedea că trecuse deseori pe aici. Coman însă călca cu băgare de seamă, pipăind cărarea. Simțea din plin sudoarea încinsă pe spate, dar nu se oprea; bărbosul nu trebuia să observe c-a obosit. Curând însă și chinul drumului se termină. Ajunseră la o ascunzătoare amenajată într-o peșteră săpată în stâncă. Intrarea se făcea prin scorbura unui copac uriaș, rămas în picioare de ani și ani de zile, acolo, în brădet.

În ascunzătoare, Coman dădu și de ceilalți. Erau cinci la număr: patru bărbați și o femeie. Șeful lor – află că se numește Corbu – scund și vânjos, cu căutătura piezișă, începu să-l iscodească de la început. Se lămuri însă și el tot așa de repede, și-i făcu semn să se întindă jos, să se odihnească.

— Nu-i atât de plăcut la noi, dar e mai bine ca la închisoare...

Coman își roti privirea în jur, cercetând încăperea, precum și oamenii care începuseră să-și vadă de treburile lor.

Lângă un perete se întindea un pat comun, pe care se chircise acum femeia. În mijloc era o masă din lemn cioplit, plină de resturi de mâncare și de sticle goale. Într-un colț, în penumbră, sticleau oțelele câtorva arme proptite de două lăzi cu muniție. Aerul era închis, cu iz acru, înțepător.

Bărbații se pregăteau să iasă, parcă spre a-i lăsa singuri, iar Corbu se așeză pe pat, alături de femeie.

— Ce zici, porumbițo? o ciupi el. De obraz. E nevasta lui, se adresă el lui Coman, arătând către unul subțirel, care dădea semne de nervozitate. Odihnește-te mai întâi, îi porunci apoi lui Coman și îi arătă patul de scândură.

Coman adormi abia într-un târziu, frământat de gânduri, neliniștit.

*

Trecură câteva zile. Coman. Luase de mult legătura prin radio cu cei din oraș. Seara era pe recepție, ca de fiecare dată când aștepta semnalul. Deodată, tresări, căci auzise în cască cunoscutul: „ti-ta, ta-ti-ta-ta”, și apucă repede creionul.

Textul pe care îl descifrase era destul de clar: „Mâine noapte, la orele 03,00, executați misiunea! Va veni și „Liliacul” cu voi. „Rechinul”.

Corbu, care îl urmărise tot timpul cât lucra la aparat, îi smulse hârtia din mână și o citi și el, dintr-o privire.

— Aha... își zise, mâine noapte!... Era și timpul! Și răsuflă ușurat. Că nu mai puteam, mă sufocam... Gata, băieți. A sosit momentul. Mâine noapte... Până atunci, pregătiți-vă!

Corbu ieșea din când în când afară și întreba pe cel care stătea de veghe dacă n-a sosit încă „Liliacul” anunțat prin radiogramă.

Pe la miezul nopții, la intrarea adăpostului se simți mișcare.

— A venit „Liliacul”, vesti bucuros omul de pază.

Radistul încremeni cu ochii la el, căci noul-venit nu era altcineva decât gazdă sa, Vasilescu. Acesta însă se feri de privirile lui și se retrase într-un colț cu Corbu, unde șușotiră îndelung.

*

Drumul până la linia ferată nu era prea ușor. Noaptea era întunecoasă, cărarea accidentată și trebuiau să se și ferească de vreo întâlnire neașteptată.

Ajunseră însă nestingheriți în locul indicat, acolo unde linia intra în defileu, departe de orice așezare omenească. Radistul intră între ceilalți. Începură să

lucreze grăbiți, cu frică, lipiți de pământ. Planul acțiunii era simplu: trebuia scoasă o singură șină și trenul internațional va deraia.

După un timp, în noapte răsună un șuier de locomotivă care urca din greu un deal. Corbu tresări cu ochii la ceas.

— E încă prea devreme, mormăi el. Dar tot internaționalul trebuie să fie. Alt tren nu trece pe aici, la ora asta... La semnalul meu, încetați lucrul și vă feriți. O să fie un spectacol...

De fapt, n-aveau de ce să se teamă. Aveau acte în regulă, ca muncitori care repară calea ferată. De aceea, se retraseră puțin de lângă linie și așteptară. Într-adevăr, în întuneric sticliră curând ochii luminoși ai unei locomotive care se apropia cu viteză redusă. Nu, nu era „internaționalul". Era o locomotivă singură, cu un vagon după ea. „Lucrătorii de linie" făcură semn mecanicului să micșoreze și mai mult viteza, să piloteze. Locomotiva pufăi prelung și intră în defileu aproape la pas, gâfâind. În dreptul lor, însă, se opri și din ea săriră câțiva bărbați în haine ca ale lor, de muncitori. Erau însă înarmați cu automate.

Corbu își dădu cel dintâi seama că li se întinsese o cursă și făcu semn celorlalți spre arme. Dar atât arma lui, cât și armele celorlalți rămaseră mute, când apăsară pe trăgace...

— Tu m-ai trădat! șuieră Corbu către subțirelul cu femeia și scoase cuțitul.

Acesta însă îl lovi pe neașteptate peste mână și cuțitul zbură în lături, zăngănind pe pietre. Apoi, încleștați, căzură amândoi lângă terasament.

— Hei, ce v-a apucat? sări furios Vasilescu. Fuga spre pădure!

— Ușor, „Liliacule”, ușor! îl opri Coman și-i puse pistolul în coastă. Vezi că al meu e bun!

Vasilescu se repezi atunci cu capul înainte, dar doi dintre „muncitorii” care săriseră din locomotivă îi apucară brațele strâns și i le răsuciră la spate. Alții îl imobilizară pe Corbu și pe subțirel, și-apoi îi prinseră și pe ceilalți doi, cu femeia, chiar la marginea pădurii.

*

În biroul maiorului Mardare erau adunați cei câțiva ofițeri care acționaseră pentru lichidarea infractorilor conduși de „Rechinul”. Capturarea adevăratului radist parașutat fusese hotărâtoare; și se găsise și locotenentul-major Ilie Crișan, alias Coman, care să-i semene.

— Crișan, tu trebuie să știi și cine era „Rechinul”, spuse unul dintre ofițeri.

— Femeia, murmură Crișan. În noaptea plecării, ea mi-a dat indicația care a ajuns de fapt la voi...

— Ea este și femeia din cimitir, încheie Mardare satisfăcut și puse pe masă o fotografie.

Chipul ei cernit nu mai lăsa acum nicio îndoială.

— Frumos... rechin...

Un caz particular

Seara a coborât pe nesimțite peste oraș. În grădina casei lui Otto Reiser miresmele florilor împrăștie un parfum plăcut. E cam răcoare și gazda ne invită în casă, pe mine și pe un coleg al meu, la un pahar de vin, „un vin făcut de mine, din vița semănată de mâna mea și îngrijită tot de mine”. Într-adevăr, vinul este bun, aromat, iar casa primitoare ne face să ne simțim bine. O cunoaștem și pe soția interlocutorului nostru și pe cei doi copii – un băiat și o fată, elevi de liceu. Sunt tineri, frumoși, cu priviri inteligente. Băiatului îi place muzica și cântă în orchestra școlii. Ne arată un acordeon și ne întreabă dacă dorim să ne cânte ceva. Îi mulțumim și îl ascultăm interpretând o melodie. Degetele subțiri ale tânărului aleargă ușor peste clape. Tatăl are lacrimi în ochi, este tulburat. Nu-l întrebăm nimic, dar bănuim că simte nevoia să-și descarce sufletul, să povestească drama cumplită pe care a trăit-o nu demult. După un timp, cei ai casei pleacă pe nesimțite. La ieșirea din cameră, femeia ne promite că ne pregătește o gustare, „să meargă vinul”.

— Când stau și mă gândesc, își începe gazda

povestirea, mă tot întreb dacă eu sunt acela care am putut face o asemenea prostie, dacă eu sunt acela care am putut premedita, măcar o clipă, renunțarea la viața pe care am trăit-o și-o trăiesc în țara mea, în orașul meu, alături de familia mea. Doar ați văzut și dumneavoastră că aici am de toate, casă frumoasă pe care am construit-o cu mâinile mele, o grădină care mă odihnește în orele libere, o mașină proprie, un garaj. De peste douăzeci de ani lucrez ca șofer și sunt mândru că peste tot unde am fost m-am bucurat de prețuirea și stima colegilor, a cunoscuților mei.

În timp ce vorbește, îi urmărim gesturile, expresia feței. Intuim că bărbatul acesta robust, cu trăsături aspre, dar cu zâmbetul larg, prietenos, pune pasiune în tot ce face.

— Mă iertați că am abătut vorba de la povestea mea, dar în minte mi se învălmășesc multe gânduri. S-o iau de la început. Totul a pornit de la o clipă de rătăcire, așa apreciez astăzi gestul meu nesăbuit de atunci. Mi-au băgat în cap, unii, cu lux de amănunte ispititoare, că acolo e o altă lume, că acolo curge lapte și miere peste tot, și m-am hotărât să plec, cu gândul ascuns, trebuie să recunosc, de a rămâne... Motiv aveam: să-l duc pe fiul meu Hans la o mare clinică în care să i se vindece ochiul drept, ochi cu care nu vede de la vârsta de cinci ani, când alt copil, din joacă, l-a lovit cu o piatră. Organele

noastre de stat mi-au aprobat să plec în străinătate, la un consult medical, pentru a vedea ce se poate face cu fiul meu, deși medicii oftalmologi din oraș îmi spuseseră că, din păcate, nu mai e nimic de făcut. Din prima zi a sosirii mele în orașul unde locuiește o mătușă de-a mea, m-au întâmpinat și primele decepții. Deși în scrisori îmi promisese câte în lună și stele, când am sunat la ușa ei nu mi-a dat nici măcar găzduire. Am depășit acest șoc (pentru mine a fost un adevărat șoc această comportare, fiindcă noi nu am fi procedat niciodată așa cu niște musafiri, chiar întâmplători, darămite cu niște rude!). Noi suntem oameni ospitalieri și când putem ajuta pe cineva, aflat la nevoie, o facem cu multă tragere de inimă. Am fost nevoit să mă instalez într-o tabără pentru flotanți, de fapt, un lagăr unde mi s-a făcut „favoarea" să mi se ofere o cameră mizeră, mică și igrasioasă, pe care o și plăteam. În lagăr am întâlnit mulți alți oameni dezrădăcinați și hăituiți de mizeria vieții pe care o trăiau în nesiguranță și tristețe. Unii m-au și întrebat cu amărăciune: „Prostule, ce cauți tu aici?" În sfârșit, m-am instalat în camera aceea mizeră și-am început să colind pe la diferiți medici. Prea mare lucru nu am făcut, căci n-aveam bani să plătesc taxele mari ce mi se cereau pentru consultații. Am zis atunci că trebuie să-mi găsesc ceva de lucru ca să-mi pot aduna ceva bani pentru a mă putea duce cu băiatul meu la un

specialist celebru. Încercam să mă conving că totuși voi reuși, că încă nu a venit clipa mea, după care să se împlinească tot ce visasem și, poate, mai visam, ca cineva să mă întâmpine și să-mi spună: „Ai venit! Bine ai venit! Fii sigur că totul „absolut totul, se va rezolva... Îți vom vindeca băiatul, totul se va aranja...”

Am umblat zile în șir, din poartă în poartă, pe la diferite întreprinderi și firme particulare doar, doar, voi găsi ceva de lucru. Trebuie să știți că sunt un meseriaș bun și totuși nu am găsit nimic... Pretutindeni am fost întâmpinat cu răceală și mi-am dat seama că nimeni n-are nevoie de noi, cei veniți din altă țară. Vă dați seama cum mă înapoiam în lagăr, frânt de oboseală și cumplit de supărat, în camera în care, peste toate supărările mele, îl mai găseam pe băiatul meu cu ochii plânși. De multe ori acesta îmi spunea:

— Hai acasă, tată, nu vezi că nu putem face nimic aici? Așa cum am trăit fără un ochi până acum pot trăi foarte bine și mai departe...

Eu însă sunt un om ambițios și am zis că dacă am făcut un drum atât de lung, să rezolv totuși ceva, s-o duc până la capăt. Am continuat să caut cu desperare de lucru, deși gândurile mă purtau mereu și mereu către țară, către familia pe care o lăsasem acasă. Atunci am înțeles mai bine ce înseamnă cuvântul românesc „dor”. Soția mă sfătuia, în scrisorile pe care mi le trimitea, să

las totul baltă și să mă întorc acasă unde mă așteaptă casa, grădina și via care trebuie tăiată și îngrijită. „Parcă și florile s-au ofilit de când ați plecat”, îmi scria soția, și eu citeam și simțeam inima spărgându-mi-se în piept de durere. Cu chiu cu vai am găsit de lucru ca muncitor necalificat, pe un șantier de construcții. Căram cărămizi și diverse alte materiale. Eram cel mai prost plătit dintre toți muncitorii, și în plus, angajarea era temporară; după câteva săptămâni urma să-mi caut de lucru în altă parte. Nu vă mai spun ce-am suferit când am văzut că nimeni nu se uita la noi, că nimeni nu se interesa de soarta noastră, că n-aveam un prieten cu care să schimbăm o vorbă. În acele zile negre am văzut cu ochii mei tineri drogați care se prăbușeau pe trotuar, am văzut huligani care bruscau trecătorii în văzul lumii, am văzut oameni bolnavi, căzuți în stradă și cărora nimeni nu le-ntindea o mână de ajutor. Când citeam în ziare despre asemenea lucruri îmi ziceam că poate se exagerează, dar acum pot Spune că încă se scrie prea puțin despre toate aceste lucruri inumane care se petrec acolo.

Simțeam că nu mai pot să rezist, că fiecare zi care trece îmi scurtează zilele. Îl vedeam suferind enorm pe băiatul meu și am înțeles că nici acolo nu-l va putea vindeca nimeni. Și-atunci mi-am ucis gândul acela ascuns, cu care venisem. Vă mărturisesc cinstit, am avut

acest gând, dar l-am ucis și am hotărât să ne întoarcem acasă. Am fixat ziua, și după ce am reușit să agonisesc banii de tren, i-am spus băiatului:

— Hans, ne întoarcem acasă!

Nu pot să vă descriu bucuria pe care a trăit-o atunci fiul meu! Și eu alături de el. Ne îmbrățișam, râdeam și plângeam și număram minutele care ne mai despărțeau până la plecare. Avusesem și o datorie de plătit și n-am vrut să plec înainte de a o achita! Am restituit lagărului suma de bani pe care o primisem la sosire, ca să se știe că viața grea pe care o dusesem acolo câteva luni nu mi-a pătat demnitatea și că eu, redevenit ceea ce fusesem, cetățean al unei țări libere, nu primesc pomană de la nimeni.

Ce să vă mai spun? Că abia acolo, pe pământ străin, mi-am dat seama cât de mult îmi iubesc țara unde m-am născut, familia, cât de mult țin la rudele mele, la prietenii mei, la munca mea. Când am coborât în gară și când ne-am îmbrățișat cu soția, cu fata, cu frații mei. Veniți să ne întâmpine, n-am putut rosti decât cuvintele: „În sfârșit, acasă!”...

Presimțind probabil încheierea povestirii, soția a intrat pe ușă, cu o tavă cu gustări, poftindu-ne să ne servim. I-am mulțumit pentru invitație și după ce am gustat din bucate am lăudat-o pentru talentul ei de gospodină. Femeia a început să ne povestească, poate ca

un adaus cu valoare de simbol la tragica aventură a soțului și fiului, despre bunicul ei care, înaintea primului război mondial, emigrase în America, în căutarea unei vieți mai bune.

— Știți, ne-a spus femeia, cu ce s-a întors bunicul meu – căci s-a întors până la urmă acasă –, între ai săi, după o viață grea dusă pe meleaguri străine? Cu un simplu baros, cu care muncise ani în șir într-o turnătorie. Aceasta era toată averea lui! Cred că Otti își amintește această poveste pe care i-am spus-o încă de când ne-am cunoscut...

— Da. Îmi reamintesc de povestea bunicului tău. Acum îl înțeleg cum, deși bătrân, nu l-a răbdat inima să nu se întoarcă acasă. Așa cum nu poți dezrădăcina un pom, așa nu poți dezrădăcina un om de pe pământul său natal...

...Am ciocnit un pahar de vin în sănătatea gazdelor și în loc de urare l-am auzit pe Otto rostind încet, cu un suspin adânc, de ușurare:

— Sunt un om fericit, tovarășe colonel...

Dispariție ciudată

M-ai rugat să-ți povestesc cel mai dificil caz, își începu povestirea prietenul meu, colonelul de miliție Ilarie Abrudan. E greu să alegi. Înainte de rezolvare, toate ți

se par grele; pentru mine, ca tată a doi copii, cel mai dificil a fost cazul „A”...

...Primisem o scrisoare. Expeditorul – o mamă – care-mi scria:

„Sunt distrusă. Ieri, la ora 11, singurul nostru copil, Adina, de 6 ani, a dispărut...”

Femeia descria împrejurările dispariției copilului. Dimineața Adina se jucase în fața blocului, cu alți copii. La ora unsprezece, mama constatase lipsa fetiței.

Am citit și recitit scrisoarea. Seara se lăsase de mult, dar gândurile apăsătoare nu mă părăseau. „De unde să încep? Pe ce căi să conduc cercetările?...”

Mult mai târziu, am înțeles adevăratul sens al cuvintelor șefului meu.

— Va fi, poate, cazul cel mai dificil...

Da, așa este, sunt de mulți ani în miliție și întâmplarea mi se pare și azi unică în felul ei...

...Chiar în seara aceea am stat de vorbă cu mama fetiței dispărute. O femeie tânără, înaltă, cu ochi migdalați. Acum, privirea îi era tristă și vocea răgușită. Mi-a povestit că era dintr-un orășel din Banat. Se căsătorise în urma unei întâmplări ieșite din comun. Înainte de a se fi căsătorit, un vecin, pe care îl refuzase, Ștefan Radoslav, încercase s-o răpească. Întâmplarea se terminase cu un scandal care făcuse vâlvă. Apoi, totul se liniștise și s-a putut mărita cu cel pe care-l iubea.

Soțul ei era revizor contabil la primăria orașului.

Am întrerupt-o și i-am cerut să-mi spună dacă îl considera pe Radoslav capabil să se răzbune, după atâția ani. N-a știut ce să-mi răspundă. Mi-a povestit, în schimb, o mulțime de lucruri despre soțul ei. Acesta avea un frate și o soră, care locuiau în orășelul ei natal. Sora lui, în ziua dispariției fetiței, venise la ei în vizită și plecase în jurul orei 12.

— Cât a stat cumnata la dumneavoastră? am întrerupt-o eu.

— Numai câteva ore, dimineața. Era în trecere. Am lăsat-o împreună cu fetița, iar eu m-am dus la piață. Când m-am întors, fetița plecase să se joace, iar cumnata mea se pregătea de drum.

În acest moment al discuției, și-a făcut apariția pe ușă soțul femeii. Pe chipul lui am deslușit o spaimă ascunsă. Și-a dat seama din prima clipă cine sunt și mi s-a adresat direct:

— Am căutat-o peste tot. N-am găsit-o...

Am așteptat să se liniștească puțin, apoi le-am cerut să-mi descrie cum fusese îmbrăcată fetița.

— Cu o rochiță de catifea roșie, cu mâneci scurte, peste care avea un pardesiu roșu, mi-a spus femeia. Pe cap purta un batic de mătase, înflorat, cu cercuri concentrice.

— În picioare ce purta?

— Pantofi albi, ciorapi albi, trei sferturi, supraelastici.

M-am uitat la fotografia înrămată de pe masa la care ședeam și Tudor Stan, tatăl fetiței, mi-a înțeles privirea.

— Da, e ea, tovarășe maior... E o fotografie făcută cu o lună în urmă...

I-am rugat să-mi îngăduie să iau cu mine câteva din obiectele fetiței și jucării pe care erau imprimate amprentele ei digitale...

*

În ziua aceea, parcă se deschisese cerul: începuse de dimineață să plouă. O ploaie măruntă și deasă. Norii pluteau deasupra orașului. Ploaia are de obicei darul de a mă liniști; mă ajută să gândesc mai repede și mai limpede. Iată ipotezele pe care le stabilisem: 1. Fetița, fiind lipsită de supraveghere directă, a fost victima unui accident, fie de circulație (și în acest caz, cadavrul a fost ascuns de șoferul infractor), fie a căzut în vreo gură de canal sau într-o groapă (în apropiere, se aflau câteva șantiere de construcții). 2. A fost răpită de Ștefan Radoslav, fostul curtezan al Mariei, care se jurase că se va răzbuna pe cea care nu răspunsese sentimentelor sale. 3. A fost luată de cumnată, fără ca aceasta să anunțe pe cineva. 4. A fost sechestrată de infractori necunoscuți...

Mai erau și alte ipoteze. Nu le mai enumăr. Am adunat colectivul de ofițeri care se formase pentru

elucidarea acestui caz și am pus în discuție toate posibilitățile.

*

...Călătoream cu acceleratul de Timișoara. Prin fața ochilor mi se derula, estompat, ca într-un film vechi, peisajul multicolor al toamnei. Mă simțeam obosit. Încordarea ultimelor zile mă încolțise. Mi-am rezemat fruntea de geamul rece și încercam să mă odihnesc, gândindu-mă la cei de-acasă, la soție și la copii. N-aveam voie să mă las pradă oboselii. Acțiunea abia începuse. Fiindcă aflasem că mătușa fetiței n-o luase cu ea, mergeam să-l găsesc pe Ștefan Radoslav...

*

În Timișoara, am găsit ușor casa în care locuia cel pe care îl căutam; era o clădire veche, solidă. Intrarea se făcea printr-o poartă înaltă de lemn, vopsită într-un albastru șters pe care se afla o tăbliță cu o inscripție scrisă de mână: „Câine rău”.

Era dimineață. Bănuiam că stăpânul casei trebuia să fie plecat, așa că nu m-am mirat deloc când mi-a deschis o femeie. Era nevasta lui Radoslav. Masivă, cu un trup îndesai, femeia degaja din toată ființa un aer de sănătate.

— Pe cine căutați?

— Pe tovarășul Radoslav.

— E la policlinică. Știți, abia a ieșit din spital. În ultima

vreme e cam bolnăvicios. I-am spus să se îngrijească...

Și femeia, guralivă, a continuat să vorbească pe nerăsuflate, povestindu-mi despre soțul ei. Despre ce credea ea că mă interesa, deși nu-i cerusem nimic. Am ascultat-o cu răbdare, minute în șir.

...Desigur că primul meu drum, după această întâlnire, a fost la spital. Aici am aflat că Radoslav fusese internat timp de o lună și ieșise abia de două zile. Am cercetat fișele și am vorbit cu directorul spitalului. Radoslav fusese un bolnav liniștit, care nu le dăduse bătaie de cap. Numai în ultimele zile fusese mai nervos, probabil pentru că era nerăbdător să se întoarcă acasă.

— N-a lipsit din spital în timpul internării?

Directorul mai cercetă fișele din fața sa, apoi consultă un registru cu scoarțe albastre.

— Nu. Cel puțin așa rezultă din documentele noastre...

I-am mulțumit și am ieșit în parcul spitalului. Am intrat în vorbă cu câțiva bolnavi din salonul în care fusese internat Radoslav. Așa am aflat că omul lipsise din spital două nopți și două zile. Și una din zilele în care lipsise era tocmai ziua de 26 a lunii, ziua în care dispăruse fetița! Deci era posibil ca Radoslav...

*

Discuția cu fostul bolnav n-a decurs așa cum mă așteptam. Bărbatul pe care mi-l închipuisem cu un fizic

puternic, cu o fire agresivă, mi se înfățișa ca un om obișnuit, nu prea înalt. Buzele desenate frumos îi luminau înfățișarea. Înainte de a discuta cu el, aflasem că avea doi copii, la care ținea foarte mult, dar că nu se înțelegea deloc cu soția.

„E oare posibil ca un om care iubește copiii să poată face rău tocmai unui copil?” mă întrebam, puțin supărat pe mine că făceam această reflecție, care îmi năruia presupunerile că Radoslav ar avea vreun amestec în dispariția Adinei. „Dar unde a fost în zilele în care a lipsit din spital?” Nu puteam pleca fără a găsi răspuns la această chestiune. La primele întrebări, îmi răspunse îndârjit, mințind vădit. Nu recunoștea deloc că lipsise cele două zile și două nopți din spital.

— Tovarășe Radoslav, n-are niciun rost să vă mențineți în negarea unor realități evidente, hotărâi să dau pe față lucrurile. E vorba de soarta unui copil.

Văzui pe fața lui o tresărire. Își ridică ochii, întrebător.

— Ce copil? Și ce legătură are asta cu mine?

— Are. E vorba de fetița fostei dumneavoastră vecine. S-a petrecut un lucru deosebit de grav.

Citii în ochii săi un licăr de neliniște. Fața i se înroșise, mâinile începură să-i tremure ușor. După o clipă de ezitare, mărturisi:

— Dacă-i așa, vă spun. Vă rog, însă, să rămână între noi. Am fost la o petrecere, cu niște prieteni. Am băut și

mi s-a făcut rău. Am stat la un văr. N-am vrut să se audă la spital... Și, mai ales, nu vreau să audă soția. E certată cu vărul meu și...

Am cercetat și m-am convins că Radoslav îmi spusese adevărul. Am luat, apoi, primul tren spre casă.

Reușisem să elimin o ipoteză, dar rămâneau atâtea altele în picioare. Care era aceea la capătul căreia urma să găsesc rezolvarea cazului? îmi spuneam că la mijloc e vorba de o răpire, sau poate de o crimă. Poate cineva voise să lovească astfel în familia Tudor. Poate că... Zeci și zeci de presupuneri mi se învălmășeau în continuare în minte. Deveneam din ce în ce mai nerăbdător. Acum mi se părea că trenul e un vehicul demodat, că înaintează prea încet...

*

Tudor Stan, pe care îl invitasem la o nouă discuție, avea fața trasă; ochii injectați îl trădau că dormise puțin în ultimele zile. Îl înțelegeam. L-am rugat să se concentreze și să-mi răspundă precis la întrebări.

— De când lucrați ca revizor-contabil?

— De peste zece ani.

— În acest timp, ați avut cazuri în care, prin controalele pe care le-ați făcut, prin expertizele dumneavoastră, au fost demascați oameni necinstiți?

— Da.

— Relatați-mi, vă rog, pe larg despre controalele pe

care le-ați făcut și despre cei sancționați...

*

...Mă simt uneori ca un alpinist care trebuie să atingă, cu eforturi mari, piscul unui munte. Verificasem doi din cei trei indivizi pe care îi stabilisem ca având motive puternice de a-l dușmăni pe Tudor. Toți trei fuseseră condamnați pentru infracțiunile descoperite prin controalele revizorului-contabil. Unul dintre ei, Ion Ursache, scăpase cu fața curată la prima revizie, făcută de un contabil care se lăsase... păcălit. Chemat ulterior în supracontrol, Tudor lucrase meticulos și metodic, răscolind toată gestiunea, pe durata mai multor ani. Descoperise o delapidare săvârșită de Ursache. Acesta încercase să-l mituiască și pe Tudor Stan. Faptul îi agravase culpa. Judecat, Ursache fusese condamnat la mai mulți ani de închisoare. După proces, nevasta și copilul îl părăsiseră.

Pe Ursache l-am găsit după câteva zile de căutări înfrigurate. Lucra acum ca pontator, pe un șantier din apropierea orașului. Locuia la căminul burlacilor. Cercetările pe care le-am întreprins mi-au furnizat date interesante. Ursache era apreciat ca un om conștiincios, însă uneori îi plăcea să bea ceva mai mult și provoca scandaluri. Trăia retras, având o fire ursuză. Soția nu-l iertase și ca atare, nu-și mai văzuse familia de la proces. Avea în oraș doar un frate mai tânăr, operator chimist,

care ocupa o garsonieră într-un bloc alăturat. Fratele plecase cu soția în concediu, într-o stațiune climaterică, și îi lăsase lui cheile de la garsonieră, ca să aibă grijă de flori. Ursache se mutase, însă, cu totul, în garsoniera fratelui, și vecinii îl văzuseră deseori cum se întorcea seara din oraș, beat. Verificările noastre au scos la iveală că fostul delapidator nu devenise un om cinstit. Pe șantierul pe care lucra întocmea deseori pontări false, însușindu-și banii.

În dimineața zilei de 26, fusese în tură liberă. Adâncindu-se investigațiile, s-a stabilit că în ultima vreme Ursache era frământat, din care cauză consuma și mai des băuturi alcoolice.

Analiza acestor date m-a ajutat să trag câteva concluzii pe care le-am discutat îndelung cu colaboratorii mei. În primul rând Ursache, fiind în tură liberă în dimineața zilei de 26, putuse să se ocupe de răpirea Adinei... în al doilea rând, domiciliul său provizoriu era situat în apropierea blocului în care locuiau soții Tudor. Apoi, frământările lui...

Lucrurile începeau oarecum să se limpezească. Îmi era tot mai clar că Ursache nu era străin de dispariția Adinei. Părerile mele erau împărtășite și de ceilalți. Dar ce făcuse cu fetița?

Am adoptat un plan de bătaie, în care am prevăzut toate măsurile pentru a obține rezultatul dorit, în cazul

în care bănuiala noastră că Ursache era vinovatul s-ar fi confirmat. În primul rând, am cerut reținerea lui, pe motivul falsurilor din fișele de pontaj.

Spre surprinderea mea, Ursache, un bărbat înalt, slab, cu ochii cenușii, văzându-se arestat și aflând că suntem „de la județ”, nici n-a mai așteptat să i se pună în față probele. A recunoscut imediat infracțiunile comise. Recunoașterea aceasta grăbită ne-a întărit convingerea că bănuielile noastre nu erau lipsite de temei. Probe, însă, nu aveam. M-am prefăcut că nu manifest niciun interes deosebit față de declarațiile sale. Am ordonat să fie extinse cercetările, apoi am făcut o vizită în garsoniera unde locuise. Fratele său mi-a răspuns cu multă bunăvoință la întrebările pe care i le-am pus. Un lucru era limpede: dezaproba comportarea lui Ursache, pe care se vede că nu îl agrea prea mult.

...Ajuns la miliție, mi s-a raportat că, în ziua de 26, Ursache consumase băuturi alcoolice la restaurantul „Oltul”, până în jurul orei 11. După aceea, plecase nu se știe unde. Adina dispăruse tocmai între orele 11 și 12!

Am hotărât să nu se discute nimic cu Ursache despre cazul Adina, urmând ca, ulterior, să-l transferăm, pentru cercetări, la sediul miliției județene. Dar, în prealabil, am făcut o percheziție domiciliară, atât în fosta lui garsonieră, cât și la „căminul burlacilor”, unde locuia de obicei. N-am găsit nimic deosebit.

Am discutat cu el despre falsurile pe care le comisese, lăsându-i impresia că treburile sunt lămurite. Văzând că nu este trimis la penitenciar, Ursache a început să se intereseze de mersul cercetărilor. Răspunsul „nu știm nimic” al subofițerului i-a accentuat arestatului starea de neliniște și așa destul de vizibilă.

Am simțit că acesta era momentul psihologic cel mai prielnic al cercetărilor noastre. M-am pregătit pentru interogatoriu. Eram sigur că voi reuși să-l determin să ne facă mărturisiri complete și să spună unde este ascunsă fetița.

A început interogatoriul. Arestatul răspundea tot mai nesigur la întrebările mele. Își închipuia, probabil, că știm ceva...

— Tot îl mai urăști pe Stan Tudor? i-am aruncat pe neașteptate prima lovitură.

Ursache s-a îngălbenit și ochii au început să-i joace... Fața i s-a schimonosit. Și-a închis ochii, strângându-și pleoapele, făcând nenumărate crețuri pe tot chipul. În cele din urmă a început să povestească rar, trăgând zgomotos aer în piept, ca un înecat:

— Voiam să mă răzbun pe revizor. Știam că își iubește la nebunie fetița. Am ademenit-o cu niște păpuși, apoi am dus-o la țară, la un neam de-al meu... N-am mai știut ce fac...

...Cu aceasta, dragă prietene, cred că ți-e clar: celelalte

ipoteze în cazul „A” au căzut... A, să nu uit, în primăvara aceasta, după aproape doi ani, i-am revăzut pe soții Tudor. Se plimbau cu Adina... M-am. Bucurat privindu-i și m-am felicitat în gând că descoperisem la timp pe făptaș. Altfel, cine știe...

Casa din viroaga

...De ce să mint și să spun că eram grozavă! Atunci mi-a fost frică. Și astăzi, după mai bine de douăzeci de ani de la întâmplările acelea de neuitat, mă cuprind fiorii la amintirea celor trăite de mine și de tovarășii mei.

...Locuiam în orașul Dej, cu părinții. Tatăl meu era muncitor la fabrica de ciment, unde mă încadrasem și eu, după absolvirea liceului. Într-o zi, era prin 1956, vine un ofițer de la Cluj, să recruteze cadre tinere pentru Ministerul de Interne. Aveam douăzeci de ani, cosițe negre și visam, ca orice tânăr, să trăiesc întâmplări neobișnuite. Propusă de organizația de tineret, am acceptat imediat să plec, să muncesc la organul de securitate din Cluj. Aici am întâlnit oameni minunați, care m-au ajutat din prima clipă să mă acomodez cu noua mea activitate. Nu era timp de pierdut, așa că am intrat curând în vâltoarea unor misiuni de luptă împotriva infractorilor de tot soiul, unii din ei versați în rele, cum se spune, și primejdioși. A trebuit să învăț

multe lucruri, din mers, să acționez repede, după împrejurări. Timp de odihnă nu prea aveam. Se muncea fără program fix. Începuse să-mi placă munca; suporturile morale care mă animau – dragostea de dreptate, de adevăr, pe care mi le sădiseră în suflet părinții mei și tovarășii din fabrică mă ajutau să trec peste momentele de slăbiciune care mă cuprindeau uneori. Știam că mă așteaptă o misiune dificilă, pentru care era necesar să mă pregătesc temeinic. Fusesem numită într-o grupă operativă, compusă din zece tovarăși, grupă condusă de căpitanul Constantin Vieru. Eu eram singura femeie din grupă. Făceam pregătire specială: lecții teoretice și antrenamente practice de topografie, de goniometrie. Executam apoi și trageri cu diferite categorii de arme. Și toate acestea completate de marșuri lungi prin păduri și viroage. Urma să plecăm în Munții Apuseni, ca... geologi, care prospectează regiunea. În realitate, aveam misiunea de a descoperi urmele unor periculoși infractori care terorizau localitățile din zonă.

— Dumneavoastră, începu Vieru, vă numiți de azi Adina Stănculescu și sunteți studentă la facultatea de geologie. Însoțiți în practică echipa noastră de geologi, iar cu sunt profesorul Liviu Dumitru, îmi reaminti căpitanul înainte de plecare.

— Am înțeles, tovarășe căpitan.

— Mă pasiona misiunea și visam cu ochii deschiși întâmplări palpitante. Nu știam ce ne așteaptă.

...Am plecat în misiune, împreună cu grupul nostru, în luna aprilie 1957. Era o primăvară timpurie, cu multe flori; cer albastru înalt și aer tare cu miros de brad. În prima seară, ne-am făcut tabăra la marginea unui sat pierdut la poalele munților. În jurul focului, Vieru ne spunea povești, cu hazul lui de moldovean hâtru. Apoi, schimba brusc tonul și istorisea cu voce joasă despre acțiunile la care participase ca ofițer de securitate. Atunci, chipul îi devenea grav, vocea i se înăsprea, iar ochii, da, ochii, căpătau luciri de oțel. Nu-l mai recunoșteam. Cum putea să transforme ura pe un om! Ura împotriva nelegiuiților, care omorau cu sânge rece oameni nevinovați, ura contra răului și minciunii, ura împotriva a tot ce era strâmb. De atunci, ori de câte ori mi se întâmplă să stau în jurul vreunui foc, mi-apare în față chipul acestui ofițer.

Zilele treceau repede, în marșuri lungi, obositoare, dar nu dădeam de urma infractorilor. Parcă se topiseră în rocile acelea muntoase. Grupa noastră se deplasa în toată zona, având grijă ca întunericul să ne prindă pe lângă așezări omenești, unde ne ridicam tabăra. Eu, ca singura femeie din echipă, mă ocupam și de bucătărie.

Într-o seară, era prin iunie, se făcuse de-acum vară, am plecat la bufetul din comuna unde ne oprisem

pentru noapte, să fac niște cumpărături. Aici, un țăran – omul nostru de legătură – mi-a transmis în mare taină știrea că noaptea, pe la ora douăsprezece, câțiva bandiți, împreună cu șeful lor, vor veni la casa din viroagă, o casă izolată de sat. Cum am ieșit din sat, am luat-o la fugă, să-l înștiințez pe Vieru. Acesta a stat o clipă pe gânduri, a cumpănit situația, apoi ne-a ordonat să ne tragem ciorapi peste bocanci și să ne pregătim de plecare. Ne-a strâns în jurul lui și ne-a explicat ce avea de gând. Era o beznă de nu se vedea la câțiva pași, dar nu puteam scăpa ocazia de a-i surprinde pe infractori. Am plecat în șir indian, mai întâi patru dintre noi, apoi, după câteva minute, ceilalți din echipă.

Deodată, s-a auzit un zgomot de pași. Ne-am trântit imediat la pământ. Niște umbre au trecut pe lângă noi îndreptându-se spre vale, spre casa din viroagă. Erau, desigur, cei așteptați de noi. După ce liniștea a coborât din nou peste pădure, am pornit la drum. Mergeam încet, cu grijă: aveam impresia că și răsuflarea ne putea fi auzită. Știam că infractorii sunt vicleni și prevăzători. Nici nu ne-am dat seama când am ajuns lângă casa din viroagă, pe care am înconjurat-o.

Eu eram agentă de legătură între Vieru și ceilalți din echipa noastră, căci aveam un pas ușor și un auz ascuțit. Mă aflam lângă Vieru, în apropierea unui pom, nu departe de poarta casei. Cât de banală sună uneori

expresia că timpul trece greu, dar atunci am simțit parcă fizic clipele dilatate la volumul unor ceasuri care nu se mai sfârșeau.

Deodată, ușa casei, către care erau ațintite privirile noastre, s-a deschis și, în pragul ei, la lumina slabă a unui opaiț ce ardea în încăpere, am zărit două siluete negre. Eram încordați ca niște arcuri. Nu știam ce vor face cei doi, dar am primit imediat răspuns la nedumerirea noastră. Bandiții au început să arunce cu pietre în jurul casei. Un truc, pentru a verifica dacă se ascunde cineva în jur, m-am gândit eu. Era cât pe aici să mă descopăr, o piatră mă lovise drept în frunte. Dar mi-am stăpânit durerea. Sângele a început să-mi curgă peste față. Am crezut atunci că sunt rănită de moarte. Spaima ce mă cuprinsese se transformase într-o liniște interioară desăvârșită. Eram împăcată cu mine, cu toți și cu toate. M-a trezit din gândurile mele căpitanul, care, bănuind ce s-a întâmplat, mi-a întins o batistă ca să mă șterg de sânge și mi-a șoptit să mă duc la ceilalți tovarăși și să le spun să aștepte, să nu acționeze.

Trecuse de miezul nopții și bandiții continuau să uneltească în casă. Infractorii se pregăteau probabil să se retragă în pădure, până la ivirea zorilor, să-și piardă iar urma în munte. Nu era timp de pierdut. Vieru s-a hotărât într-o clipă. După ce mi-a ordonat să fie acoperit cu foc, în caz de nevoie, s-a ridicat în picioare și a fugit,

aplecat de mijloc, până la ușa casei din viroagă. Aici a încercat să între în casă, să-i surprindă pe infractori, dar ușa era blocată. Vieru a plecat de lângă ușă și a mers spre spatele casei. Dar unul din bandiți a tras un foc de armă, în momentul când Vieru se strecura pe lângă o fereastră. L-am văzut atunci pe căpitanul Vieru că se clatină, dar n-a căzut. Nu știam ce se întâmplase cu el, dar am bănuit imediat, îngrozită, că a fost lovit de un glonte. Nu știu ce forțe a mai găsit în el, în acele clipe, căci l-am urmărit cu plivirea cum fuge la vale, spre pârâu. Ai noștri au început să tragă, pentru a tăia bandiților orice cale de retragere. Am tras și eu alături de ei, apoi am fugit spre pârâu, să văd ce este cu Vieru. L-am găsit căzut cu fața în jos, aproape de apă. Era împușcat în mâna stângă și în piept. L-am strigat:

— Ce s-a întâmplat, tovarășe profesor?

Iar el mi-a răspuns încet:

— M-au lovit, Adina. Du-te înapoi...

Nu l-am ascultat și l-am târât mai în deal, i-am pus sub cap o piatră și am fugit după sanitarul nostru. Când a venit acesta, eu m-am reîntors la postul meu. Tocmai la timp, căci am auzit ușa din fața casei scârțâind. Am început să trag cu furie, cu lacrimi în ochi. Cu toții îl îndrăgisem pe Vieru. Eram cu toții parcă o singură familie, unită la bine și la rău.

În noapte, s-a. Auzit, deodată, o voce răgușită:

— Ne predăm, dar aprindeți lanternele, să vă vedem!...

Era desigur un alt șiretlic, la care noi am răspuns cu foc. În zorii zilei a venit o subunitate a trupelor de securitate, iar bandiții, câți au rămas în viață, au fost capturați.

Căpitanul Vieru, care murise la răsăritul soarelui, a fost transportat de noi pe o tragă de cetină. N-am să uit niciodată convoiul nostru trist, care străbătea în liniște pădurea, în timp ce păsările cântau amețitor de frumos.

Nimic n-a fost mai greu, mai dureros, însă, ca întâlnirea cu soția lui Vieru. Primisem sarcina să-i duc trista veste a morții soțului ei. Cum am intrat în curte, m-a întâmpinat un băiețel de cinci ani, care mi-a sărit în brațe, căci mă cunoștea.

— Când vine tata? Mi-a promis că-mi aduce o bicicletă...

Nu m-am putut stăpâni și am izbucnit în plâns. Așa m-a găsit soția lui Vieru, care a ghicit imediat de ce venisem. Ne-am îmbrățișat și am plâns amândouă...

...Maiorul post-mortem Constantin Vieru a fost înmormântat ca un erou, plâns de un oraș întreg. După un timp, soția sa s-a încadrat în unitatea unde fusese soțul ei.

Noi, cei din echipa operativă care a acționat atunci la casa din viroagă, ne-am risipit prin țară. Unii au fost

pensionați, alții sunt și-acum la datorie, în unități ale ministerului nostru... N-am să uit însă niciodată nimic din întâmplările acelea de acum douăzeci de ani, amintiri ale tinereții noastre romantice.

Un musafir încurcă unele socoteli

Mă plimbam într-o zi de concediu pe malul mării. Eram copleșit de strălucirea apei și urmăream din când în când cu privirea niște copii care înălțau cu seriozitate castele de nisip.

Deodată, un bărbat înalt, în uniformă de ofițer de miliție, mă ajunse din urmă și mă salută discret.

Luat prin surprindere, nu-l recunoscut imediat. Ofițerul sesiză deruta mea și mă ajută:

— Sunt căpitanul de miliție Osman Baubec. Vă reamintiți, acum câțiva ani, ați fost pe la noi și ați scris despre mine.

Mi-am amintit imediat unde și când îl cunoscusem. Avea aceeași privire limpede, același zâmbet în colțul buzelor; doar în păr, când și-a scos cascheta, i-am zărit câteva fire argintii, care trădau scurgerea anilor. Da, scrisesem despre el, despre o întâmplare neobișnuită pe care o trăise Baubec, pe atunci tânăr subofițer de miliție. De ce neobișnuită? Faptele vor răspunde mai bine la această întrebare.

*

În prima zi din primul său concediu, Osman Baubec ieșise de acasă, de la maică-sa, și se plimba pe una din străzile înguste ce șerpuiau spre port. Fredona încet un crâmpei dintr-un cântec, pe care îl învățase de la taică-său. Își amintea și acum de el: un bărbat voinic, cu niște mâini mari, cu fața înnegrită de munca din atelierul de fierărie.

După moartea tatălui, le sărise în ajutor unchiul său, fratele tatălui. Parcă-i auzea glasul potolit, monoton: „Până când Osman o să înceapă să muncească n-o să vă dau uitării, dar pe urmă trebuie să vă descurcați singuri. Știți, «fiecare eu umbra sa»”.

Furat de gânduri, Osman se trezi pe marginea cheiului. Deasupra, cerul înalt, de un albastru catifelat și adânc, tremura în reflexe scânteietoare, verzui.

Se însera. Portul și vasele își aprinseseră brusc toate luminile. Lui Osman îi plăcea să privească; era în stare să stea nemișcat ore întregi pe faleză. Deodată, auzi în spatele său un glas cunoscut strigându-l. Se întoarse încet, nemulțumit, și îl zări, oprit lângă el, pe Țafis. Un fost coleg de școală, despre care nu știuse niciodată prea bine cu ce se ocupă și pe care, de altfel, nici nu-l mai văzuse de multă vreme.

— Unde naiba te tot ascunzi bre, că nu te vede omul cu anii?

Osman ridică din umeri, gândindu-se că Țafis n-avea de unde să știe că el era acum subofițer de miliție.

— Pe ici, pe colo. Dar tu? Mereu cu treabă, Țafis?

— Cum mă știi, bancă pe două picioare, Țafis et compania, îi răspunse Țafis și râse gâlgâit, de parcă își clătea gura. Apoi îl îmbie cu o țigară străină.

— Unu-i Țafis, mă. Pe onoarea mea că țigările astea sunt o grozăvie... Țafis se apropie și arătă cu privirile spre un cargobot sub pavilion străin:

— Vezi vaporul ăsta? A venit astă-noapte, de la Marsilia. Ce zici? E strașnic, nu?

— E frumos, răspunse absent Osman.

— Dacă ai ști ce marfă aduce... Vine regulat, o dată pe an. Ca ceasornicul, așa cum îi place „bărbosului" să zică. Știi cine-i „bărbosul"? A, nu-l cunoști... Un roșcovan...

Pe Baubec nu-l interesa povestea, dar Țafis avea chef de vorbă.

— Vine și în noaptea asta la „Pescăruș". Poți să vii și tu, să-l cunoști, să vorbești cu el... N-o să-ți pară rău, pe cinstea mea. Roșcovanul Știe să și bea, dar știe să și cinstească pe cei cu care bea. Ei, ce zici?

Osman, care până atunci îl ascultase pe Țafis privind la un remorcher ce manevra în port, se întoarse și se uită drept în ochii lunganului. „Contrabandă, țâșni în gând cuvântul ca fulgerul. Poate au nevoie de un complice. Tocmai pe mine m-au găsit?" Îi veni în gând o

înjurătură, dar se stăpâni și, ridicând din umeri, îi spuse nepăsător lui Țafis:

— Mie nu-mi place să beau.

Rânjind, Țafis aruncă mucul de țigară.

— Ți-e frică de Coran, ai? Crezi că Alah nu trăgea și el câte un chef de răsuna cerut? Treaba ta...

Și Țafis se așeză pe o piatră cenușie, privind la jocul luminilor din port. Pentru câteva clipe se așternu tăcerea.

Baubec se gândi la tâlcul cuvintelor lui Țafis. Îi era ciudă că procedase copilărește și scăpase poate din mâini un fir care l-ar fi putut duce la prinderea unor contrabandiști. Pentru o clipă se gândi să lase totul baltă, era doar în concediu; își reaminti cuvintele unchiului său: „Fiecare cu umbra sa”. Dar apoi se mustră în gând și își zise că bătrânii nu au totdeauna dreptate cu zicalele lor.

Îi veniră apoi în minte cuvintele comandantului său care îi spusese, înaintea plecării lui în concediu: „Tovarășe plutonier Baubec, îți doresc odihnă plăcută, dar nu uita că și în concediu ești lucrător de miliție...”

— Cât mai stă vasul ăsta pe-aici?

Țafis, care mesteca mereu, se întoarse spre el:

— Pleacă mâine la amiază.

— Și ce transportă? continuă, ca într-o doară, Baubec.

— Basmale și perii de dinți... Da’ prea ești curios,

băiete! De unde să le știu eu pe toate? răspunse Țafis și se uită la ceas. Mă cam grăbesc. Salut!

Osman nu mai puse nicio întrebare. Își dădea seama că ar fi trezit bănuieli...

Nu trebuia însă să-l piardă din ochi pe Țafis, care plecase pe strada întunecoasă ce ducea spre docuri. Baubec porni după el, ca o umbră. Călca ușor, lipit de zidurile caselor. În dreptul restaurantului „Pescăruș", Țafis se opri o clipă, apoi porni cu pași repezi mai departe. Ajuns în fața unei case joase, Țafis bătu într-un geam mic, apoi intră pe o ușă de lemn ce se deschise fără zgomot. Plutonierul se opri și el și își plimbă privirile peste casa cufundată în întuneric și liniște. Ce era de făcut? Să anunțe miliția? Până la sediul ei era departe. Dacă pleacă poate pierde urma contrabandiștilor. Se. Hotărî într-o clipă. Trebuia să găsească pe cineva prin apropiere să-l ajute. Grăbi pasul și, în colțul străzii care urca spre deal, găsi un bărbat tânăr. Îl opri, se legitimă și-i explică situația, rugându-l să-l ajute. Tânărul, mirat la început, acceptă repede și Baubec îl zări peste puțin timp alergând. Se întoarse la casa cea joasă, sări gardul într-un loc mai întunecat și, după ce stătu nemișcat câteva clipe, se lipi de pământ. Ascultă o vreme și-apoi începu să se târască până ajunse sub una din ferestrele acoperite cu obloane de scândură. Subofițerul se ridică încet pe vârful picioarelor și, apropiindu-se de fereastră,

privi înăuntru printr-o crăpătură. Fu cât pe-aci să scoată o exclamație de uimire. În cameră, în jurul unei mese, câțiva indivizi stăteau în picioare și ascultau cu atenție pe un bărbat înalt, care le vorbea gesticulând tot timpul. Osman îl căuta din priviri pe Țafis, dar Țafis nu era nicăieri. Probabil că se dusese să-l întâmpine pe „roșcovan”, se gândi plutonierul și își lipi și mai mult fața de fereastră. Până la el nu răzbăteau decât frânturi de fraze și Osman distingea cu greu cuvintele. Totuși, își dădea seama că se punea ceva la cale... Se întoarse și dădu să plece. O lovitură puternică, pe care o primi în moalele capului, îl făcu să se clatine...

...Capul îi vâjâia și îl durea cumplit. Baubec deschise încet ochii și, ca printr-o ceață, zări câteva siluete. Recunoscu pe indivizii pe care îi zărise în jurul mesei. După agitația lor, înțelese că se pregăteau tocmai de plecare. Bărbatul cel elegant, căruia îi ziceau „domnul Costică”, le dădea instrucțiuni cu voce înceată, așa că subofițerul nu desluși decât frânturi de cuvinte. Deodată, în fața lui se proțăpi, cu un rânjet pe față, Țafis.

— Din ăștia îmi ești, frățioare, îi spuse Țafis. Dacă-i așa te vom trata cum se cuvine unui musafir care ne încurcă socotelile.

Apoi Țafis se întoarse și întrebă pe cel căruia i se spunea „domnul Costică”:

— Ce facem cu el?

— Legați-l și aruncați-l în ascunzătoare. Când ne vom întoarce...

Țafis se îndepărtă și scoase de sub un dulap o frânghie. Jucându-se cu frânghia, veni din nou lângă Baubec.

— Mâine o să servești drept hrană peștilor. O să te duci să-i ții de urât lui taică-tău, în împărăția lui Alah.

Țafis începu să-i înfășoare frânghia în jurul mâinilor. Subofițerul își reaminti fulgerător de un șiretlic învățat la un antrenament, la școala de miliție. În clipa în care Țafis îi petrecea frânghia după coate, își încordă cu toată puterea mușchii brațelor. În felul acesta, între frânghie și mână îi rămase un spațiu mic, care îi era însă suficient.

În acest timp, un tânăr ciolănos, îmbrăcat într-o haină albastră de marinar, dădu la o parte un covor uzat și ridică un chepeng. Țafis îl târî pe Baubec până acolo și îl azvârli înăuntru. Amețit, plutonierul rămase multă vreme nemișcat.

...Aproape că nu-și mai amintea de cât timp se afla aici. În jur era liniște. Cei de sus plecaseră, desigur. Și întuneric beznă. Trecuse o oră... poate două... încercă să se miște, dar hruba era atât de strimtă încât abia putea sta ghemuit, cu mâinile și picioarele legate fedeleș. Capul îl durea îngrozitor. Mișcă încet și precaut mâinile, pentru a scăpa din strânsoarea frânghiilor. Aceasta era însă o treabă grea și dureroasă. Frânghia îi pătrundea în

carne, dar el nu mai simțea nimic. I se păru, deodată, că aude un zgomot și se opri pentru câteva clipe. Se liniști imediat. Nu era nimeni...

Plutonierul continua să-și frece mâinile legate până când simți, în sfârșit, că frânghia cedează. Peste puțin timp era dezlegat. Se dezmorți puțin. Acum trebuia să acționeze. Și încă repede. Se strecură cu precauție din hrubă și dădu să iasă din cameră, dar ușa era încuiată. Nu-i rămânea decât să încerce la fereastră. O deschise încet, dar oblonul nu ceda deloc. Încercă din nou, dar zadarnic. Nici nu putea face prea mult zgomot, de teama de a nu fi auzit.

Deodată, auzi niște zgomote, uși trântite, voci. Inima începu să-i bată mai tare și se opri trăgând cu urechea. Cineva deschise chepengul și îl strigă. Peste câteva clipe era sus, în încăpere. Aici îl zări pe tânărul pe care îl oprise pe stradă și pe câțiva ofițeri și subofițeri de miliție. În fața lor, contrabandiștii reținuți, în ochii cărora Baubec citi mirare și spaimă. După toate aparențele, cei cinci infractori se pregătiseră probabil să fugă, căci fiecare avea în mână câte un geamantan voluminos.

Baubec se gândi că viața îi dăduse dreptate. Vechiul proverb, pe care îl auzise de la unchiul său, „fiecare cu umbra sa”, se învechise...

Bănuiala

Am în față câteva fotografii mai vechi, făcute cu ani în urmă. Le privesc și în minte îmi răsar chipuri de ofițeri și subofițeri de miliție și crâmpeie de amintiri încep să-și croiască drum, ca șuvoaiele de apă ce curg lin la vale.

Mă opresc o clipă la o fotografie din care mă privește surâzător un tânăr subofițer de miliție pe care-l cunoscusem într-o comună din nordul Moldovei. Revăd pentru o clipă casele de lemn clădite pe temelii trainice de piatră și respir parcă aerul curat de munte al acelor locuri, eu regretul că timpul și spațiul aruncă atâtea obstacole între mine și dorința mea de a revedea, pentru puțin timp măcar, așezarea aceea pitorească.

Cum îi zicea subofițerului? A, e notat pe spatele fotografiei. Gabriel Boldan, da, așa îl cheamă. Și îmi amintesc de un caz rezolvat de el, cu câteva zile înainte de a-l fi întâlnit. Câți ani au trecut de atunci?

...Stropii de ploaie îl învăluiră și vântul îi flutură poalele mantalei. Pe ulițele pustii, nici țipenie de om. Dinspre pădure răzbătea un vuiet surd, neîntrerupt. Rafalele de vânt aplecau vârfurile copacilor, șuierând sălbatic printre frunze. Plutonierul Gabriel Boldan se opri în fața cooperativei, stătu câtva timp nemișcat, scrutând întunericul, apoi porni mai departe.

Prin fereastra bufetului, o fâșie de lumină se strecura în uliță. Se auzea zumzet neîntrerupt de glasuri. Intră, schimbă câteva cuvinte cu oameni cunoscuți, dar nu întârzie în local. Își scutură cascheta și ieși afară. Călca rar, oprindu-se din timp în timp, străduindu-se să străpungă cu privirea bezna. Din ulița mare se făcea o alta mai mică, ce ducea într-un urcuș lent, printre copaci, spre cabana întreprinderii forestiere. Acolo dormeau muncitorii sezonieri și, uneori, chiar din cei permanenți, care locuiau în comunele vecine. Se opri la răspântie. Chiar pe colț se ridica o clădire masivă, înaltă: dispensarul comunal. Șeful de post avea și aici cunoscuți și prieteni, dar se gândi să se oprească după ce va trece mai întâi pe la dormitorul comun din pădure. Își săltă arma pe umăr și o luă spre cabană.

Drumul deveni mai abrupt și subofițerul se opri în dreptul unui podeț din piatră pe sub care se strecura, bolborosind, un pârâu de munte umflat de apele ploii. Casele rămăseseră în urmă, drumul se îngusta îmbrățișat din amândouă părțile de pădure. Singurătatea îl apăsa. Își aminti de discuția pe care o avusese cu un brigadier forestier, nu cu mult timp în urmă...

Îl întâlnise într-o duminică, în dreptul clădirii primăriei. Își strânseseră mâinile și primul care legase firul vorbei fusese el.

— Ei, ce mai noutăți pe la voi, tovarășe brigadier?

— Mai niciuna... Muncim, ca de obicei...

— Vremea rea nu i-a alungat pe oameni?

— Dimpotrivă, a adus și alții noi.

— Da. Și cine sunt noii veniți?

— A venit unul, Badea Ion, care mă face să rid. Să-l vezi cum ține țapina, ca pe o lopată.

— Poate ți s-a părut dumitale... îl zgândări plutonierul.

— Zice că a mai lucrat la pădure... Da' eu mă îndoiesc, continuă brigadierul. Dacă nu crezi cele ce-ți spun...

— Ești grozav, râse șeful de post. Te cred. Cum să nu te cred?

Pe muncitorul sezonier îl cunoscuse chiar a doua zi, când acesta venise la post să-și facă viza de flotant. Buletinul de identitate nu prezenta nimic suspect. Și nici povestea pe care i-o înșirase nu-i dăduse ceva de bănuit. Era vorba de un divorț cu o femeie pe care o iubea foarte mult. Vina divorțului aparținea soției, după spusele lui Badea. Nu mai putuse suporta prezența ei în același oraș, așa că plecase să muncească la pădure.

— Nu-i nimic, îl îmbărbătase milițianul. Aici ești printre prieteni cu care, după cum spui, ai mai lucrat. Munca și aerul tare al munților or să te ajute să uiți.

Și Badea plecase de la post mulțumind subofițerului. Acesta rămase câteva clipe pe gânduri, apoi se hotărî și

făcu un raport către județ, cerând verificarea lui Badea.

...De atunci și până acum, când urca, biciuit de ploaie, spre cabana muncitorilor forestieri, trecuseră destule zile. Era sigur că răspunsul la raportul său avea să sosească în curând. Un fulger despică negura în două și se topi spre coama muntelui; îi urmă un bubuit puternic, amplificat de ecou. După un cot al potecii zări câteva luminițe ce pâlpâiau prin pânza deasă a ploii. Era cabana căutată. Subofițerul își șterse fața cu dosul palmei și porni mai departe, luând pieptiș urcușul. Când ajunse în pragul cabanei i se păru că ploaia a. Mai contenit, dar, ca la o comandă, o nouă rafală de apă coborî vijelios peste acoperișul clădirii. Apăsă pe clanță și intră în sala de mese. Oamenii tocmai terminaseră de mâncat și se pregăteau să se ducă la culcare. Fu întâmpinat cu vorbe de bun sosit și invitat de brigadierul Albu să-și „încălzească sufletul” cu un pahar de „tărie”. Milițianul refuză politicos.

În timp ce își dezbrăca mantaua de ploaie, un muncitor tânăr, aproape un băiețandru, intră zorit în sala de mese. Cu ochii la subofițer, se adresă celorlalți:

— Lui Pavel îi e rău. Mergeam cu el spre dormitor, când i s-a făcut rău. L-am dus în pat și l-am culcat, dar îl doare rău stomacul.

Șeful de post, cu ceilalți după el, se îndreptă în grabă spre dormitor. Bolnavul, un bărbat uscățiv la față, își

mușca buzele și gemea înfundat.

— Unde te doare? îl întrebă încet plutonierul.

— Aici, răspunse cel întrebat și își duse mâna la stomac, în partea dreaptă, mai jos de coaste.

— Ce-i facem? întrebă brigadierul Albu aproape șoptit la urechea subofițerului.

— Poate că are apendicită, se amestecă în vorbă și Badea.

Subofițerul îi dădu dreptate.

Bolnavul gemea mereu, iar pe frunte îi apăruseră broboane de sudoare.

— Un doctor, să aducem un doctor, spuse cineva tare.

Subofițerul se gândi o clipă, apoi spuse hotărât:

— Pierdem timp. Trebuie dus în comună. La dispensar există și masă de operație și instrumente. Doctorul are casa alături...

Și fiindcă ceilalți îl priveau mirați, continuă:

— Facem o targă și cu câțiva oameni, cu schimbul, în mai puțin de un ceas suntem la dispensar.

— Bine! Haideți, cât mai repede, aprobă brigadierul.

...Oamenii coborau de un sfert de ceas cu targa, încet, să nu-l zdruncine pe bolnav. Peste targa acoperită cu mantaua subofițerului ploaia cădea parcă și mai furioasă decât înainte. Muncitorii se schimbau la targă, în tăcere. Călcau cu grijă pe drumul bolovănos, acum alunecos din cauza apei. Un copac trăsnit ardea cu

flăcări vii, roșietice și se prăvăli împroșcând mii de scântei. Spectacolul era măreț, dar acum nu era timp de așa ceva.

— E rândul meu, îl auzi subofițerul pe Badea, care se afla în apropierea sa.

Acesta își luă locul la targă și micul grup porni mai departe.

Ajunseră la dispensar, cu hainele grele, îmbibate de apă. Cineva chemă medicul, care veni cu ochii umflați de somn. Se spălă, apoi îl consultă pe bolnav și spuse:

— Ați ajuns la timp... Trebuie operat urgent...

— Putem sta și noi? întrebă îngrijorat brigadierul.

— Asta nu, se împotrivi medicul.

— Nu înăuntru, aici, pe sală, insistă Albu.

— Mai bine v-ați culca, mormăi medicul ursuz, dar, observându-le privirile îngrijorate, își muie glasul: Stați, dar să n-aud o vorbă.

— Eu mă duc la post, să văd ce-i pe-acolo, îi spuse subofițerul lui Albu. Mă întorc mai târziu...

Abia acum simțea oboseala care îi încetinise pașii, de parcă cineva îl trăgea înapoi. Era obișnuit cu eforturile, dar azi parcă avusese mai multe treburi de rezolvat ca altădată. Dimineața venise un bătrân să reclame furtul unor oi și Boldan alergase câteva ore până să le găsească. Nu fuseseră furate, cum zisese bătrânul, ci se

rătăciseră într-o pădurice, în timp ce ciobanul care le păzea adormise.

Apoi, venise o femeie, văduvă, cu băiatul ei, care se mai ținea de prostii, să-i mai zică tovarășul șef ce spune legea, că poate așa se va astâmpăra, că n-are tată să-i zică de bine... Și Boldan stătu de vorbă cu băiatul, cu răbdare, punând suflet în pledoaria sa și uitând că, totuși, timpul trece repede.

În fața postului văzu I.M.S.[1]-ul albastru de la județ. Intră în locuința sa, unde era așteptat de doi ofițeri. Raportă tot ce se întâmplase.

Unul dintre cei doi ofițeri, un căpitan voinic, pe care șeful de post îl cunoscuse de curând la o convocare, îl luă deoparte.

— Ne-ați trimis un raport cu privire la un oarecare Badea Ion. Acesta-i? Și ofițerul îi arătă o fotografie mică.

Plutonierul privi o clipă poza și exclamă sigur de el: – El este!

— Deci nu v-ați înșelat, tovarășe plutonier. Felicitări, zise căpitanul. O să vă spunem ce-i cu el...

Tocmai atunci intră soția șefului de post, cu o tavă pe care abureau, îmbietoare, cești pline cu ceai.

— Poftiți, beți ceaiul acum, cât e fierbinte, spuse ea.

— Vă mulțumim, îi răspunse căpitanul.

---

[1] ARO IMS a fost primul vehicul de teren asamblat în România postbelică de către ARO, produs între 1957 și 1975.

În atmosfera plăcută a încăperii curate și luminoase, mobilată cu gust, cei trei bărbați găsiseră o clipă de răgaz, din păcate scurtă; erau nerăbdători să rezolve cazul care-i preocupa.

— Să mulțumim gazdei pentru ceai și să mergem, zise căpitanul.

Și toți trei ieșiră din încăpere.

Peste câteva clipe, mașina se afla în fața dispensarului. Șeful de post intră înăuntru și nu-și putu reține tresărirea de bucurie când văzu că Badea se afla încă acolo, împreună cu ceilalți.

Medicul, cu fața obosită, le explica cu bunăvoință:

— Da, a scăpat ieftin... Să vă mulțumească dumneavoastră, tuturor, că l-ați adus la timp.

Șeful de post se apropie de Badea.

— Aș vrea să stăm puțin de vorbă. Și, apucându-l ușor de braț, îl invită spre ușă. Badea se încordă însă ca un arc, îl îmbrânci pe neașteptate pe milițian și fugi, val-vârtej, pe ușă.

Subofițerul își dădu imediat seama că a greșit. Odată ajuns afară, desluși umbra lui Badea care se pierdea spre fundul curții și nu spre poartă, unde se aflau cei doi ofițeri de miliție.

Tocmai atunci însă un fulger brăzdă cerul și subofițerul îl zări pe Badea apropiindu-se de gard. Desigur, avea intenția să-l sară. Din câțiva pași repezi îl

ajunse din urmă și, când să-l prindă, fugarul se strecură din mâinile sale ca un țipar și îl lovi cu pumnul în față. Șeful de post simți o durere ascuțită săgetându-l, dar făcu un nou salt și-l prinse în brațe. Începu o luptă surdă. Badea gâfâia greu, dar nu se dădea bătut. Mai voinic, subofițerul reuși să-l răstignească cu umerii de pământ, tocmai când ajunseră la locul luptei și cei doi ofițeri de miliție.

— Asta-i tot, spuse subofițerul, ștergându-se pe haine, în timp ce pe mâinile lui Badea se închideau cătușele. E cam tare aerul pe aici pe la noi. Nu ți se pare?

Bănuiala lui se adeverise: Badea era un infractor, căutat de miliție... Dispăruse din Capitală, încercând să-și piardă urma acolo, departe, în pădure...

...Ploaia se potolea. Norii se îndepărtau în zare, goniți de vânt, în timp ce pe boltă apăreau puzderie de stele vii, strălucitoare...

Zilele și nopțile unor ofițeri de miliție

Vocea subofițerului trăda la telefon emoția de care era copleșit. Raporta ofițerului de serviciu de la Inspectoratul județean că pe un drum lăturalnic din satul S., aparținând de comuna C., fusese găsit cadavrul unui localnic, P.I., de 35 de ani, pădurar comunal, iar la circa 1’50 de metri, pe terasamentul căii ferate, corpul

neînsuflețit al lui B.M., țăran cooperator. „Se pare că B.M., autorul crimei, s-a sinucis, aruncându-se în fața trenului”, încheia șeful de post.

Era într-o luni de dimineață, pe un ger aspru. La fața locului a plecat imediat echipa operativă, compusă din doi ofițeri de miliție, împreună cu un procuror și un medic legist.

Șeful de post, plutonierul Nicolae Sabău, a raportat șefului echipei operative că luase măsuri de conservare a. Urmelor. Le acoperise, căci dimineața începuse să ningă. La fața locului se găsiseră următoarele obiecte: un geam de ceas, cu ramă, un briceag închis și un cui de siguranță de la roata unei căruțe.

S-au făcut fotografii, s-au ridicat urme. Dar surpriză! După cercetarea locului faptei și după autopsie s-a constatat că nu era vorba de o crimă și o sinucidere, ci de o dublă crimă.

*

Din clipa aceea, somnul a fost uitat de cei care lucrau pentru elucidarea cazului... Ne-am mutat, pur și simplu, în comună, pentru a fi cât mai aproape de locul faptei, de oamenii care cunoșteau victimele, își continuă povestirea maiorul Mircea Brezean, unul dintre ofițerii de miliție care lucraseră la acel caz.

A fost ca un jurământ tacit al tuturor din echipa noastră operativă, să nu plecăm până nu descoperim și

prindem făptașii. Întâlniserăm multe, în timpul îndelungat cât am lucrat în miliție, însă eram zguduiți și revoltați de cele ce văzusem aici. Știam că trebuie să fim lucizi și obiectivi, dar nu puteam zăgăzui sentimentele de mânie ce ne copleșeau uneori. Ne obseda întrebarea ce mobil a putut să împingă un om, sau niște oameni, să săvârșească o asemenea faptă abominabilă?

Așa cum stabiliserăm încă la T., echipa noastră operativă a fost lărgită și cu alți ofițeri de la inspectorat. Cauza era deosebit de complexă...

Urmăream cu atenție relatarea interlocutorului meu și-i citeam pe chip neastâmpărul caracteristic oamenilor de acțiune. Prima întrebare, la care trebuiau să răspundă ofițerii de miliție, a fost cea legată de modul cum și-au petrecut victimele timpul în ziua de 28 ianuarie. Din investigațiile făcute a rezultat că cei doi s-au deplasat în pădurea comunală, pentru a face un control. În drum spre pădure, ei se întâlniseră cu doi locuitori din comună care furaseră câte o căruță de lemne. Supărat, pădurarul a purtat o discuție aprinsă cu cei doi, în legătură cu furtul de lemne, spunându-le că vor răspunde pentru faptele lor. Apoi, victimele s-au oprit la familia unui prieten, unde, în jurul unui pahar de țuică, au purtat o altă discuție, tot despre un furt de lemne din pădure. În jurul orei 20, pădurarul și

prietenul său au fost văzuți întorcându-se în satul C., prin pădure și prin curtea C.A.P.-ului din comună, oprindu-se, în cele din urmă, la cofetărie. Aici au băut câte o cafea și au dat mâna cu cei aflați în local. La un moment dat, pădurarul a fost invitat afară de un concetățean, care, după afirmațiile gestionarei de la cofetărie, l-ar fi amenințat: „O să-ți iau capul în astă seară". Mai târziu, în jurul orei 21, 45, cele două victime au ieșit din cofetărie și s-au îndreptat spre casă, fiind văzute, ultima oară, de către un bătrân în timp ce treceau podul peste râul T. Odată încheiat acest prim capitol al investigațiilor, lucrătorii de miliție au trecut la elaborarea unor ipoteze, la stabilirea mobilului crimei.

*

Deși seara se lăsase de mult peste oraș, într-un birou din localul miliției județene luminile mai ardeau. Se elabora planul de acțiune și se analizau ipotezele.

— Prima ipoteză, a spus unul dintre ofițeri, este aceea că victimele puteau fi suprimate de către cei cu care au avut discuții în legătură cu furturile de lemne din pădurea comunală. Ofițerul a rămas puțin pe gânduri, apoi a continuat: Făptuitorii ar putea fi deci persoane cu care victimele, sau una dintre ele, au fost în relații de dușmănie.

S-a lăsat o clipă de tăcere.

— Dacă-mi permiteți, a intervenit un alt ofițer, trebuie

să avem în vedere și situația în care victimele s-ar fi întâlnit întâmplător cu alți cetățeni din comună, sau cu străini de comună, cu care s-au luat la bătaie, dintr-un motiv sau altul. Și, în sfârșit, trebuie să avem în vedere și persoanele despre care victimele dețineau date compromițătoare. Acestea ar fi putut să-i omoare pe cei doi, pentru ca faptele lor să nu fie date în vileag...

Discuțiile au continuat mult timp...

— Cred că mobilul crimei nu poate fi în niciun caz jaful, a reluat o idee maiorul Ion Constantinescu. Victimelor nu le lipsea nimic. Până și banii erau la locul lor, în buzunar. Ciudată mi se pare numai dispariția celor două toporașe pe care victimele le aveau asupra lor. De ce au fost luate? Și de către cine?

Deodată, telefonul a sunat prelung.

— Da, eu sunt... Cum?... La douăsprezece noaptea, un camion ce transporta cherestea... chiar pe drumul unde a fost găsită victima?... Da, da, venim imediat...

Ofițerul a rămas o clipă cu receptorul în mână, apoi s-a întors către ceilalți:

— Unul dintre paznicii de noapte din comună a văzut un autocamion încărcat cu cherestea, trecând în goană prin satul S., pe la miezul nopții. Trebuie să aflăm ce-i cu povestea asta, să-l găsim pe șofer, urgent...

...În zorii zilei, autocamionul era identificat. Aparținea întreprinderii de gaz metan dintr-un orășel

apropiat. Invitați la miliție, șoferul și ajutorul său, doi tineri cu privirile speriate, au negat că ar fi făcut vreo cursă nocturnă. Când li s-au pus în față probele, printre care și mulajele cauciucurilor, care corespundeau cu cele ale camionului, șoferul a ezitat o clipă, apoi a mărturisit.

— Mi-a fost frică să declar adevărul... în noaptea aceea am transportat lemne... știți, fără forme legale. Deodată am zărit pe drum, la marginea satului, un om cu fața în jos, în nesimțire. Mi s-a părut că este mort și am evitat să mă amestec...

Ajutorul de șofer, însă, continua să se încăpățâneze în minciună. N-a fost nicăieri noaptea, n-a văzut nimic...

Ofițerii simțeau că își pierd răbdarea. Șoferul, înțelegând că nu avea rost să ascundă adevărul, s-a răstit la ajutorul său:

— Dă-o-ncolo, Nelule, spune tot ce știi... Nu vezi că-i groasă?

— Din cauza lașității voastre, le-a spus un ofițer de miliție, ne-ați îngreunat cercetările. Dacă ne-ați fi anunțat atunci, noaptea, imediat, despre omul acela căzut în drum, poate l-am fi salvat și i-am fi descoperit mai repede pe făptași... Așa...

Cei doi au plecat capul. Nu se așteptau ca lașitatea lor să aibă asemenea urmări.

Între timp, lucrătorii de miliție însărcinați cu

verificarea unor suspecți au raportat că aceștia trebuiau scoși din cercul de bănuiți, pentru că aveau alibiuri confirmate și, din examinarea îmbrăcăminții lor, din analizele de laborator executate, rezulta că nu aveau niciun amestec în cauză.

Echipa operativă a elaborat un nou plan de acțiune, care a fost aprobat de conducerea miliției județene.

*

În laborator, maiorul Constantinescu examina, nici el nu mai știa pentru a câta oară, rama de ceas găsită la fața locului. La microscop apăreau cu claritate nenumărate zgârieturi și striații. Ceasul fusese desigur vechi, uzat, și aparținuse unui om care efectua muncă manuală. Dovada? Particulele negre, uleioase, de pe ramă. „Ce marcă o fi având ceasul de la care provine geamul acesta cu ramă metalică galbenă?" Ofițerul s-a îmbrăcat în grabă și a pornit în oraș. S-a oprit la un ceasornicar cunoscut. Acesta a examinat o clipă rama și, după câteva clipe de gândire, a rostit sigur:

— Trebuie să fie un „Vostok" sau „Prim"...

Ofițerul i-a mulțumii și a plecat îngândurat. În minte îi încolțiseră câteva idei noi. Zgârieturile de pe rama geamului trebuiau să aibă prelungirile pe carcasa ceasului... Ceasul... Ceasul... Cuvântul acesta îl obseda. S-a întors la sediu și a luat măsuri să se verifice situațiile în care ceasuri cu marca „Vostok" sau „Prim", sau cu

mărci asemănătoare, ar fi aduse la reparat la ceasornicării. N-a așteptat mult. La miliție au început să vină înștiințări telefonice de la diferiți ceasornicari, dornici să ajute organele de urmărire penală. Și, bineînțeles, lucrătorii de miliție au trebuit să verifice toate sesizările. Ore de alergătură, de investigații. Dar fără rezultat...

— Să mergem pe la spitale și dispensare, să vedem dacă nu s-a prezentat cineva cu leziuni corporale. Și căpitanul Ion Preda și-a continuat firul gândurilor în timp ce locotenentul Radu Dobre îl asculta cu atenție. Se poate presupune că a avut loc o luptă, la locul faptei.

— Așa cred și eu, a spus locotenentul.

— S-au oprit la spitalul din T. Și au început să verifice toate cazurile în care personalul medical pansase diverse persoane. Trudă zadarnică. Nici această pistă nu i-a apropiat de soluție.

Tocmai când se părea că cercetările se împotmoliseră a apărut, pe neașteptate, o rază de lumină. Ofițerii au aflat că la T., un șofer de pe un șantier de construcții, Nicolae Stamate, originar din comuna C., unde și domicilia, rugase pe un prieten al său, distribuitor de carburanți și ceasornicar amator, să-i procure un geam de ceas, dându-i, în același timp, și ceasul stricat. Întrebat, omul a recunoscut imediat că primise ceasul de la Stamate, pentru a-l repara, dar, negăsind ceea ce-i

trebuia, îl dăduse înapoi după câteva zile. Și-a amintit și de marca ceasului: „Prim”.

Cei din echipa operativă și-au dat seama că puseseră mâna pe un fir...

*

Zilele treceau și, rând pe rând, cădeau diferitele ipoteze restrângându-se tot mai mult cercul de bănuiți. Rămăsese în picioare doar ipoteza privitoare la mobil: răzbunare. Trebuiau, deci, căutate persoanele cu care victimele erau în dușmănie. Și, astfel, se deschise un nou capitol în activitatea ofițerilor care cercetau cazul: pătrunderea în biografia victimelor. Câțiva ofițeri de la inspectorat, împreună cu șeful de post, au început să reconstituie, filă cu filă, trecutul celor doi. Astfel, lucrătorii de miliție au ajuns la un anume Rică Căpraru, încadrat la stația C.F.R. din oraș, despre care au aflat că era în dușmănie mai veche cu pădurarul, din motive de gelozie și pentru că acesta se bătuse cândva cu un prieten al său, fost pădurar. De asemenea, au stabilit că el îi purta dușmănie și celeilalte victime pentru că acesta, fiind cioban la oile tatălui său, îl părăsise în toiul unei veri, când avea mai mare nevoie de el. În același timp, a reieșit că, într-o toamnă, Nelu Stamate a avut unele discuții și certuri cu pădurarul, pentru că acesta nu-i lăsa pe câțiva dintre cei apropiați lui să ia lemne din pădurea comunală. Apoi, s-a conturat și faptul că Rică

Căpraru era un element violent, că se bătuse cu câțiva consăteni, pe care-i așteptase seara pe drum și-i atacase. O altă informație preciza că atât Stamate, cât și Căpraru, fuseseră în cofetărie când veniseră victimele și că părăsiseră localul după plecarea acestora.

Pentru lucrătorii de miliție, lucrurile începuseră să se clarifice...

*

— Unde este ceasul dumneavoastră? a fost întrebat Stamate la miliție.

Șoferul n-a răspuns imediat. Își frământa în mâini șapca. A vorbit fără să se uite în ochii ofițerului:

— L-am pierdut. Cred că mi l-a luat cineva de la bordul mașinii. L-am scos într-o zi, când dădeam la manivelă...

— Când s-a întâmplat furtul?

— Pe la începutul lui ianuarie.

— De ce n-ați anunțat pe nimeni de furtul ceasului?

— N-am vrut să afle soția, că-mi face mizerie...

A fost apoi audiată soția lui Stamate.

— Ce știți despre ceasul soțului dumneavoastră:

— Păi, ce să știu? De câteva zile îl poartă în sacoșa lui, cu care merge la serviciu. M-am și mirat. El nu-l scutea niciodată. De obicei dormea cu ceasul pe mână.

— Când ați văzut ultima oară ceasul în sacoșă?

— Ieri era încă acolo...

În scurt timp, ofițerii erau în posesia sacoșei lui Stamate. Dar nici urmă de ceas. Se uitau unul la altul nedumeriți.

— Ceva nu este în regulă. Trebuie să-i dăm de capăt. Ia să mai cercetăm...

După mai multă alergătură, au găsit niște colegi ai lui Stamate, care au declarat că văzuseră ceasul pe mâna lui. Îl întrebau deseori cât e ceasul, ca să nu piardă trenul. Până când îl văzuseră cu ceasul la mână? Până pe la sfârșitul lunii ianuarie. Deci Stamate mințea când declarase la miliție că ceasul i s-a furat pe la începutul lui ianuarie.

*

Într-o dimineață, s-a prezentat la miliția din T. un cetățean spunând că are de declarat ceva. Cu o voce întretăiată el a început să povestească ofițerului care-l asculta:

— Știți, mă iertați, dar vreau să vă aduc la cunoștință... Poate e important... Acum câteva zile a fost la mine un cunoscut, Nicolae Stamate, și m-a întrebat dacă a fost miliția pe la mine, să mă întrebe de ceasul lui. I-am spus că nu. Atunci, el m-a rugat să declar, dacă voi fi întrebat, că n-am primit niciun ceas de la el pentru reparat. Mi-a motivat că nu vrea să între în bucluc. Dar de ce să-i fie teamă dacă este nevinovat? De-aia am venit la dumneavoastră, să vă spun...

— Vă mulțumim, tovarășe, ați făcut bine că ne-ați sesizat, i-a spus ofițerul la plecare, strângându-i mâna.

...A doua zi dimineața, camionul condus de Stamate a fost oprit, la întoarcerea în T., după ce făcuse o cursă. Șoferul a fost invitat la miliție.

Ajunși la localul miliției orășenești, Stamate l-a văzut în hol pe cunoscutul său care trecea „întâmplător" pe acolo, însoțit de un subofițer de miliție. A tresărit, parcă un curent electric ar fi trecut prin el. Ofițerii au observat efectul „întâlnirii" și au trecut direct la atac. Șocul fusese prea puternic, momentul psihologic creat trebuia exploatat fără întârziere.

— Unde este ceasul de mână? De ce ai mințit că ți l-a furat cineva?

Cel întrebat se frământa pe scaun.

— Zău, mi l-a furat...

— Să vină cetățeanul... ordonă maiorul unui subofițer.

Auzind despre cine este vorba, Stamate izbucni:

— Vă rog, nu mai este nevoie... Vă spun... Ceasul l-am aruncat.

— Unde?

— Într-o groapă, la noi pe șantier...

În scurt timp, rama cu geamul ceasului și ceasul erau în laboratorul miliției județene.

Maiorul Constantinescu a examinat la microscop

striațiile de pe ramă și pe cele de pe ceasul găsit la locul faptei. Se potriveau perfect. Ofițerul a răsuflat ușurat, ca un om ajuns la capătul puterilor și care se așază să se odihnească. Proba era concludentă. Criminalistul s-a apucat să întocmească raportul de constatare traseologică.

Chemat din nou la interogatoriu, Stamate a mărturisit:

— Este adevărat. Ceasul e al meu. L-am purtat chiar în ziua aceea... Dar n-am vrut să-i omorâm. El, Căpraru, e de vină. M-a îndemnat să ne răzbunăm. Zicea să le tragem o mamă de bătaie... Nu sunt vinovat...

— Asta va decide instanța, a spus rece ofițerul. Povestește în amănunt cum s-au petrecut lucrurile...

*

Ziua aceea de iarnă va rămâne mult timp întipărită în mintea locuitorilor comunei C. Era ziua în care s-a judecat, la căminul cultural, procesul public având ca inculpați pe Rică Căpraru și Nicolae Stamate.

— Simțeam vuietul surd al sălii, își încheie povestea maiorul Brezean. Indignarea oamenilor era vizibilă în ochii lor, în atenția cu care urmăreau desfășurarea procesului. Și era lume multă, peste o mie de oameni, unii în sala căminului, alții afară, ascultând la difuzoarele instalate în exteriorul clădirii. În finalul procesului, am trăit niște momente... Când s-a rostit

aspra sentință, sala a izbucnit în aplauze. Era asentimentul declarat al opiniei publice față de sentința dreaptă dată de instanță. Oamenii nu pot îngădui și ierta asemenea fapte...

Taina unei sonde

...Inginerul Savin Matei zâmbea. Zâmbea și golea pahar după pahar, fără să-i pese de faptul că soția lui, Rodi, îi făcea semne discrete din ochi să se abțină. „O să-ți fie rău, ai grijă”, îi spuneau ochii ei. „Lasă, Rodi, lasă, e ziua mea... cum adică, nici acum?...” răspundea zâmbetul lui. Rodi își plecă ochii, ceea ce însemna: „Hai, hai, fă-ți tu de cap numai.”

Savin Matei se simțea nesperat de bine. Avea în preajmă oameni pe care îi iubea sau îi stima, se întâmplase să aibă noroc să-l prindă la țânc pe colonelul Radu Ivănuș, și pe director cu soția, picase pe nepusă masă, dar la timp, și un fost coleg, de asemenea, cu soția și...

— Ei, Savine! zise colonelul Ivănuș, îmi dai voie să închin și în cinstea soției tale?

— Zi-mi Rodi, așa cum mi-ai spus totdeauna, îmi place mai mult.

— Numai dacă îi place și lui Savin, replică Ivănuș.

— Lui Savin? Păi trebuie să-i placă, interveni

directorul. Altfel, îi dăm ordin...

Din capul mesei, Savin Matei îl imită vesel pe director:
– Am înțeles, să trăiți!

— Ei, ce faceți? îi mustră Rodi. De ce nu mâncați?

— Ai dreptate, Rodi, ai dreptate, o aprobă directorul și, în aceeași clipă, bătu cu furculița într-un pahar gol. Prieteni, reluă el cu o ușoară solemnitate, coniacul, pe cât se pare, e pe ducă! De aceea, cu ultimul pahar, să mai ciocnim încă o dată în sănătatea gazdei! La mulți ani, Matei dragă! Să împlinești o sută patruzeci și trei de ani și să fim și noi de față!... O sută patruzeci și trei de ani și tot atâtea sonde „X", Savine!

„Mulți ani trăiască..." începură ceilalți să cânte și colonelul, care stătea lângă director, se ridică în picioare, înalt și zvelt cum era, deși trecut destul de binișor de prima tinerețe. Avea părut cărunt și ochii strălucitori, se ținea semeț ca un ulm în lumină.

Savin Matei se ridică și el, emoționat. Mai scund decât colonelul, Matei avea o față brăzdată de riduri care trădau o viață interioară intensă și care, în clipele acestea de emoție, căpătase un aer puțin copilăresc.

— Îți mulțumesc, prietene, îți mulțumesc din inimă... Și încercând să scape de emoție, adăugă: Dar exclude din urare... sondele X!

— Desigur, desigur, îl asigură directorul. Cât mai multe sonde, dar nicio sondă X! E bine așa?!

— Totuși, ce-a fost cu sonda X, tovarășe colonel? întrebă curioasă soția colegului picat pe nepusă masă, o blondă cu ochi albaștri și naivi.

— Ce-ați spus?... Iertați-mă, n-am fost atent... se întoarse colonelul spre ea.

— Erați îngândurat... Probabil copleșit de amintiri... V-am întrebat ce a fost cu sonda X. Sună romantic și puțin cam misterios.

Colonelul oftă. Își bău paharul până la fund.

— Cu sonda X a fost o poveste întreagă. Cum să vă spun? în viața lui Savin, în viața lui Rodi, în viața mea, a fost un moment crucial. Întâmplarea s-a petrecut cu ani și ani în urmă. Pe atunci, toți erau mai tineri, reluă colonelul. Poate pentru alții întâmplarea nu mai are valoare, astăzi ar părea oarecum banală, dar pentru noi ea a însemnat, așa cum am spus mai înainte, un moment crucial.

— Aș fi bucuroasă să mi-o povestiți... Bineînțeles, dacă nu e ceva secret, stărui femeia.

— O, nu, nu e nimic secret... Pe atunci directorul era tot director, dar Matei nu era încă inginer șef. Avea însă un proiect îndrăzneț, pentru vârsta lui...

*

Cu ani în urmă, la o ședință ce avea loc în cabinetul directorului întreprinderii petroliere B... Vocea directorului răsună puternică, subliniind parcă tăria

argumentelor sale:

— În rezumat, proiectul inginerului Savin Matei ne propune o nouă zonă de exploatare, cuprinsă între Corbeni și Brădet. El v-a înfățișat și temeiurile care l-au determinat să realizeze proiectul și avantajele.

— Tovarășe director, nu cunosc amănuntele așa că aș. Vrea să știu dacă ele sunt riguros științifice, interveni inginerul șef August Roman.

— Fără îndoială, cel puțin așa cred.

Inginerul Savin se întoarse brusc și spuse supărat:

— Vă pot asigura, tovarășe inginer șef, că din punct de vedere științific, sunt riguros exacte.

— Ce demonstrează probele? întrebă inginerul-șef pe director, neluând în seamă vorbele lui Savin, care însă nu se putu abține să nu răspundă în locul directorului:

— Existența țițeiului...

— Și credeți că asta e de ajuns? continuă duelul inginerul-șef. Trebuie să recunosc că mă aflu într-o situație delicată, cu atât mai mult cu cât de față, sunt și delegatul ministerului și alți tovarăși, dar n-am încotro. Văd că dumneavoastră, spuse, țintind cu privirea pe director, ați îmbrățișat, proiectul. De îmbrățișat îl îmbrățișez și eu, ca pe o inițiativă valoroasă. El demonstrează clar că inginerul Savin Matei este un om capabil și bine pregătit... Dar...

— Dar? vru să știe delegatul ministerului, un bărbat

uscățiv, cu ochii vii.

— Dar, continuă inginerul-șef, se pare că zona de exploatare nu este bine aleasă.

— De ce? întrebă delegatul ministerului.

— Fiindcă e o zonă cu probleme... Țițeiul, dacă există, se află la adâncimi pe care încă nu le putem atinge cu tehnica actuală...

— Pe ce vă bazați afirmația? ripostă inginerul Savin.

— Pe ce mă bazez? Hm... Eu lucrez aici de douăzeci de ani... Dumneata îți închipui că în douăzeci de ani mie nu mi-ar fi trecut prin minte să forez în zona dintre Corbeni și Brădet?

— Și de ce n-ați făcut-o?

— Fiindcă m-am gândit mai departe decât te gândești dumneata, spuse zâmbind ironic inginerul șef, întinzând degetul către Savin. Știam că există niște riscuri.

— Asta nu e un argument științific, replică tânărul inginer, a cărui față căpătase culori aprinse.

— Nu e un argument științific, într-adevăr, ci o subtilitate...

Directorul, care până atunci ascultase fără să intervină, rosti cu vocea joasă:

— Tovarășe Roman, va trebui să argumentați totuși...

— O voi face în timp util. Până atunci, însă, v-aș ruga să consemnați că eu nu susțin proiectul pe care îl

discutăm.

— Sunteți împotriva lui?

— Nu, nu sunt împotriva lui. M-ați înțeles greșit. Nu vreau să împiedic zborul tânărului coleg, spuse râzând inginerul șef. Nu fac decât să mă abțin. Atâta. Dar îmi permit să vă reamintesc că zona propusă este dezavantajoasă. Sunteți specialiști ca și mine și știți ce înseamnă asta.

— În cazul acesta, înaintăm proiectul ministerului spre studiu și aprobare, sau nu? vru să știe un alt inginer care tăcuse până atunci.

— Eu socotesc că da. Proiectul mi se pare interesant și util, răspunse la întrebare delegatul ministerului.

— Dumneavoastră, stimați colegi, ce părere aveți? rosti directorul, plimbându-și privirile peste capetele celor prezenți.

— Trebuie să încercăm totuși. În ultimii ani s-a mai schimbat câte ceva în tehnica exploatării, fu de părere un inginer mai vârstnic, care stătea în fața directorului.

— Faceți cum credeți, ridică puțin vocea inginerul șef. Vă rog însă să nu mă înțelegeți greșit. Susțin proiectul în sine, dar n-am certitudinea aplicării lui în practică, fără riscuri. La urma urmei, s-ar putea să greșesc...

— Bine, o să mai vedem, încheie directorul, vădit iritat de discuțiile contradictorii pe care le ascultase. Vă mulțumesc pentru participare. O să ne mai sfătuim...

Dădu mâna cu cei care se pregăteau să plece.

— La revedere... La revedere...

În acest timp, inginerul-șef se retrăsese într-un colț cu Savin.

— Scuză-mă, dragă Savine, dar n-am putut altfel. N-am putut acționa împotriva conștiinței mele... Știu, ai muncit mult, ai pierdut nopți, ai căutat, te-ai frământat... Ceea ce n-o să-ți strice, fii sigur...

— Vă mulțumesc, tovarășe inginer șef, pentru sinceritate, îi răspunse pe un ton oficial Savin.

August Roman se făcu că nu observă acest ton. Continuă:

— Era mai bine dacă nu-mi amânam concediul... Scăpam astfel de situația aceasta atât de ingrată... Cred că nu-mi porți pică...

— Firește că nu. Eu îmi păstrez însă părerea. Apoi, am încredere în ceilalți specialiști.

— O, colegul meu cel tânăr e ironic...

— Nici pe departe, tovarășe inginer șef. Nu sunt decât trist, foarte trist...

Apoi, după ce salută, Savin plecă grăbit în urma celorlalți, care părăseau cabinetul directorului.

*

La puțin timp după ce ajunse acasă, August Roman auzi zgomotul unor pași care se opriră în dreptul apartamentului său. Nu aștepta pe nimeni. Sări în

picioare și se duse spre ușa de la intrare. Avu timp să audă zgomotul unei chei în broască și să vadă, uimit, cum ușa se deschide și cum înăuntru se strecoară silueta unui om bondoc, îmbrăcat într-un trenci albastru.

— Dumneata?

— Da, eu... Te miră?

— Oarecum... Nu știam că ai o cheie la apartamentul meu.

— Vorbești ca un novice... Ce a fost acolo?

— Bei un pahar?

— Firește.

— Nu așteptam din partea dumitale decât un telefon și o întâlnire.

— Poate era mai riscant... Dar nu-mi spui ce a fost, cum a fost?

— Proiectul pleacă la minister.

— Perfect. S-a opus cineva?

— Inginerul șef. Dar fără argumente serioase.

— S-au arătat surprinși?

— Oarecum...

— Zona e bogată?

— Extrem de bogată!

— Deci, concurență mare pentru trustul petrolifer „Teco”. Ne vor înăbuși pur și simplu pe piața internațională.

— Crezi?

— Prevăd... Prin urmare vor fora...

— Cred că da... Mai bei un pahar?

— Dacă-mi dai... Dar cu gâsculița aia de Rodi ce mai faci?

Gazda puse paharul pe masă vădit enervat:

— Te rog... fără... diminutive!...

Celălalt zâmbi zeflemitor.

— Ce spune... bobocul?

— Suferă în tăcere.

— Trebuie încolțit din toate părțile fără milă! O iubește?

— Până peste cap! De când au făcut-o secretară numai prin biroul ei se învârte.

— E ceva de capul ei?

— Cam naivă... De asta a și căzut în plasă...

Ciocniră din nou:

— Noroc!

— Noroc! Nu cred să mai treacă mult până o dau gata.

— Cred că-ți place de ea, nu?

— De ce aș nega? Oricum, am alte posibilități decât amicul Savin.

— Iar după... posibilitățile or să fie și mai și...

— Mă invidiezi?

Cel întrebat ridică iarăși paharul:

— Poate că te invidiez! Noroc!

*

Câteva săptămâni mai târziu, secretara directorului îl căuta la telefon pe inginerul Savin.

— Alo, tu ești, Savi?

De la celălalt capăt al firului veni vocea ursuză a inginerului:

— Eu... Ce doriți, tovarășă?

— O, ce solemn ești astăzi!... Mi-ai putea spune și mie de ce ești atât de solemn? întrebă ea neliniștindu-se.

El nu răspunse numaidecât. O lăsă să aștepte, ca să o pună pe jăratic.

— Nu te credeam atât de lipsită de memorie.

— Uite că sunt, îl necăji și ea, la rândul ei.

— Atunci se explică de ce m-ai uitat atât de definitiv, sâmbătă seara... De altfel, tovarășul cu care te-ai întreținut mai tot timpul e un virtuos, știe să cânte la pian „Vals trist” de Chopin, are titluri, și o vârstă mai gravă decât a mea... Ceilalți care i-au urmat au și ei greutatea lor... îți mulțumesc pentru admirabila seară pe care mi-ai dăruit-o la reuniunea tovărășească...

— Savi...

— Trebuie să-ți spun că pentru dumneata sunt inginerul Savin Matei!

— Mă surprinde că poți vorbi astfel, îl înfruntă ea. Și asta tocmai fiindcă nu-mi amintesc ca noi doi să fi fost vreodată mai mult decât prieteni...

La celălalt capăt al firului, Savin Matei rămase

perplex. Abia reuși să îngaime:

— Atât ai înțeles din partea mea, Rodi? Numai atât?...

Ea se îmbună:

— Îmi pare rău, Savi, că te dezamăgesc... Dar ce vină am eu că țin la altcineva? Vezi? Ți-o mărturisesc deschis, deși...

— Deși?

— Deși, ai fi meritat din plin să te iubesc... Iartă-mă...

— Mă auzi, Savi?

— ...

— Te aud și cred că ne aud și alții pe fir... N-ai vrea să-mi spui de ce m-ai căutat?

— Ba da, am o veste bună pentru tine.

— Care vine însă după una proastă...

— Regret că a trebuit să ți-o dau tot eu...

— Ai fi putut să-mi acorzi măcar un dans...

— E adevărat, dar mă interesa... Știu, ai să spui că-s o gâsculiță, dar...

— Ți-ar putea fi unchi.

— N-are decât patruzeci și cinci de ani...

— Nu se spune așa ci: e cu douăzeci de ani mai mare decât mine.

— Ești cinic.

— În niciun caz mai cinic decât tine... Cealaltă veste?

— Ți s-a aprobat proiectul.

— Glumești?

— Deloc! Azi a venit adresa de la minister. Te felicit!

Matei Savin izbucni în microfon:

— Extraordinar! E într-adevăr o veste formidabilă! Pot să-ți spun că sunt pur și simplu fericit!

— Vezi că poți să fii fericit și fără mine? îl ironiză ea. Și adăugă înțepată: La revedere, tovarășe inginer Matei!

— La revedere, la revedere! Plec chiar în clipa asta de-aici... Vin la direcție să văd adresa cu ochii mei. N-am răbdare să aștept. Alo, Rodi, Rodi!... A închis... Nu e nimic... O revăd la birou.

Și inginerul Savin Matei puse receptorul la loc și ieși trântind ușile...

*

Lucrările de foraj avansau vertiginos. Peste puțin timp urma să se monteze capul sondei și mulți erau convinși că țițeiul avea să țâșnească bogat, ca un curcubeu negru. Toți ar fi vrut ca momentul erupției să vină mai repede și asta nu doar ca să vadă o erupție, văzuseră atâtea în viața lor, ci ca să se convingă dacă inginerul Savin Matei a avut sau nu a avut dreptate, când a propus exploatarea zonei dintre Corbeni și Brădet.

Inginerul Savin Matei stătea ore întregi lângă sonda X – cum fusese botezată, – urmărind munca oamenilor, pradă unei puternice febre interioare.

— Tovarășe inginer, v-am adus un sandviș. Și

sondorul ce se apropiase de Savin îi întinse un pachet.

— Ești grozav, Petcule!

— Amândoi suntem grozavi, tovarășe inginer! Dumneavoastră că mă refuzați mereu, eu că insist!

— Bine, bine! îl mănânc chiar în clipa asta!... Măriți viteza de forare! Hai, băieți!

Un astfel de dialog avea loc de câteva ori pe zi. Petcu, sondor vechi, om între două vârste, se furișa la bufetul schelei, și-i aducea inginerului câte un ceai și câte un sandviș. „Îmi place de el că-i încăpățânat, își explica el pornirea aceea de grijă. În petrol nu se poate lucra fără încăpățânare...”

Abia apucase Savin să mănânce când la sonda X apăru inginerul șef August Roman.

— Salut, colega!

— Vă salut, tovarășe inginer-șef! Dumneavoastră?...
Celălalt trecu peste întrebare.

— Am venit să te schimb, ca să te mai odihnești puțin.
Lui Savin Matei i se urcă sângele în obraji:

— Dumneavoastră?... Dumneavoastră, care...

— Să ne înțelegem, eu nu sunt un negativist. Din clipa în care proiectul a fost aprobat și s-a trecut la aplicarea lui, sunt obligat să-l accept, să mă supun hotărârilor superioare... E clar?

Pe chipul osos al inginerului-șef pâlpâia un zâmbet ciudat. Savin Matei nu se obosi să distingă nuanța. Lovi

în plin:

— Eu n-aș fi renunțat atât de ușor la opiniile mele.

— Nici eu, se grăbi inginerul-șef. De fapt, n-am renunțat la opinia mea privind proiectul dumitale, dar disciplina producției mă obligă să fiu cot la cot cu dumneata... Sunt inginer-șef și răspund și eu de bunul mers al întreprinderii, deși, fiind proiectul dumitale, ai primit sarcina să execuți și lucrarea de foraj. Nu e normal?

— Ba da, răspunse Savin Matei cu indiferență.

— Atunci du-te și te odihnește puțin... Cât de puțin... Savin clătină din cap:

— Degeaba... N-am somn...

Inginerul-șef tuși încurcat. Oare numai pentru atât am venit aici? se întrebă el, ca să-l trimit să se culce puțin? Desigur că nu numai pentru atât. Mai este și altceva... Ceva ce poate că n-aș fi vrut să discut cu el, dar a făcut o aluzie, a atins o coardă. Deci va trebui să discutăm și despre „altceva”... întrebă:

— De ce n-ai somn?

Celălalt tresări:

— De ce? Fiindcă sunt nerăbdător...

— Numai pentru atât?

Inginerul-șef îl luă de braț, vrând să-l facă să se îndepărteze de oameni, să iasă amândoi din zgomotul pe care îl făceau utilajele sondei.

Savin se lăsă condus. Se depărtară mult și se opriră apoi, față în față, privindu-se oarecum stânjeniți.

— Suntem bărbați, dragă Savin, putem vorbi deschis: eu am gânduri serioase cu Rodi.

— Vă urez succes! îi replică ironic Savin.

— N-am știut că ții la ea... Dacă aș fi știut, poate renunțam la timp...

Savin nu se putu stăpâni:

— Sunteți prea generos, spuse el tăios.

Inginerul-șef nu dădu importanță nici de data aceasta ironiei.

— Acum, însă, e prea târziu...

— E înduioșător ceea ce-mi spuneți, se ascunse din nou după cuvinte Savin, abia stăpânindu-și furia.

— Fiindcă relațiile noastre au ajuns prea departe... Ar fi nedrept să o părăsesc acum...

Savin își ieși din fire.

— În schimb ar fi extraordinar de drept dacă m-ați părăsi pe mine acum, în clipa aceasta, ca să pot respira în voie, să-mi pot vedea de treburi... în fond, ce vreți de la mine?

— Venisem cu intenția să-ți spun că nu Rodi este cauza pentru care nu ți-am susținut proiectul... Asta ca să nu faci vreo confuzie!

Savin Matei țipă aproape:

— Ajunge!... Ajunge odată! Acum am nevoie de calm,

înțelegeți?! Și vreau să mi-l păstrez! La revedere!

Se depărtă cu pași repezi. Porni fără nicio țintă, grăbit să se smulgă până și din sine.

În urma lui, inginerul-șef zâmbi disprețuitor, apoi se îndreptă spre sondă. Ajuns acolo, strigă la oameni:

— Atenție! Odihniți-vă și voi câteva ceasuri! Că nu dau turcii! S-a înțeles?

Niște voci răzlețe răspunseră:

— S-a înțeles!

— Opriți!

*

Aparatul de radio transmitea o muzică potolită, oare umplea discret salonul larg, cu mobilă stil, cu pereții plini de tablouri, cu bibelouri de preț risipite peste tot.

Gazda își îmbia musafirul, un ins cu o figură vulgară, îmbrăcat însă destul de elegant, care ședea răsturnat într-un fotoliu.

— Un whisky?

— Nu, acum prefer un coniac.

Gazda turnă în pahare.

— În fond, ce urmărești cu Savin? Doar să-i macini nervii?...

Bondocul dădu coniacul pe gât, fără să ciocnească.

— Trebuie să plece de-aici. Să fie obligat să plece! N-avem nevoie de el!

— Ești copil, râse gazda. Dacă dă greș încercarea,

cine-l mai ia în serios?

— Ai dreptate, conveni musafirul. Încercare ratată, dezastru, catastrofă, iubita „suflată” de altul, compromis total. Nu-i mai rămâne decât să-și facă valiza și, la revedere! Dacă se încăpățânează însă și continuă, îl vom lua în primire altfel...

— E tânăr, domnule, se îngrijoră gazda și turnă din nou în pahare.

Musafirul dădu peste cap și al doilea pahar și-și aprinse o țigară. Obrazul îi era buhăit de băutură și nesomn. Obrajii îi deveneau pentru câteva clipe palizi, foarte palizi, apoi imediat ce își revenea, o strălucire stranie, de satisfacție sau de superioritate, îi scăpăra în priviri.

— Pe când se presupune erupția? întrebă el.

— Zilele acestea.

— Ai luat toate măsurile?

— Absolut toate; iată cheia de la magazie. Balamalele nu scârțâie, n-ai să te întâlnești cu nimeni, iar dacă te întâlnești, sunt sigur că știi să te descurci. Capul de sondă e acolo. Dincolo, arătă el spre antreu, ți-am pregătit uneltele. Ai grijă cum găurești, cum pui pasta explozivă... Fisura nu trebuie să se observe. Dacă se observă, s-a dus totul de râpă.

— Nicio grijă! Când termin; te sun la telefon! Sun de trei ori. Nu ridici. Asta înseamnă că am reușit.

Gazda întinse mâna spre sticla cu coniac:

— Și dacă nu reușești?

Musafirul tresări, obrajii îi deveniră palizi.

— Dacă nu sun până la ora douăsprezece, n-am reușit.

— Și-atunci ce urmează?

— Atunci va trebui să încerci dumneata ceva!

Gazda sări în picioare și începu să se plimbe prin încăpere.

— Ești nebun?... După ce vei rata totul, să intru eu de bunăvoie în capcană?

Obrajii musafirului își reveniră, ochii îi străluciră și gura i se lărgi. Râse zgomotos:

— Te-ai speriat?! Nu-ți fie frică! Nu voi rata nimic... Nu-s eu omul care să facă greșeli prostești... Mai toarnă-mi un coniac!

Gazda se așeză la loc în fotoliu. Îi umplu iarăși paharul:

— Desigur, desigur... Nu ești dumneata omul care să dea greș.

— Mulțumesc, ești foarte amabil... Dar ciulește-ți urechile și ascultă: după ce plec eu, aranjează-ți imediat alibiul... Invită-ți gâsculița. De asta am spus să nu ridici receptorul, când voi suna. Găsește o explicație, ceva cu serviciul, spune că nu vrei să fii deranjat, înțelegi?... O să se simtă bine aici; atâta lux și atâtea opere de artă...

Nu zău, șefule, de unde le ai?

Gazda răspunse vădit mulțumit de întrebare:

— Le-am moștenit... Și-apoi, nu uita, am lucrat zece ani la Societate...

Musafirul râse zgomotos, apoi se ridică cu greu din fotoliu și se îndreptă spre ușă:

— La revedere, domnule! Și ai grijă de alibi.

După ieșirea musafirului, gazda formă un număr de telefon și se prezentă.

În receptor se auzi o voce plăcută de femeie:

— Tu ești, Gusti?

— Eu.

— Ce vrei să-mi spui?

— Că te aștept...

— ...

— Nu-mi răspunzi?

— Nu, fiindcă îmi pun întrebări...

— Ce te întrebi?

— Dacă se face să vin...

— Ooo!... Nu mai avem șaptesprezece ani...

— Desigur... Deci am să vin. Faptul că vom fi la tine acasă te va obliga, cred, să respecți legile ospitalității, nu?

Gusti râse în receptor.

— Desigur! Te mai îndoiești de asta?

Puse receptorul la loc și își frecă palmele bucuros.

— În sfârșit! S-a făcut! A luat hotărârea cea mare!...

Apoi se grăbi să pună puțină ordine în încăpere.

*

— E foarte plăcut la tine, Gusti... Nici nu mi-aș fi putut închipui... Atâtea obiecte rare, tablouri. Trebuie să coste o avere, zise Rodi admirativ, cercetând cu atenție interiorul.

— Pe cele mai multe le-am moștenit. Poate că... pentru tine, își începu Gusti atacul.

— O, să nu exagerăm.

— E de-ajuns să faci un semn și totul va fi al tău...

Ea se întoarse spre el și zâmbi provocator:

— Aș putea să știu ce semn?

— Orice femeie știe, răspunse el cu glasul sugrumat, apropiindu-se.

Femeia se apără râzând:

— Mi-ai promis că vei fi cavaler, așa că... te rog...

— Cavaler? Până când?

— Liniștește-te! Știi bine până când... Spune, n-ai vrea să-mi cânți ceva la pian? schimbă ea discuția.

El se supuse:

— Poruncește, domniță!

— „Vals trist” de Chopin... Știi, am vorbit cu Savin despre tine.

— Îmi pare rău de el!

— Și mie, șopti ea.

Îl privi câteva clipe nedumerită de faptul că-l surprinsese uitându-se neliniștit la ceas și-l întrebă:

— De ce te uiți mereu la ceas? Ai vrea să plec?

— A, nu, nu știu... Cred că din obișnuință, se fistici el.

— Sau aștepți pe cineva?

— Pe cine să aștept?

— Știu eu? Poate pe... altcineva.

— Cum poți să-ți închipui? o dojeni el mai mult ca să-și ascundă tulburarea.

Se apropia ora 12... Se duse repede la aparatul de radio și răsuci butonul de volum. Apoi se întoarse spre Rodi, cu un zâmbet care nu-i putea alunga cu niciun preț tulburarea de pe chip.

— Dansăm?

— Dansăm, acceptă ea, deși aș fi vrut să-mi cânți „Vals trist".

— Pe urmă, șopti el și o prinse în brațe.

Începură să danseze tăcuți, ca și când fiecare ar fi fost departe de celălalt, cu ghidurile lui.

Pe urmă, pendula bătu un pătrar de oră. Femeia se opri din dans.

— Ce-ar fi să ne oprim? Am obosit puțin...

— Cum vrei tu...

— Atunci să nu mai dansăm, propuse ea. Deodată, se auzi soneria telefonului. Acesta sună o dată, de două ori, de trei ori...

— Nu răspunzi? întrebă ea mirată.

— Nu, sunt cu tine... Nu vreau să fiu deranjat... Să dansăm mai bine...

— Ai dreptate... Să nu lăsăm pe nimeni să ne tulbure, încuviință ea și se lăsă prinsă în brațe.

Mai dansară câteva minute. El se liniștise și zâmbea. Ea îl privea puțin contrariată, dar el nu-și dădu seama. O strângea tot mai mult la piept.

— Guști, spune-mi, tu crezi în succesul lui Savin? îl întrebă ea.

— Ce rost are să discutăm acum despre așa ceva?

— Bine, Guști, deși eu aștept „Valsul trist"... încercă ca să se elibereze din strânsoarea lui.

El îi șopti, aproape la ureche, tandru:

— Nu acum, mai târziu...

Ea tăcu dezamăgită câteva clipe, dar numaidecât își aduse aminte, iluminată parcă:

— Guști, ți-am adus ceva!... Doi papagali chinezești...

— O, ce surpriză! Mie îmi plac păsările. Sunt. Vii?

— Nu, dragă, din hârtie colorată... înfoiați și nostimi! îți plac? Eu mă dau în vânt după ei... Unde îi atârnăm?... Sau știi ceva? Lasă că-i atârn eu, tu cântă-mi „Vals trist"...

El îi dădu drumul din strânsoarea brațelor și se îndreptă senin spre pian, în timp ce ea agăța, în colțuri diferite, doi papagali de hârtie.

*

Ziua erupției sosise și în jurul sondei X era un du-te-vino permanent. Oamenii se agitau, alergau de colo-colo, își aruncau întrebări din fugă, își răspundeau la fel, făceau pronosticuri, rosteau urări.

Savin Matei încerca din răsputeri să-și stăpânească emoția. Se uita la scheletul înalt al sondei, care peste puțin timp urma să dea un răspuns tuturor întrebărilor, tuturor îndoielilor, tuturor așteptărilor și i se părea că sonda acum îl sfidează din înălțimea ei, acum îl avertizează că va rămâne mută, acum îl admonestează că s-a întins prea mult peste limitele a ceea ce se îngăduie...

Așa îl găsiră directorul și inginerul-șef care erau însoțiți de un tânăr înalt, cu ochelari.

— Dumnealui e eroul zilei, zise directorul către tânărul său însoțitor, apoi îi explică lui Savin: Tovarășul este reporter la radio. Te căuta.

— Da, vă căutam, confirmă repede tânărul. Vreau să vă pun câteva întrebări. Spuneți-mi, la ce vă gândiți acum, în aceste clipe care au mai rămas până când „aurul negru” va țâșni din pământ?

Savin Matei se bâlbâi. Îl stânjenea prezența celorlalți doi și mai ales a inginerului-șef. Reuși totuși să înjghebeze un răspuns pe care îl rosti în microfonul întins de reporter:

— Nu știu... Cred că nu mă gândesc la nimic... Poate că mai mult văd... Văd sondele care vor acoperi mâine-poimâine zona aceasta.

— Sondele pe care le veți planta dumneavoastră? vru să știe reporterul.

— Nu știu... eu, alții, noi... depinde...

Reporterul se întoarse spre inginerul-șef.

— Dar dumneavoastră la ce vă gândiți?

August Roman zâmbi:

— Eu nu sunt chiar atât de exaltat. Eu sunt cu picioarele pe pământ.

— Ce vreți să spuneți?

— Că pentru mine o erupție de sondă e de multă vreme un lucru obișnuit. Colegul nostru însă...

— Trebuie să menționez, îi întrerupse directorul, că între inginerul Savin Matei și inginerul-șef August Roman există o deosebire de vederi în privința acestei zone.

— Cu precizarea că deosebirea de vederi are un substrat strict științific, se grăbi să explice inginerul-șef.

Reporterul ridică din sprâncene vădit curios, dar nu mai avu timp să pună alte întrebări. O voce autoritară avertiză:

— Atenție!... Erupeeee!...

— Stimați ascultători, în clipa aceasta sonda X erupe! strigă reporterul în microfon, ca să acopere vuietul

erupției. E un spectacol grandios, începu el să descrie. Aurul negru scăpat din captivitatea lui subterană țâșnește, curbându-se din înălțimi spre pământ. E un curcubeu negru sau o ploaie neagră, nu știu, fiindcă e și una și alta!...

— Uraaa!... Țițeі!...

— Sonda X dă țiței! răsunară niște glasuri și reporterul tăcu o clipă să-și tragă răsuflarea.

Cu privirile strălucind, directorul îl prinse pe Savin Matei de braț.

— Lasă-mă să te îmbrățișez, Savine! Ai avut dreptate. Aici există țiței! Există!

— Dragă Savine, cred că ai câștigat partida! Mă înclin! Dar să știi că gustul victoriei e mai dulce după o cursă cu obstacole, rosti și inginerul-șef, întinzându-i mâna.

— Se pare că erupția sondei X a rezolvat și disputa științifică, observă reporterul și cei trei izbucniră în râs.

Savin Matei se miră el însuși că poate râde și, mai mult decât atât, că poate râde alături de inginerul-șef fără să-i. Poarte pică, fără să se gândească nici cât negru sub unghie la întâmplările care-i despărțeau. Își scoase casca și-și șterse cu palma sudoarea de pe frunte.

— Tovarăși, deseară fac cinste!

— Merită! spuse directorul, luându-l de braț.

Reporterul își puse iarăși în funcție magnetofonul.

— Așadar, sonda X erupe! Stimați ascultători, scuzați-

mi repetările, dar sunt cuprins și eu de emoția oamenilor de-aici... Imaginați-vă: un pământ uitat, un pământ anonim capătă în aceste clipe personalitate. Din adâncul lui izvorăsc și vor izvorî curcubeie de țiței. O muncă eroică, o încredere neclintită în victorie, iată ce îi caracterizează pe oamenii care au adus această zonă anonimă în circuitul economic al țării. Fie că îi cheamă Savin Matei sau Nicolae Petcu, fie că îi cheamă Constantin Dumitrescu sau Emilian Ciobanu, toți au dorit din tot sufletul să dea țării aceste uriașe fântâni arteziene de aur!... Vreau să...

Dar glasul reporterului se frânse brusc. Un șuier puternic se auzi dintr-o dată, de parcă peste întinderea aceea ar fi început a se dezlănțui un uragan.

— Ce se întâmplă?! întrebă reporterul fără ca cineva să-l audă. Șuierul crescu și o dată cu el răsunară niște glasuri îngrijorate:

— Gaze! Erupție de gaze!

— Alarmă!

— N-a rezistat capul de sondă L. Alarmă!

Se porni un vacarm de nedescris: sunet lung și sinistru de sirene, sonerii, claxoane, prăvălindu-se din nou, amestecându-se cu voci care strigau pe firele telefonice:

„Alo! Alo! Pompierii! Incendiu iminent la sonda X”! „Salamandrii, să între în acțiune salamandrii!”

Savin Matei se pierduse de tot. Privea buimăcit la ce se întâmpla acolo în fața lui, fără să se poată gândi la ceva. Ceea ce se întâmpla acum, la sondă, întorsese parcă mersul firesc al lumii. De ce? se întreba. De ce această catastrofă? Nu se trezi din starea aceea decât în clipa în care inginerul-șef începu să-l zgâlțâie urlându-i la ureche:

— Foc! Sonda va lua foc! Vedeți dacă nu m-ați ascultat?

Savin tăcea, pierdut parcă. Roman nu-l slăbi:

— Tovarășe inginer Savin!

— Termină odată! țipă la el directorul, nu avem timp de controverse acum.

— Da, da, termin imediat, dar vreau să nu uitați că eu v-am atras atenția din timp că ceea ce faceți este o... aventură, dar nu m-a ascultat nimeni, ați avut mai multă încredere într-un tinerel fără experiență, fără...

Copleșit, Savin Matei nu reușea să-și adune gândurile. Încercă să spună ceva dar nu reuși să lege o frază:

— Cum? De ce?... Verificat... în ordine... nu se poate! Totul verificat!...

— Numai presiunea gazelor n-ai putut-o verifica, replică inginerul-șef. Atât și e de-ajuns, ca să arunce în aer un zăcământ care valorează miliarde.

— Cum, tovarășe inginer-șef, acuma vorbești de

zăcăminte?! Parcă susțineai că aici nu există țiței... zise directorul trezit parcă din somn.

— Există sau nu există... Acum avem dovada că există... se încurcă în cuvinte Roman.

— Bravo! Dacă am obținut fie și numai dovada existenței unui zăcământ în această zonă și tot am realizat ceva. Sus fruntea, Savine! Avem pentru ce ne bate! Haidem!

— Desigur că aveți, se bâlbâi inginerul-șef, dar nu acum. Peste zece-cincisprezece ani, când echipamentul petrolier va fi mai avansat... atunci...

— Bine, bine, să lăsăm asta, zise directorul dând din mână. Eu plec cu Savin spre sondă. Dumneavoastră așteptați pompierii...

Apoi se întoarse și porni cu Savin pe o cărare proaspăt bătătorită. Dar abia făcură câțiva pași și o bubuitură puternică răsună. Limbi mari de flăcări începură să lângă scheletul înalt de metal.

— A luat foc! strigă după ei inginerul-șef.

Directorul nu-l mai auzi. Vorbea cu Savin.

— Să fie anunțat maiorul Ivănuș!

*

— Cu viteză, ostaș! Cât poți mai repede!

— Cu viteză, tovarășe maior! Am optzeci pe oră, nu pot mai mult!

— Cu optzeci pe oră nu ajungem la timp, mă-nțelegi?

— Păi sonda arde, tovarăşe maior, ce înseamnă să ajungem la timp? Ai noştri, cei din zonă, sunt acolo de mult!

— Lasă asta şi dă-i bătaie!

Şoferul apăsă pe accelerator.

— Înţeleg, tovarăşe maior. O sută pe oră ajunge?

Maiorul pufni de necaz.

— Măi, Drăgane, tu mă scoţi din sărite, auzi!

— Dimpotrivă, tovarăşe maior. Vreau să vă distrez... Acolo o să aveţi nevoie de calm, o să fie bătaie mare de cap, nu glumă, îi răspunse şoferul, şi maiorul se mai potoli.

— Ştiu asta, dar vreau să ajung mai repede acolo. Poţi tu înţelege asta?

— Înţeleg, răspunse şoferul, dar în niciun caz aşa cum poate înţelege un fost petrolist...

— Eu nu sunt un fost petrolist, ripostă maiorul.

Şoferul vru să-şi ceară scuze, dar nu mai avu timp. În şosea, chiar în mijlocul drumului, apăru deodată un om care făcea semne de oprire.

— Atenţie! strigă speriat şoferul şi frână puternic.

Maşina derapă câţiva metri, dar şoferul izbuti să o redreseze. Omul din mijlocul şoselei se aruncase în ultima clipă în şanţ, apoi dispăruse.

— Tovarăşe maior, gemu îngrijorat şoferul, v-aţi rănit?

Dar maiorul parcă nici nu-l auzi.

— Mână, nu sta!... Nebunul acela a scăpat?

— A scăpat, fir-ar!... Sunteți plin de sânge pe față, tovarășe maior. Să opresc, să întorc, ce să fac?!

— Mâna! Mână cât poți de repede! îi ordonă neînduplecat maiorul. M-am lovit de parbriz și m-a zgâriat cozorocul. O nimica toată. Apoi pufni: Ce nebun! Sare în mijlocul șoselei, face semne și-apoi dispare! Ce nebun!

— Vă doare, tovarășe maior? întrebă grijuliu șoferul.

— Nu mă doare. Dă-i bătaie, de ce ai micșorat viteza?

— Dar curge sânge...

— Are să se oprească, nu-mi purta tu de grijă, Drăgan oftă și apăsă cu năduf pe accelerator.

*

Când au ajuns, sonda ardea ca o torță uriașă. Flăcările vuiau și plesneau, sunau clopotele pompierilor, urlau motoarele, răsunau glasuri, comenzi. În lumina flăcărilor care sporeau ciudat și incredibil lumina zilei, oamenii se agitau, munceau din răsputeri. Dogoarea bătea până departe, flăcările se încovoiau uneori de vânt, își reveneau râzând parcă de jeturile de apă.

Maiorul Ivănuș coborî din mașină. Ieșindu-i în întâmpinare, directorul exclamă speriat:

— Ce-i cu dumneavoastră?

— Un fleac, îi răspunse maiorul grăbit. Drăgane, dă-

mi niște tifon și spirt.

— Am înțeles, răspunse șoferul și coborî din mașină cu trusa sanitară în mână. O desfăcu și scoase iod și vată. Începu să curețe sângele de pe obrajii maiorului care întreba, fără să se adreseze cuiva anume:

— S-au luat toate măsurile? Salamandrii lucrează?

— Lucrează, desigur, se grăbi să răspundă directorul.

— Din clipa aceasta, declară maiorul crispându-se de durere, totul trece în grija pompierilor militari.

— Tovarășe maior, ni s-a comunicat că formațiile din L. și B. au pornit spre noi, îi raportă un căpitan venit în aceeași clipă. Și, ca și când abia și-ar fi adus aminte, urmă: Permiteți-mi să mă prezint: căpitan Barbu, comandantul...

— Lasă asta, îl întrerupse maiorul. Ne cunoaștem doar... Sunt răniți?

— Un muncitor. A fost trimis la spital, îl informă căpitanul.

— Cauzele incendiului? Le-ai descoperit?

— Le bănuiesc doar... Presiunea deosebită a gazelor a fisurat capul de sondă...

Maiorul clătină din cap, ca și când ar fi exclamat „Ia te uită!” stânjenindu-l astfel pe șofer în încercarea lui de a-i lega pansamentul.

— Puteți fi sigur că așa stau lucrurile, tovarășe maior. E și părerea mea de specialist, interveni inginerul șef.

— Firește, firește... E o cauză clasică, de altfel, observă maiorul fără convingere.

— Absolut!... Problema însă este alta: în cât timp vom reuși să stingem incendiul. Știți. Mă gândesc la sonda de la Moreni, zise inginerul șef.

Maiorul Ivănuș îl privi pătrunzător:

— Cum s-o iau, tovarășe Roman; ca pe o aluzie ironică sau ca pe o glumă?

— Nu e timpul nici locul pentru glume, tovarășe maior.

— Înseamnă că trebuie să suport aluzia, nu? glumi maiorul. Apoi, scuzându-se față de ceilalți:

— Mă iertați, noi ne retragem. Trebuie să acționăm neîntârziat...

— Desigur, desigur! Succes, se grăbi directorul făcându-le semn celorlalți să-l urmeze.

Rămași numai cu șoferul, cei doi ofițeri trecură numaidecât la treburile lor.

— Tovarășe căpitan, cred că înțelegeți situația. Trebuie salvat tot ce se poate salva din mecanisme, ca să ne dăm seama despre ce este vorba!... Tot ce găsiți îmi raportați numai mie!...

Căpitanul ridică din sprâncene:

— Aveți unele bănuieli?

— Fie că am, fie că n-am, cauzele trebuie descoperite. Ne-am înțeles?

— Am înțeles, tovarășe maior!

— Mă voi găsi în permanență în clădirea cu acoperiș roșu. O vezi? Și acum, spune-mi, ai tot ce-ți trebuie? Apă, spumant, benzină, ulei?... Sunt necesare, după calculele mele, circa trei vagoane de apă pe minut.

— Am realizat un releu de la râu.

— Perfect!... Și acum să discutăm planul detaliat al acțiunii...

*

La o distanță bunicică de cei doi ofițeri, în grupul în care se afla directorul, se discuta foarte aprins o propunere pe care o făcuse inginerul-șef. Acesta pleda cu toată convingerea:

— Vă vorbesc din experiență! Am mai văzut sonde în flăcări în viața mea! Și dacă le-am stins, numai așa le-am stins!

— Te înțeleg, domnule, te înțeleg, încerca să-l tempereze directorul. Dar noi nu avem sarcina să stingem incendiul, ci ei, pompierii. Deci ei trebuie să accepte propunerea!

— Dar nu înțelegeți că e vorba de o operație care... îi depășește. Că, scuzați-mă, e o problemă care...

— Lasă, tovarășe Roman, nu mai fi atât de convins de asta! maiorul e specialist în asemenea probleme și... nu se poate să-l depășească soluția dumitale! E doar inginer petrolist.

— Zău?! Și atunci de ce s-a făcut pompier? se miră inginerul-șef Roman.

— Altfel, cum ar fi devenit specialist în stingerea incendiilor de sondă? îi explică directorul Roman căută o ieșire.

— În sfârșit, e sau nu e inginer petrolist, n-are importanță... Vreau să văd sonda stinsă. El, ca specialist, va alege între soluția mea și soluțiile sale.

— Se pare că am auzit cuvântul soluție. La ce se referă, la incendiu? răsună lângă el glasul maiorului Ivănuș picat tocmai pe replică.

— Exact! Inginerul-șef, îl informă directorul, are o propunere: trei sondeze dispuse în triunghi, sondeze pentru foraje la adâncimi mari, așezate în plan înclinat...

— Să încercăm cu ele o întrerupere a coloanei?

— Exact! O întrerupere? obținută cu trotil, prin trei canale realizate cu ajutorul sondezelor, se încălzi Roman.

Maiorul rămase câteva clipe pe gânduri. Ceilalți tăcură și ei, așteptându-i hotărârea. Maiorul însă nu luă nicio hotărâre, ci puse o întrebare:

— Dar riscurile?

Roman ridică din umeri:

— Riscuri! Riscuri există oriunde și în orice. Fără riscuri nu se poate îndrăzni. Încercarea lui Savin a fost fără riscuri? Cred că nu veți susține o asemenea

enormitate la lumina atât de evidentă a sondei în flăcări.

— Iar înțepi, Romane, spuse printre dinți directorul.

— Înțep fiindcă mie, omului cu experiență, nu mi se dă niciodată dreptate, îl înfruntă inginerul-șef.

— Nu trebuie să vă supărați, tovarășe inginer-șef, interveni maiorul. În ce mă privește, nu-mi place să fac exhibiții. Există riscul unei extinderi a incendiului.

— Vă referiți la propunerea mea?

— Nu, vorbesc în general... Dar cred că există soluții mai sigure și, firește, mai eficace.

— Înseamnă că a evoluat până și... pompieria, replică inginerul-șef.

Maiorul răspunse prompt și tăios:

— Exact!

Se înstăpâni o tăcere penibilă pe care tot maiorul o tulbură după un timp, cu un salut afabil de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic.

— Mă scuzați! Am de dat niște dispoziții urgențe.

*

Pendula bătu ora zece. Bătăile sunară ritmic, spulberând pentru câteva clipe curgerea leneșă, în surdină a muzicii. Gazda ședea într-un fotoliu, cu chipul crispat. Străinul privea pe geam, în noaptea de afară, luminată de departe de aureola sondei în flăcări.

— Trebuie să recunosc că e o feerie!... N-au mai avut ăștia niciodată asemenea iluminație pe aici, *zise* el.

Gazda nu-i luă în seamă cuvintele. Era cătrănit, furios. Zise cu glas sugrumat:

— Te-am întrebat și te mai întreb o dată: de ce te-ai întors?

Ca și când nu i-ar fi auzit întrebarea, străinul zise:

— Îți dai seama câți dolari ard acolo, pe minut? Ard ăștia, ca să nu ardă alții... Alții pe care îi vei pipăi și tu, probabil...

— Ai început să mă tutuiești? izbucni gazda.

— De ce nu? Suntem colegi de... luptă... Am realizat ceva măreț pentru firma „Teco."

— Te-am întrebat de ce te-ai întors aici?

De data aceasta, străinul se înfurie și el:

— Slăbește-mă odată cu prudența ta prostească!... M-am întors pentru că îmi place salonul ăsta cu picturi, cu bibelouri, cu... papagali!... N-am știut că-ți plac papagalii!...

— Ești un neghiob!... Papagalii mi i-a adus Rodi.

— Bănuiam... A, dar să nu uit: ce-a fost Rodi, înainte de a fi... Rodi? Ținând seama de evoluția ei estetică, ajunsă până la stadiul papagalilor de hârtie colorată, cred că...

— Termină! țipă gazda. Ai devenit și psiholog... Răspunde-mi la ce te întreb: de ce te-ai întors aici?

Străinul ridică și el glasul:

— Pentru că nu e prudent să circul zilele astea. Una la

mână. Și a doua, trebuie să comunic îndeplinirea misiunii.

Gazda sări în picioare.

— De aici?

Exact de aici!

— Ești nebun?

— Dimpotrivă, sunt prudent!... Era locul cel mai sigur...

— Ai vorbit la telefon?

— Nu... Am folosit un aparat de emisie. Am spus doar atât: „Pasărea a căpătat culori vii!”

— Ai transmis din locuința mea?

Celălalt se întoarse de la fereastră, cu fața spre el, râzând batjocoritor:

— Din locuința noastră.

— Nu înțeleg.

— Câtva timp va trebui să locuim împreună, stimate colega...

— Aici, în zona...

— Tocmai aici este mai puțin primejdios.

Glasul gazdei tremură:

— De ce pronunți cuvântul primejdios? Crezi că vor descoperi ceva?

Celălalt deveni serios:

— Nu cred. Dar trebuie să fim prevăzători.

Gazda începu să se plimbe prin salon, încărcat de

neliniște. Se opri după câtva timp și zise sentențios:

— Nu, nu se poate să stai aici!... Mai vine unul, mai vine altul...

— ...Mai vine alta... E adevărat, va trebui să vină din când în când, ca să nu-și facă loc în capul ei ideea că o folosești pentru cine știe ce scop, observă străinul.

— Și tu ce ai să faci în timpul ăsta? se interesă Roman.

— Observ că și tu mă tutuiești... Eu o să cobor în pivniță, de pildă, sau am să aștept în cămară. După inspirație...

Gazda vru să replice, dar în clipa aceea sună telefonul. Se apropie să ridice receptorul, dar străinul îl opri:

— Nu-l ridica! Nu e normal să fii acasă, când toată lumea e la datorie! Deci, îmbracă-te și du-te! La revedere, eroule, și lasă-mi ceva de băut...

Gazda scrâșni, strivi o înjurătură între dinți, apoi se îmbrăcă în grabă și ieși.

*

Punctul de comandă al maiorului Ivănuș era o cameră de pază, în care se aflau o masă simplă de lucru, un pat cazon, câteva scaune și un post telefonic.

Tocmai când se așeză la masă, să redacteze un raport, sosi și maiorul Corbeanu.

— Nu ți-am comunicat că vin. Știam că te găsesc aici, din moment ce de-aici mi-ai telefonat. Te ascult.

— Trebuie să fac raportul asupra cauzelor

incendiului. I s-a cerut și directorului să comunice rezultatul anchetei. Și trebuie să mă pun de acord cu el.

— Ei ce spun?

— Accident clasic, presiune excesivă a gazelor.

— În realitate?

— Capul de sondă a fost găurit cu burghiul, iar în orificiu a fost introdusă pastă explozivă. Apoi, totul a fost vopsit din nou... O treabă impecabilă... De asta nu s-a observat fisura înaintea montării.

— E clar. Altceva suspect?

— Accidentul meu. Un ins a vrut să ne oprească în mijlocul șoselei... Apoi a sărit în lături. În ultima clipă, scontând probabil pe un viraj fără scăpare pentru noi.

— Îi reții figura?

— Vag... Un ins destul de înalt, voinic... Atât... mai mult nu rețin.

— Ceva neobișnuit aici?

— O propunere, adică o soluție de stins incendiul care, în funcție de o mică deviație, putea dezlănțui o catastrofă...

— Mai clar, te rog, mai clar.

— Aplicată corect, putea fi eficace. Reține acest fapt.

— Îl rețin, dar treci la amănunte.

*

— În același timp, în biroul directorului întreprinderii aveau loc discuții aprinse. Trebuia să se încheie un act

privind accidentul. Din ce cauză s-a produs incendiul la sonda X?

— Să ne hotărâm odată, tovarăși, cădem sau nu de acord asupra cauzei? spuse directorul vădit enervat.

— Dacă mă considerați pe mine vinovat, sunt gata să suport consecințele, rosti încet Savin. Poate că sunt, poate că nu sunt... Nu știu, fiindcă, fiind vorba de mine, judec lucrurile în mod subiectiv.

— Așa se pare, reluă vorba inginerul-șef. Privit dintr-un anume unghi, ești vinovat: e vorba de experiență în materie... Ceea ce poate fi socotit, cred eu, o cauză obiectivă. Eu, personal, înțeleg să fiu coleg și să nu te acuz... deși, cândva, am fost împotriva proiectului dumitale și nu... din motive subiective.

Discuțiile se prelungeau... Erau atâtea de spus, atâtea de despicat în patru, atâtea de întors pe toate fețele...

Cu puțin înainte de terminarea ședinței, secretara Rodica Bunescu primi un telefon.

— Alo! Tovarășa Bunescu? întrebă o voce necunoscută.

— Da, eu sunt.

— Am auzit că vă plac papagalii...

— Nu vă înțeleg...

— Am unul care poate vorbi... Nu vă interesează?

— Când să mă intereseze?

— Deseară, de pildă...

— Ascultă, domnule, drept cine mă iei?

Secretara trânti telefonul cu năduf.

*

Maiorul Corbeanu bătea cu capătul creionului în cristalul biroului, așa cum făcea totdeauna când era nerăbdător să rezolve probleme care „îi stăteau pe creier”, cum obișnuia să spună. Bătea cu creionul și-l privea pe locotenentul Costea așezat în fața sa. Când bricheta acestuia scăpără, Corbeanu continuă:

— Să recapitulăm, deci. Mintea omului e mai limpede dimineața.

— Să recapitulăm, îl întregi Costea cu același ton.

Maiorul zâmbi.

— Nu te-a prea obosit noaptea nedormită.

Locotenentul se fâstâci.

— Nu vă supărați, tovarășe maior. Pronunț acest „să recapitulăm” la fel ca dumneavoastră din obișnuință. Cât despre optimism, dumneavoastră m-ați învățat să-mi îndrept fruntea spre cer.

— Lasă acum cerul și hai să coborâm pe pământ. Să vedem cum stăm cu „amicul”, schimbă vorba Corbeanu.

— Vă raportez, se înflăcără locotenentul; ipoteza noastră se adeverește. Laboratorul ne-a confirmat: într-adevăr, capul de sondă a fost găurit cu un burghiu.

— Mă așteptam. Asta e deci!... în altă ordine de idei:

Trebuie să recunoaștem că sesizarea lui Ivănuș ne-a fost de mare folos. Ipoteza lui cu privire la capul de sondă ne-a scos la liman și pentru asta ar trebui să-i mulțumim. Sper însă că nu l-ai scăpat din ochi pe „amic”.

— Nu, nicio clipă! Joacă tare!

— Joacă el cum joacă, dar toate stăruințele sunt inutile. Avem toate probele. Prevenim acțiunea lor. În seara asta...

— În seara asta punem punctul pe i?

Maiorul Corbeanu râse. Hotărârile îi dădeau emoții. Într-un fel, anticipa satisfacția reușitei, mai ales că-și pregătise acțiunile până în cele mai mici amănunte.

— Sunt ferm convins de asta, răspunse și ridică receptorul telefonului din stânga sa. Formă un număr și așteptă câteva secunde. Apoi vorbi:

— Să trăiți, tovarășe colonel! Vă rog să aprobați executarea planului pe care vi l-am propus în cazul „Sondei X”... Ordonați? Am înțeles!... Da, toate condițiile sunt create... Cred că astăzi... Sunt convins că cea mai mică întârziere e riscantă... Da... Am înțeles!... Să trăiți!

Puse receptorul în furcă și i se adresă locotenentului:
– Ne atrage atenția că indivizii sunt înarmați.

— Au arme?... Avem și noi arme și ceva în plus: surprize, zise Costea, începând dichisirea unei noi

țigări.

— Vezi că surprize pot avea și ei pentru noi, îl preveni maiorul, dar locotenentul nu cedă.

— Voi fi cât se poate de atent, tovarășe maior! Vă asigur!

Corbeanu clătină din cap.

— Mă bucur! Ești într-adevăr de un optimism mai mult decât molipsitor.

— Vreți să spuneți că dumneavoastră n-aveți încredere în...

— Nu, nicidecum, protestă maiorul. Eu am un obicei puțintel cam învechit, dar... destul de sănătos: pun totdeauna și răul înainte, tocmai din dorința ca toate să iasă bine.

— Atunci totul e în ordine.

— Asta zic și eu, confirmă maiorul și deschise dosarul din fața sa.

— Acum fii atent, zise el, să-ți explic cum vom proceda... Cred că „amicul” se va autodemasca. Deci...

Locotenentul îl întrerupse zâmbind:

— Deci, să recapitulăm...

— Costea, mă tem că după ce punem punctul pe i, o să recapitulăm și... întreruperea aceasta.

Râseră amândoi și se apucară să discute amănuntele acțiunii.

*

Pendula bătu de unsprezece ori, tulburând pentru unsprezece secunde muzica lină, odihnitoare. În salonul cu picturi și bibelouri nu erau decât ei doi: gazda și străinul. Gazda privea pe fereastră în noaptea de afară în care geana de lumină a incendiului sondei împurpura zarea, în timp ce străinul stătea înfundat într-un fotoliu, cu bărbia în piept.

— Arde întruna, deși parcă nu chiar atât de intens, zise mai mult pentru sine Roman.

— S-ar părea că-ți pare rău că arde. Mai ales acum, când poți respira ușurat, când incendiul se datorează unor cauze „obiective”...

Roman se întoarse spre el:

— Nu voi respira ușurat decât atunci când vei fi plecat tu. Înțelegi?... E timpul! Nu mai există niciun pericol. Lucrurile s-au liniștit...

Străinul zâmbi zeflemitor:

— Ai invitat-o cumva iar pe gâsculița aia aici? Aseară n-a fost prea generoasă cu tine...

— Ești odios... Eu n-am fost prea insistent. Mă inhiba prezența ta dincolo de ușă, îi aruncă gazda cuvintele ca pe niște pietre.

Celălalt deveni grav.

— Repet întrebarea: ai invitat-o?

— De ce să o invit din moment ce mai ești aici?

— Cred că a venit timpul sa renunți la ea. Las-o să se

întoarcă la primul ei iubit.

— N-am s-o las! îmi place și am nevoie de ea.

Celălalt bătu cu pumnul în speteaza fotoliului.

— Nu ai nevoie de ea! Treaba asta nu o hotărăști tu!

— Dar cine?! țipă înfuriindu-se celălalt.

— Noi! Deci, sun-o și spune-i că ți-e milă de Savin; că locul ei este lângă el, că cedezi cu inima sfâșiată și tot felul de baliverne din astea... Va fi un gest foarte apreciat de către toți, un gest care va îndepărta orice umbră de bănuială, dacă așa ceva există... Haide, fă ce-ți spun.

Celălalt devenise palid de furie.

— Du-te dracului! scrâșni el. Tu nu-mi poruncești mie!

Străinul izbucni în râs.

— Ei da, îmi dau seama, o iubești! Din moment ce-ți poți renega cu atâta ușurință... „colegul”, înseamnă că o iubești. Dar s-ar putea să fii înșelat în sentimentele talc. Dacă ea îl mângâie acum, în clipele astea, pe Savin?

— Nu știu ce mă reține să te iau de guler și să te arunc în stradă, gemu gazda.

— Îți spun eu ce, îi replică musafirul. Partea ce ți se cuvine din afacere și faptul că eu posed un pistol. E adevărat?

— Pune-mi partea pe masă și cară-te! porunci Roman.

— Firesc, dar nu înainte de a ciocni un pahar pentru

despărțire, rânji străinul.

— Servește-te, știi locul!

Străinul se ridică din fotoliu, se îndreptă cu pași rari spre bufet, îl deschise și scoase o sticlă, niște pahare și se întoarse cu ele la măsuța dintre fotolii. Turnă în pahare și zise către gazda care privea din nou pe fereastră:

— Ce faci, îți contempli partea de colaborare la această fantastică operă în tehnicolor?

Roman dădu din mână a lehamite. Vru să se așeze și el într-un fotoliu, dar în clipa aceea se auzi soneria de la intrare.

— Cine poate fi? izbucni străinul.

— Poate că e ca... răspunse Roman precipitându-se spre ușă.

În aceeași clipă ușa se deschise și în prag apăru Rodi, răvășită, strigând:

— Guști! Guști!... Fugi!... Trebuie să fugi!

Înspăimântați, cei doi răsturnară paharele, un fotoliu căzu, sticla se rostogoli de pe măsuță pe covor.

Guști întrebă prostit:

— Ce spui?... De ce să fug?

— Ce s-a întâmplat? întrebă străinul.

— Te arestează, Guști, nu înțelegi?! strigă Rodi.

— Pe mine? De ce?... Pentru ce? se văicări Roman.

— Cum de ce?... Pentru sondă! Fugi, dacă-ți spun. Te-

au căutat la birou, mi-au pus o groază de întrebări. Le-am spus că ești plecat la București. M-au supravegheat toată ziua. Abia acum le-am scăpat printre degete. Fugi!

Roman începu să alerge dezorientat prin salon, neștiind ce să facă mai întâi. Se opri brusc în fața străinului implorându-l:

— Dă-mi banii, domnule Munteanu, dă-mi banii! Cu ce să fug? N-auzi că mă arestează?!...

— Potolește-te, îi porunci străinul. Cine te arestează?... Ai putea să-mi spui cine îl arestează, domnișoară?

Rodi îl întrebă surprinsă parcă abia în clipa aceea de prezența lui:

— Dar dumneavoastră cine sunteți, domnule?

— Un vechi prieten, explică grăbit Gusti.

— Foarte vechi! reluă străinul amenințător. Dar lasă astea, domnișoară, și spune-mi cine și de ce vrea să-l aresteze.

— V-am spus doar. Nu-i timp de vorbe. Până se lămurește situația, Gusti trebuie să fugă! răspunse Rodi, gesticulând cu desperare.

— Spui adevărul, Rodi?

Ea țipă:

— Altfel, crezi că mai veneam aici? Dacă n-aș fi știut că...

— Ce știi, domnișoară? Uneori nu e bine să știi prea

multe! E și cazul nostru, o întrerupse Munteanu și *se* îndreptă spre ea.

— Las-o! Am încredere în ea... N-o atinge! țipă Roman și îi tăie calea.

— Ai încredere tu, dar n-am eu! îl dădu la o parte Munteanu, dar văzând-o pe Rodi încremeni. Femeia ținea în mână un pistol.

— Mâinile sus! Amândoi!... Da, și dumneata, domnule Roman.

Revenindu-și brusc, Munteanu duse mâna la buzunar, dar în spatele lui răsună o voce bărbătească:

— Lasă prostiile! Fă ceea ce ți s-a ordonat! Mâinile sus!

— Ce vreți și cine sunteți? îngăimă Munteanu ridicând mâinile și întorcându-se spre un bărbat tânăr, zvelt, ce apăruse pe neașteptate pe ușa dormitorului.

— Să facem cunoștință, domnule Munteanu, alias Berket, zise tânărul. Eu sunt locotenentul de securitate Costea...

— Iar eu maiorul Corbeanu, răsună a doua voce bărbătească, de data aceasta din pragul ușii de la intrare.

— Aș putea afla cu ce ocazie îmi ordonați să ridic mâinile? încercă să pară calm Munteanu.

— E o greșeală!... Spune-le, Rodi, că e o greșeală, că mă cunoști bine, prinse glas și Augustin Roman.

— Într-adevăr, te cunosc bine, domnule Roman, dar nu e nicio greșeală.

— Rodi, mă uluiești!... Și dumneavoastră, cum vă permiteți? Rodi?

— Rodi? Până și numele acesta este o greșeală. Dar e vina mea că nu v-am prezentat-o pe tovarășa. O fac acum: locotenent Rodica Bunescu...

— Cum? făcu gazda cu ochii ieșiți din orbite. Tocmai tu, Rodi... De ce ai făcut-o?

— Lăsați asta, interveni maiorul Corbeanu, vă rugăm să no urmați. Avem timp berechet să... recapitulăm faptele. Acțiunea criminală pe care ați pus-o la cale, în slujba trustului „Teco”, nu ne va împiedica să forăm mai departe în zona Corbeni. Acolo e petrol, nu glumă. Nu vă convine, dar...

În timp ce locotenentul le punea celor doi cătușe, Rodi formă un număr de telefon și rosti în receptor:

Cu tovarășul inginer Savin Matei...

*

...Colonelul Ivănuș ridică paharul. Ceilalți îi urmară exemplul, ciocniră în cinstea gazdelor și în cinstea amintirilor.

— Aceasta este povestea sondei X, rosti nostalgic Ivănuș. O poveste care s-a petrecut cu mulți ani în urmă... Ea ne-a legat cred, pe toți, într-o prietenie de nezdruncinat.

— Și ne-a făcut pentru un ceas, pentru o seară, cu mulți ani mai tineri, râse Savin Matei.

Capătul firului

Tramvaiul opri atât de brusc încât părea că fusese țintuit în loc de o mână nevăzută. Silvia coborî cu greu treapta vagonului din pricina fustei strâmte. De cum ajunse pe trotuar, oftă eliberată. Se simțea stingheră, cu hainele în dezordine; ca care se pregătise atent, cu migală, pentru această scară. Alături, vitrina spațioasă a unui magazin lucea slab. În oglinda ei estompată, își zări contururile nesigure și încercă, cu mișcări repezi, să-și aranjeze părul. Traversă apoi, îndreptându-se spre podul de peste Dâmbovița. Valurile tulburi ale apei duceau cu ele reflexele albăstrii, roșiatice, ale serii. Începutul de noapte al toamnei timpurii învăluia orașul cu o luminozitate dulce și împăcată, pătrunzând puțin și în sufletul ei. Zbuciumul, febrilitatea ultimelor luni o părăseau prin toți porii ființei și nu lăsau în urmă decât o ușoară uimire. Nici nu se recunoștea. Înainte vreme se zbuciuma pentru mărunțișuri, pentru zgârcenia bunicii, pentru că era poate mai prost îmbrăcată decât unele colege. Acum era doar neliniștită; se întreba necontenit ce va spune și cum se va purta; simțea că are trac, ca tinerele actrițe înainte de premieră. Nu va juca niciun

rol deosebit, la această mică serată a lui Dan, la care se invitase prin prietena ei Liliana.

Va fi Silvia de fiecare zi, Silvia așa cum este ca în realitate. O undă de revoltă o străbătu. Își alungă cu mâna o șuviță rebelă de pe frunte. Adevărata Silvia trebuia să le fie îndeajuns.

Cu toate eforturile ei de a se stăpâni, o emoție de neînvins îi strângea inima. Mergea pe stradă, grăbită, cu pași mărunți. Strada Panselelor, citi ea pe o tăbliță puțin ruginită, la capătul unei alei. Ce denumire duioasă pentru o stradă în care încăpuse atâta suferință și, totuși, ce bine se potrivește cu aleea aceasta liniștită, parfumată de ultima ardere a trandafirilor și crizantemelor din grădinițele încă incandescente... Ce o aștepta în seara aceasta? Nici nu-și dădu seama când ajunse în fața casei cu patru etaje, tencuită în calcio-vecchio[2]...

...Soarele se ridicase într-o ceață ușoară, transparentă, care avea să dispară la cea mai ușoară adiere de vânt. Florile de pe spațiul verde al blocului își îndreptau petalele închircite de răceala nopții. Femeia de serviciu, care venea întotdeauna prea devreme, cu autobuzul de ora 6, 30, dintr-un sat apropiat, se gândi să facă mai întâi

---

[2] Gen de tencuială ornamentală cu suprafața zgrunțuroasă, dând zidurilor un aspect arhaic.

curățenie la etajul patru, în garsoniera dublă a inginerului Dan Coman, care îi lăsa cheile în fiecare miercuri. Deschise ușa, apoi păși în sufragerie. Inginerul trebuie să fi plecat la serviciu, se gândi ea. Dar cum intră, observă cu spaimă un scaun răsturnat și trupul prăbușit al inginerului între cioburile sparte ale unui pahar de șampanie. Scoase un țipăt scurt și cu o mișcare obișnuită îndreptă la loc fața de masă trasă în jos.

— Doamne, ce-i cu el?! se întrebă ea cu voce tare și, apoi, apropiindu-se: Domnu' Dan, eu sunt, Maria!

Niciun răspuns. Îngrozită, neștiind bine ce face, se repezi alături, la apartamentul soților Popescu, amândoi pensionari, și sună cu putere, îndelung. Îi deschise bărbatul somnoros, îmbrăcat cu un halat de casă, și care o întrebă morocănos:

— Ce-i, coană Mario, arde undeva?

— Tovarășe Popescu, vă rog fiți bun și veniți cu mine la domnu' Dan, nu știu ce are, e căzut pe covor!

Intrară prin ușile lăsate vraiște, și Popescu văzu îngrozit fața învinețită a inginerului. Tresări, dar cu sângele rece al unui fost militar îi pipăi pulsul.

— E mort, îi zise Mariei. Trebuie să chemăm miliția. Dau eu un telefon de la mine...

Se înapoiară în apartamentul pensionarului. Maria îl urmărise cu o sticlire de groază în ochi. După o scurtă

căutare în cartea de telefon, Popescu telefonă:

— Alo, miliția. Veniți repede, vă rog, vecinul meu e mort. Da, din apartamentul vecin. Femeia de serviciu... Da, n-am mișcat nimic. Vă așteptăm.

Nu peste mult timp, doi ofițeri de miliție, un maior și un căpitan, sosiră la fața locului. Pe hol se adresară locatarului și femeii de serviciu care așteptau:

— Unde e?

— Pe aici, la apartamentul 19, se grăbi să răspundă pensionarul.

Ușa lăsată întredeschisă descoperi un hol lung. În fața ușii, în sufrageria spațioasă, văzură, lângă masa cu fața de masă trasă spre el, chipul cianotic al inginerului Dan Coman.

Maiorul Adrian Cosmin observă dintr-o privire situația și unele amănunte ale camerei în care murise inginerul. „Există oare vreun motiv de sinucidere? se întrebă maiorul examinând poziția cadavrului. Sau e vorba de altceva? Trebuie cercetate amănunțit toate împrejurările morții și judecat totul la rece.

— Când îmi poți da un rezultat concludent? se adresă el medicului legist, care era una și aceeași persoană cu vechiul său prieten Emil Stamate.

Acesta, un bărbat voinic, chel și cu ochelari, examina îngenuncheat cadavrul. Se ridică și răspunse puțin

șovăitor:

— Până nu îi fac autopsia și nu obțin datele din laborator, nu mă pot pronunța cu toată certitudinea, dar... după aparențe, moartea se datorează unei otrăviri și s-a produs probabil cam de opt, nouă ore... Dar tu așteaptă rezultatele analizelor, ca un copil cuminte ce ești...

— Deci, opt, nouă ore... repetă maiorul Cosmin fără să audă gluma.

— Da, după toate probabilitățile, răspunse medicul îndreptându-se spre baie ca să-și spele mâinile.

În acest timp, maiorul cerceta camera, împreună cu ofițerul criminalist, care ridica urmele de pe pahare. Apoi, maiorul se întrerupse și se îndreptă spre ușă.

— Mă duc pe la vecini să văd ce pot să aflu, răspunse el la întrebarea mută a criminalistului.

Maiorul Cosmin sună la ușa de vizavi. Văzu o umbră în vizor. Sună a doua oară mai insistent și numai atunci ușa se crăpă puțin, ținută de un lanț, și fața unei femei în vârstă apăru în deschizătură.

— Pe cine căutați? întrebă femeia curioasă și puțin temătoare.

— Sunt maiorul de miliție Cosmin... Poftim legitimația!

Femeia își aruncă ochii peste rândurile scrise cu tuș negru și, vădit impresionată, îl pofti înăuntru. Trecură

prin holul micuț care abia adăpostea un cuier de modă veche și intrară în sufragerie. Maiorul zări pe jos un linoleum murdar, iar în gând se întrebă ce culoare or fi avut la origine pereții vopsiți. Două scaune, o masă, un covor de iută și un televizor vechi formau tot mobilierul.

— Luați loc, îl invită bătrâna. Apoi, curioasă, adăugă: Ce s-a întâmplat la domn' inginer? Parcă am auzit-o pe Maria strigând și i-am văzut venind pe tovarășii aceia și, acum, pe dumneavoastră.

Maiorul ocoli răspunsul și intră direct în subiect:

— Povestiți-mi ce știți despre inginerul Coman. Ca vecină, bineînțeles. Am impresia că sunteți o bună observatoare, o măguli ofițerul.

Știa că acest tip de femeie bătrână, fiind mai mult singură, avea timp pentru alții, pentru a le urmări viața, trăind alături de ei bucurii și necazuri, în umbra anonimatului. Maiorul era sigur că bătrâna va vorbi, va povesti tot ce știa și ce văzuse. Așteptând, își luă o poziție mai comodă pe scaun.

— Să știți, începu bătrâna... Parcă șovăind, eu stau eu nepoata mea și, cum ea lucrează până la patru, iar seara urmează liceul seral, sunt mai mult singură acasă. De când mi-a murit soțul, acum trei ani, am mult timp și – după ce termin cumpărăturile și treaba ușoară din casă, că nepoata nu mă lasă să le fac pe cele grele – stau și la

fereastră, de ce să n-o spun? Mă mai uit și prin vizor, să văd cine mai vine, cine mai trece... Mă înțelegeți, nu?

— Vă înțeleg, spuse ofițerul cu ușoară ironie în glas, însă femeia nu băgă de seamă.

— Nu vreau să spun nimic rău, dar la inginerul ăsta prea veneau multe femei și fete tinere. Aproape în fiecare seară bairam, muzică, petrecere... într-un timp, ce să zic, vreme de vreo trei, patru luni, a venit cam des o singură femeie, tare frumoasă, Anca Florianu, actriță, poate-o știți. De la un timp n-am mai văzut-o. După câteva zile, am auzit de la o prietenă, care-i vecină cu ea, pe strada Gârleanu, că actrița, într-un acces de gelozie, a aruncat câteva lucruri de-ale inginerului, pe care le ținea la ea: o pijama, peria de dinți, niște cămăși... în plină stradă, de la etajul unu, la șapte dimineața, spre veselia unora și scandalizarea altora.

Făcu o pauză, uitându-se triumfătoare la ofițer. „Nu-i așa că știu multe?” păreau să spună privirile ei. „Nu-i așa că este interesant?”

— Da, interesant ce spuneți, zise Cosmin. Pot să fumez?

— Puteți, sigur că puteți. Și soțul meu fuma. Și cum vă spuneam, n-a mai venit actrița... După un timp, am văzut-o mai des pe o tânără care venea câteodată în uniformă de ste... cum le zice la alea, știți, însoțitoare la avioane...

— Stewardesă? o ajută maiorul.

— Da, așa cum îi ziceți... Pe urmă n-a mai venit nici ea, după o ceartă de pomină care s-a auzit până la mine. Săptămâni în șir, i-a sunat apoi la ușă o elevă; am văzut-o odată în uniformă. Într-o zi, a plecat cu ochii plânși, condusă de inginer, care îi tot spunea, liniștind-o: „O să găsim noi o soluție... Desigur, trebuie să înțelegi, nu mă pot căsători acum”... Iar ea plângea și nu-l asculta. Începuse să coboare scările în neștire. Am auzit un timp pantofii ci cum punctau treptele și-apoi cum el intră în casă trântind ușa. Mi-a părut așa de rău de fata asta, tare eră amărâtă.

„Deci, trei personaje mai importante”, își spuse ofițerul în gând. Reluă cu voce tare:

— Dar bărbați nu veneau? Nu avea și el prieteni?

— Nu, bărbați nu veneau...

— Ați văzut cumva și numărul elevei?

— Numărul fetii? Cum să nu? Era 550... N-am mai văzut-o de-atunci.

Bătrâna se opri șovăind, de parcă îi secase torentul vorbelor. Maiorul stinse țigara și se ridică. Simțea că aici nu mai avea ce să afle.

— Poate mai trec pe la dumneavoastră, dacă mai avem nevoie de amănunte.

— Oricând doriți, îi răspunse pe un ton familiar bătrâna.

Ușa apartamentului se închise în urma ofițerului, care plecă gânditor. Profilul moral al victimei numai strălucit nu era, din cele aflate de la bătrână. Ca și din cele raportate de ofițerul care fusese la fabrica de încălțăminte, unde lucra inginerul: întârzieri, lipsuri nemotivate de la serviciu, legături neprincipiale cu personalul feminin din subordine... După un vechi obicei al său, porni încet pe stradă, pentru a sintetiza datele pe care le deținea și a stabili măsuri pentru cercetările ulterioare. Ajunse într-un parc. Nici nu observase că se făcuse ora prânzului. Soarele de toamnă era acum călduț, iar frunzișul încă verde al copacilor și tufișurilor dădea impresia înșelătoare, dar tonifiantă, a verii... Se gândi îndelung, mergând pe aleile liniștite, la următorii pași pentru elucidarea acestui caz. Recunoștea în sinea lui: el, care avea o fată de 16 ani, nu nutrea nici cea mai mică simpatie pentru victimă. Alungă repede acest gând. Așadar, cine lăsase urme mai adânci în viața inginerului? Actrița, stewardesa, eleva?

Mai întâi stewardesa – mai ales ea ar fi putut procura mai ușor otravă – dacă se confirmă ipoteza medicului...

Era un caz complicat... Privi cei doi brazi din dreapta și se gândi ce scriere încâlcită au vârfurile mișcate de vânt pe cerul senin, desigur, o scriere încâlcită ca însuși cazul lui pe care trebuia să-l descifreze, totuși, cu orice

preț!... Cu orice preț!... Și, totuși... Porni spre casă. Simți un dor ciudat să o vadă pe Doina... frumoasa fiică a tatei”...

*

Își aprinse o țigară. A doua țigară din ziua aceea. Dintr-o privire văzu pe biroul său raportul medicului legist și al laboratorului criminalistic. Se așeză, începu să citească. Se confirma că inginerul Coman murise otrăvit, iar criminaliștii găsiseră în cameră, dar mai ales pe pahare, mai multe amprente digitale. Trebuia să procedeze prin eliminare, să înlăture de la bun început mici legături, aventuri fără urmări, însă nimic nu trebuia neglijat să verifice dacă nu este vorba cumva și de un bărbat gelos. Otrava a fost pusă în paharul de șampanie, probabil de o femeie. „Efectul trebuie să fi fost fulgerător. Femeia s-a speriat și... Astea sunt toate însă simple deducții. Trebuie să mă duc acum la actriță acasă. M-a rugat la telefon să o vizitez...” se îndemnă Cosmin.

După ce rezolvă problemele a încă două dosare pe care le avea în lucru, se îndreptă spre străduța cu case vechi de lângă biserica Sf. Spiridon. Urcă, după indicațiile actriței, pe o scară de lemn de stejar, care trosnea pe alocuri, la etajul unu.

Actrița era acasă. Îl primi într-un hol-bucătărie destul de întunecos. Era îmbrăcată într-un halat de casă

matlasat, de culoare bleu. Abia după ce fu poftit într-o cameră mai spațioasă, cu ferestre mari, o putu examina în voie. Era trecută de prima tinerețe, cu riduri discrete, dar încă frumoasă. Fără a aștepta să fie întrebată, silindu-se să-și stoarcă măcar o lacrimă, care abia îi venea, actrița spuse:

— Am aflat... da... ce trist... și continuă pe un ton acuzator: Un bărbat ca el... neserios, stricat, nici nu putea sfârși altfel... Multe inimi a mai îndoliat... Făcu o pauză. Și cu...

Ofițerul, rămas în picioare, îi întrerupse monologul:

— Știu de conflictul dintre dumneavoastră... Totuși, vă rog să-mi răspundeți, absolut sincer, la două întrebări. I-ați păstrat dușmănie lui Dan Coman? L-ați mai văzut sau l-ați vizitat de atunci, de la ruptura cu el?

Răspunsul veni sec:

— Nu, nu l-am mai văzut de atunci. Adăugă după o pauză: Desigur că o oarecare pică mi-a rămas în suflet. Îmi pare rău că nu m-am putut stăpâni în dimineața aceea... ce vreți, temperamentul... Nu recunosc că sunt geloasă. În realitate, însă, urlu...

Mâinile ei frământau nervos cordonul matlasat, iar ochii priveau undeva fără țintă. Maiorul se gândi că aici a epuizat aproape tot ce îl interesa.

— Vă mulțumesc. Sper că nu v-am deranjat. În ce mă privește, sunt bucuros că am avut prilejul să vă cunosc.

V-am văzut de-atâtea ori pe scenă...

Actrița, acum surâzătoare la cuvintele lui, îl conduse amabilă și adăugă:

— Veniți zilele acestea la teatru, avem o premieră...

„Să mergem la „Tarom”, gândi Cosmin, îndreptându-se cu pași repezi spre clădirea cea nouă a agenției. Cealaltă pistă, a eventualilor soți geloși, o să încerc să o limpezesc cu ajutorul căpitanului Stănculescu. De altfel, actrița... în orice caz, încâlcită poveste...”

Întrebările îi stăruiau în minte, obsedante.

O vitrină largă, strălucitoare, cu puzderie de afișe multicolore, îl trezi din gânduri. Ajunsese la „Tarom”. Intră, îndreptându-se spre biroul din dreapta al șefului agenției. Mai fusese pe aici, îl cunoștea personal pe acest fost aviator. Salută scurt și, la invitația celuilalt, se așeză într-un fotoliu, căci altfel de scaun nu exista în biroul luxos.

— Ai vreo problemă cu mine, desigur.

— Mă interesează o stewardesă, Rodica Ghețu, rosti maiorul fără a pierde timp.

— Să vedem pe grafic. Da, s-a întors dintr-o cursă de la Budapesta. E probabil acasă. S-o chem? Pot telefona.

— Te rog. Aș dori să stau de vorbă cât mai repede cu ea... O să-ți explic de ce...

— Ai văzut că nici n-am încercat să te întreb de ce ai nevoie de ea.

Șeful agenției formă un număr de telefon.

— Alo, tovarășa Ghețu? Eu sunt, m-ai recunoscut. Te rog, ai putea veni până la mine, la birou? Da, acum. Bine, te aștept.

Apoi, către ofițer:

— Stă aproape, în cincisprezece minute e aici. Pe mine mă scuzi puțin, să caut numai niște dosare și revin.

După ce șeful „Tarom”-ului ieși, nu peste mult timp, o bătaie discretă în ușă îi întrerupse ofițerului gândurile.

— Intră!

O fată înaltă, cu părul lung, blond, revărsat peste umeri, cu ochi albaștri rimelați, ceea ce le dădea o privire de dincolo de orizont, închise ușa capitonată după dânsa și îl privi mirată. Un costum taior bine ajustat, scurt, îi sublinia picioarele frumoase.

Ofițerul se ridică curtenitor în picioare.

— Sunt maiorul de miliție Cosmin, și îi arătă legitimația. Vă rog, luați loc!

Odată așezată în fotoliu, femeia începu să mototolească nervoasă mănușile ușoare, din piele fină.

— Pentru dumneavoastră m-a chemat șeful?

— Da. Îl cunoașteți pe inginerul Coman? atacă direct ofițerul.

Femeia rămase cu ochii mari fixați asupra bărbatului din fața ei. Pe chip i se citea limpede surpriza.

Răspunsul veni încet, șovăitor:

— Pe Dan? Da... I-am cunoscut.

Maiorul o privi apăsat, semnificativ.

— Doar o simplă cunoștință?

Stewardesa își plecă genele lungi, vădit fâstâcită, apoi răspunse încet:

— Nu numai... Am fost și logodiți...

— Vă mulțumesc pentru sinceritatea de care dați dovadă.

— Dar ce s-a întâmplat, de ce mă întrebați de Dan și de relațiile mele cu el? zise cu o mirare neprefăcută tânăra femeie.

Maiorul se gândi o clipă, apoi se hotărî brusc:

— Inginerul Dan Coman e mort. Acum înțelegeți de ce sunt aici...

Stewardesa rămase ca împietrită, apoi lacrimi mari începură să-i curgă pe față, fără ca ea să schițeze vreun gest.

— L-ați iubit? rupse maiorul tăcerea care se înstăpânise grea, apăsătoare.

— Acum nu-l mai iubeam. Nu se purtase frumos cu mine, ne-am despărțit... Dar oricum, îmi pare rău că a murit.

Femeia se reculese și începu să-și șteargă ochii cu o batistă albă, ce degaja un parfum plăcut, ca un buchet de flori proaspete, primăvăratice.

— Știu că vă vine greu... V-aș ruga să evocați pe scurt relațiile cu el.

Rodica Ghețu începu să povestească cu o voce care trăda emoția ce o cuprinsese, în timp ce privirea-i se plimba pe peretele din fața ei, plin cu fotografii și hărți turistice.

— L-am cunoscut pe Dan la o petrecere dată de o prietenă de-a mea, fostă colegă. El fusese invitat de un prieten și întâmplarea a făcut să fiu așezată lângă el la masă. M-a curtat toată scara, era atent cu mine și acest lucru, de ce să n-o spun, mi-a plăcut. M-a flatat, căci mai erau acolo și alte tinere drăguțe. Îmi amintesc că îmi făcea niște complimente numai în metafore, zicea că părul meu are culoarea mierei de munte și că... dar ce să vă mai plictisesc cu amănunte. A doua zi ne-am întâlnit la un spectacol, apoi la un restaurant, am dansat. Apoi, nu trecea o zi să nu ne vedem. N-am putut rezista insistențelor sale... Mai târziu credeam că lucrurile vor evolua spre căsătorie, dar m-am înșelat. Când mi-am dat seama, n-am putut totuși să iau o hotărâre. Am continuat să ne-ntâlnim...

— De ce v-ați despărțit?

— Încetul cu încetul am început să-i cunosc mai bine caracterul. Mi se dezvăluiau fațete ținute cu grijă în umbră de cel care începuse să mă considere la cheremul lui. Mă înșela în stânga și în dreapta, îmi lua bani sub

diferite pretexte. Vă dați seama că a trebuit să mă retrag, cu tot teatrul ce mi l-a jucat Dan, că nu poate trăi fără mine. L-am tot iertat, dar vine și o vreme a neiertării, când tot sufletul se revoltă împotriva minciunii, a ipocriziei.

După ce rosti ultimele cuvinte, femeia nu se mai putu stăpâni și începu să plângă din nou. Ochii i se împăienjeniră, iar trăsăturile feței, crispate acum, o urâțeau pe neașteptate. Tot atât de brusc se reculese, își șterse ochii cu aceeași batistă albă, parfumată și se liniști. Maiorul o privi mirat și începu să reflecteze la capacitatea și ușurința femeilor de a trece de la o stare sufletească la alta, fără prea mari eforturi.

— Mai aveți nevoie de mine, tovarășe maior?

— Nu, vă mulțumesc. Doar o ultimă întrebare.

— Vă ascult.

— Unde ați călătorit în ultimele luni, mă refer în calitatea dumneavoastră de stewardesă?

— În capitalele țărilor socialiste din Europa. Eu lucrez, cum se zice la noi, pe relația est...

Maiorul o conduse amabil până la ușă. După ce femeia plecă, se îndreptă spre telefon. Voia să-l sune pe medicul legist, să afle mai multe date despre autopsie. Se bucură ca un copil când auzi, la celălalt capăt al firului, vocea groasă, puțin răgușită, a celui căutat.

— Salut, savantule! Ai ceva vești pentru mine? Da?

Interesante? Mulțumesc... Nu zăbovesc nicio clipă. Sunt la „Tarom”, așa că voi zbura către tine.

Peste puțin timp, Cosmin era într-una din încăperile institutului medico-legal, unde vechiul său prieten, medicul Stamate, îl aștepta pufăind dintr-o pipă. După ce se salutară cordial, maiorul rosti nerăbdător:

— Ei, dă-i drumul, nu mă ține în șah...

Doctorul Stamate își scoase tacticos pipa din gură și deschizând coperțile unui dosar începu să vorbească:

— Cosmine, băiete, lucrurile sunt complicate. Am repetat analizele, ca să nu mă înșel, așa că sunt puțin în întârziere cu rezultatul final.

— Te iert, numai lasă introducerile și spune odată despre ce este vorba...

— Ai răbdare, nu te grăbi. Acum, că te am la mână, vreau să recunoști că știința joacă un rol important și în munca voastră, a ofițerilor de miliție.

— Recunosc, recunosc tot ce vrei, dar dă-i drumul odată, zise maiorul vădit nerăbdător. N-am timp de glume.

— Ei, dacă-i așa, stai jos și ascultă. Victima a fost otrăvită.

— Asta ai mai spus-o. Deci crimă?

— Nu știu, Cosmine, asta te privește, să afli ce a fost, dar în particular îți susțin părerea: e vorba de crimă.

— Ce otravă s-a folosit?

— Ei, aici e aici. Nicotină, în stare pură.

— Nicotină? N-am mai întâlnit asemenea cazuri, așa că le rog dă-mi amănunte despre această substanță.

— Nu trebuie să mă rogi prea mult, căci îmi place să oficiez pe altarul științei, glumi Stamate. Deci să intrăm în subiect. Nicotină face parte din grupa otrăvurilor organice, care se extrag din plante. Sunt otrăvitoare chiar în doze mici și ucid foarte repede, efectul lor principal manifestându-se asupra sistemului nervos.

— E vorba tot de o femeie, rosti deodată Cosmin, parcă terminându-și un gând nerostit.

— Te și gândești la autor. Te rog, însă, să mă asculți până la capăt. Reține că nicotina în stare pură este un ulei incolor și se folosește în laboratoare, îndeosebi pentru prepararea unor insecticide.

— Deci, e vorba de o persoană care are acces la asemenea laboratoare, sau are pe cineva care lucrează acolo, își duse gândul mai departe maiorul.

— *Cherchez la femme* („Cherchez la femme!” este un adagiu (o zicere celebră) care, de obicei, se citează în franțuzește (deși a fost preluată în nenumărate alte limbi), însemnând, tradusă literal (mot a mot), „Căutați femeia!”, iar în traducere liberă „Aici trebuie să fie o femeie la mijloc!”, ideea fiind că un bărbat se comportă inexplicabil atunci când vrea să disimuleze o aventură sentimentală sau intenționează să câștige favorurile

unei femei.)!

— Ce-ai spus? întrebă Cosmin, preocupat să noteze ceva într-un carnet pe care-l purtă mereu în buzunar.

— Văd că n-ai auzit. Deci, repet, caută femeia, cum zic francezii.

— Te referi probabil la faptul că istoria cunoaște mai multe cazuri de femei care au folosit otrava, pentru a comite crime, decât bărbați.

— Da, otrăvirea este una din cele mai vechi mijloace de a comite o crimă și femeile sunt în acest domeniu superioare bărbaților, zise malițios medicul legist.

— Văd că trebuie să-ți mulțumesc de două ori. O dată că mi-ai descoperit cauza morții inginerului și încă o dată că mi-ai sugerat și o pistă pentru cercetările mele.

— Te rog, nu exagera cu laudele. Doar ne cunoaștem prea de demult ca să mai fie nevoie de prea multe osanale. Așa că zi mai bine când bem 6 bere împreună, să mai vorbim și de părțile frumoase ale vieții. De pildă, despre fotbal...

— Lasă asta, spuse maiorul preocupat. Îți mulțumesc. La revedere!

Maiorul se grăbi către sediul miliției, unde-l aștepta subalternul său, căpitanul Stănculescu. Îi ordonase să verifice niște lucruri și era curios să cunoască cele aflate de acesta. Presimțea că nici de data aceasta tânărul ofițer nu se întorsese cu traista goală. Stănculescu avea un dar

al lui de a se orientă, de a căuta acolo unde exista ceva interesant pentru cazul aflat în cercetare.

Cosmin iuți pasul și se simți mai bine. Îi plăcea să meargă pe jos, să soarbă cu toți porii aerul rece al serii. La ora aceasta ar fi trebuit să fie acasă; știa că era așteptat. Va găsi și de astă dată scuza salvatoare. Surâse imaginii care-i apăruse în minte: el, în mijloc, între soția și fiica sa, încercând să se apere, să se justifice pentru această nouă întârziere. Simțea dragostea lor și le înțelegea neliniștea. Trecuseră atâția ani de când era ofițer de miliție și soția să nu se obișnuise încă, avea emoții când era chemat de acasă pe neașteptate, pentru treburi de serviciu, sau întârzia seara târziu, fără să dea vreun telefon. Își propuse să rezolve repede cu Stănculescu și-apoi să alerge către casă. Simțea și oboseala și încordarea ultimelor zile de când primise misiunea să rezolve cazul morții suspecte a inginerului Dan Coman.

Maiorul nici nu observă că ajunse în fața sediului miliției. Intră repede pe ușa largă, dată la perete, răspunse scurt la salutul ofițerului de serviciu și intră glonț în biroul unde știa că-l va găsi pe căpitan. Acesta, un tânăr brunet, înalt și osos, era așezat pe un scaun și scria de zor pe niște coli mari.

— Să trăiți, tovarășe maior, zise el când observă apariția lui Cosmin.

— Bună seara, Văd că rozi hârtia de zor, ca un șoarece veritabil. Terenul e sfânt, Stănculescule, terenul, glumi maiorul, care știa că subalternul său alergase câteva zile să facă investigații, conform ordinului primit.

— Aveți dreptate, tovarășe maior, terenul este baza, dar trebuie întocmite și rapoarte, care sunt cerute de șefi, răspunse el tot glumind. Tocmai am terminat aici raportul pe care mi l-ați cerut.

— Bine, bine, ai dreptate, dar deocamdată raportează-mi verbal ce ai aflat. Apoi, îți voi spune și cu constatările medicului legist. Sunt foarte interesante...

— M-ați făcut și pe mine curios, tovarășe maior, dar m-ați învățat că trebuie să mă stăpânesc în orice împrejurare, așa că vă voi raporta ce cuprinde tolba mea de noutăți.

Maiorul Cosmin se așeză și își scoase carnetul său, pe care începu să-l răsfoiască în timp ce subalternul său începu să vorbească rar, cu o voce joasă, de parcă s-ar fi ferit să fie auzit de o altă persoană.

— Am umblat mult până să descopăr identitatea elevei despre care vă vorbise vecina. Ea n-a ținut minte exact numărul matricol al elevei; numai primele două cifre corespundeau. A trebuit să verific câteva zeci de eleve din ultimele clase ale liceului până am ajuns la cea căutată.

— Și cine este cea căutată? rosti nerăbdător maiorul.

— O tânără, Doina Cheran, dintr-a douăsprezecea. O fată foarte frumoasă, cum zic toți cei caro o cunosc.

— Ai văzut-o?

— Nu, n-am avut cum. Este internată în spital. Acum câteva săptămâni a fost internată în spital. A încercat să se sinucidă, luând o doză mare de barbiturice.

— Cum? sări ca ars maiorul. A încercat să se sinucidă? Ciudat... Ai aflat motivul? Cum ai zis că o cheamă?

— Doina Cheran. Este orfană de părinți, care au murit într-un accident de mașină, acum câțiva ani. Stă la o bunică, împreună cu sora ei mai mare, Silvia, laborantă la o întreprindere de produse chimice. Când am fost acasă la fete, am găsit-o doar pe bunica, o femeie tare cumsecade, care plânge tot timpul și se întreabă mereu, când vine vorba de nepoata ei cea mică, „de ce, maică, de ce a făcut asta Mi-a fost tare milă de ea și mă gândeam cât rău fac în jurul lor oameni de teapa lui Dan Coman.

— Lasă astea acum și spune-mi ce-ai mai aflat.

— În acest caz, numai lucruri triste. Doina Cheran s-a lăsat amăgită de vorbele mieroase ale inginerului, care i-a promis căsătoria. Când a văzut că a fost înșelată în încrederea ei, în speranțele ei, n-a avut tăria morală să treacă peste această grea încercare și a recurs la soluția nefericită a sinuciderii. Noroc că sora ei mai mare, Silvia, a venit acasă mai devreme, și, găsind-o leșinată,

a chemat urgent Salvarea. Bunica era plecată pentru câteva zile la niște rude, la țară. Vă închipuiți durerea Silviei, care o iubește foarte mult pe sora ei mai mică și o ocrotește ca o mamă.

— Dă-mi te rog, adresa Silviei, vreau să stau de vorbă cu ea...

Vă rog să notați, tovarășe maior. Stă pe strada Parcului, la numărul zece. O căutați mâine, nu?

— Nu e timp de pierdut, Stănculescule. Mâine poate fi prea târziu...

Maiorul nu răspunse privirii mirate a subalternului său și plecă îngândurat, ridicându-și cu un gest reflex gulerul pardesiului.

Străzile se goliseră de lume și puțea merge liniștit, fără să fie tulburat de nimeni din ghidurile sale. Era sigur acum că a dat de capătul firului care-l va duce la dezlegarea tuturor enigmelor din acest caz...

Furtuna

Sunt ofițer într-o unitate de pompieri dintr-un oraș mare de provincie. Nu-i o treabă ușoară, însă mie îmi place. Am reușit, în câțiva ani, să cunosc orașul și mulți oameni. Cu unii însă dintre ei am avut și mai am încă de furcă. Câte unul îmi zice: „Tovarășe Manea, nu știu de ce e nevoie de toate astea...” „Toate astea” sunt

măsurile de prevenire a incendiilor. Câte unul, cu un ton foarte aferat, îmi declară: „Tovarășe, nu vă supărați, dar pe noi ne preocupă probleme mult mai importante...” Eu îi ascult, îi înțeleg, dar tocmai de aceea nu mă las. Pe mulți dintre ei am reușit să-i conving, cu mai puțină bătaie de cap, pe alții cu alte metode, chiar cu amenzi. Mai greu îmi vine cu un alt soi de oameni, care îmi zic așa: „Vai, cum să nu, sigur, aveți dreptate, la noi sunt deficiențe serioase, vom căuta să le lichidăm cât mai urgent...”

Când vii a doua oară, scena se repetă cu mici variante:

„Vai de mine, aveți dreptate. Cum, nu s-au executat măsurile stabilite? în viitor vom fi mai exigenți. Mai treceți o dată pe la noi și veți vedea...”

Și eu vin din nou. Acum, tabloul e schimbat. „Tovarășul” nu mai e de găsit: ba are o ședință, ba e pe teren, ba e la minister, ba... ba... Ca într-o piesă proastă, replicile sună neconvingător, și, de multe ori, nici regia nu-i prea bună deoarece tovarășul „în ședință”, „pe teren”, „la minister”... apare deodată, fără să știe că „ăla de la pompieri” e tocmai acolo. Vrând-nevrând, trebuie să stea de vorbă cu mine, deși îmi repetă de zeci de ori invariabilul „mă iertați, acum sunt grăbit, tovarășe, sunt grăbit...” Toate acestea, sigur, sunt greutăți în muncă mea, dar nu mă supăr prea tare...

Dar ca și taică-meu să-mi facă greutăți în muncă, nu

m-așteptam. Asta m-a supărat grozav. Taică-meu e un om dintr-o bucată. Trecut bine de cincizeci de ani, voinic, destul de sprinten pentru vârsta lui, ar părea mai tânăr dacă șuvițele argintii de la tâmple nu l-ar trăda. Acum e director la întreprinderea unde a lucrat ani de zile, pe care o cunoaște și o iubește ca pe un copil al său. De multe ori ne și spune: „Măi, eu n-am doi copii, ci trei: pe Fane – adică pe mine –, pe Nora – soră-mea – și pe „IZA „— întreprinderea".

Dar, după cum o să vedeți, doi dintre copii o să-i aducă mari necazuri: eu și... întreprinderea.

Necazul a început din ziua când m-am dus într-o vizită oficială la „tovarășul director Manca", adică la taică-meu. Terminasem de controlat secțiile și acum veneam să-i comunic care sunt deficiențele și să-i spun ce măsuri să ia pentru înlăturarea lor. Întocmisem și un proces-verbal – așa cum scrie la carte – și m-am îndreptat către biroul lui taică-meu. Secretara mă pofti să intru în cabinet.

Îl găsii pe tata vorbind cu un tehnician din întreprindere. Mă uitai la tata. Proaspăt bărbierit, cum era, arăta parcă mai tânăr. După plecarea tehnicianului intrai direct în subiect:

— Am constatat deficiențe care pun în pericol unele secții.

Tata mă întrerupse:

— A, despre asta-i vorba? De ce n-ai spus? Lasă că le rezolvăm noi...

Și taică-meu se căzni să lege firele unei discuții familiare. Mă întrebă de nevastă-mea...

Eu însă stăteam ca pe ghimpi. Am căutat să schimb subiectul discuției.

— Tată, acum, că am vorbit de noi, să revenim la problema pentru care am venit.

— Cum, n-ai venit în vizită pe la mine? mă întrerupse tata, privindu-mă cu ochii mari.

— E un fel de a spune. Am venit și în vizită, însă, în primul rând, cu treabă. Tată, gândește-te la întreprindere, la tine. De ce să-ți asumi un asemenea risc? Știi, în sectorul magaziilor se află câteva butoaie de ulei...

„Tovarășul director” mă luă din nou pe un ton familiar:

— Lasă toate astea. Dă-le încolo. Doar eu lucrez aici de mult. Știi cum zic oamenii: „Unde n-a fost foc, nici n-o să fie” și cred că au dreptate. Spune-mi mai bine, îmi iei și mie bilete pentru duminică? Vine „Locomotiva” și o să fie un meci... Ce zici? Cine câștigă?

Eram în încurcătură. M-am gândit o clipă apoi m-am sculat, am întins tatii procesul-verbal de constatare, zicându-i:

— Mă ierți, dar trebuie să plec. Uite aici procesul-

verbal și te rog să ai grijă să se ia măsurile specificate în el.

— Lasă, lasă, Fane, că știu eu. O să-l citesc... Zi mai bine când mai veniți pe la noi. Vă pregătește mama ceva... Ei?...

— Bine, bine, vom veni într-o zi. La revedere!

Mi-am luat șapca, i-am strâns mâna și-am plecat.

Peste puțină vreme, m-am dus din nou pe la tata. Întâi am trecut prin secțiile întreprinderii, curios să văd ce s-a făcut. Butoaiele cu ulei erau tot la locul lor, stingătoarele erau neîncărcate, instalația electrică prezenta aceleași defecțiuni. Mă hotărâi să mă duc din nou la „tovarășul director". Secretara mă primi cu bucurie.

— Felicitați-l pe tatăl dumneavoastră; a fost premiat, am depășit planul de producție. Ați aflat și dumneavoastră? mă întrebă ea, oferindu-mi un scaun.

Trebuia să mai aștept, căci la tata în birou mai era cineva.

Deodată, ușa se deschise larg și un bărbat înalt ieși zâmbind, urmat de tata. Acesta își luă rămas bun de la musafirul său, apoi, dând ochii cu mine, mă rugă să-l scuz o clipă.

Când a revenit, s-a apropiat de mine și m-a îmbrățișat vesel.

— Noroc! îmi pare bine că te văd.

Și, luându-mă de braț, mă conduse în biroul său.

— Ei, ce mai e nou? Ce fac ai tăi? Astăzi sunt vesel, am fost premiat. Îi fac mamei o surpriză... un pardesiu care i-a plăcut E în vitrina magazinului cel mare din centru.

— Tată, mă ierți că te întrerup, însă... am venit pentru...

— Ce, ai nevoie de ceva? Hai, măi băiatule, dă-i drumul. Bacă se poate, știi că se face, îmi zise el.

— Eu personal nu am nevoie de nimic, dar întreprinderea...

— Ce ai cu întreprinderea? rosti puțin iritat bătrânul.

Totdeauna când auzea de întreprindere, tata devenea mai atent.

— Știi, nu s-a făcut aproape nimic pe linia prevenirii incendiilor. Nu uita că legea-i lege. Poți fi și amendat.

Se uită lung la mine și deodată se porni pe râs:

— Ai haz, zău. Eu, amendat? De cine, mă țâncule? De tine? E nostim, zău. O să-i povestesc și maică-tii. Ce-o să mai râdă...

Eu însă m-am încruntat și îmi îngroșai vocea; așa aveam parcă un ton mai oficial.

— Vorbesc serios, tată. Doar trebuie să-mi fac datoria... Și continuai pe un ton puțin ironic: Tovarășe director, vă rog să luați măsuri!

— Bine, bine, tovarășe locotenent-major, încercă să glumească bătrânul. Nu uit. Dar nu uitați nici

dumneavoastră să veniți la noi. E doar ziua mamei. Vine și unchiul Vasile, mătușa Aspasia. Ce mai, tot neamul nostru.

— Bine, bine! La revedere, aruncai eu în fugă, la plecare.

Zilele treceau pe nesimțite, iar fiecare dintre noi își vedea de treburile salo.

Într-o dimineață, mă îndreptai din nou către întreprinderea „IZA”. Era o zi de primăvară cu soare și ploaie, o zi în care – așa cum se spune – natura își dezvăluie firea ei capricioasă.

Eram hotărât. Dacă nici de data asta n-a făcut nimic, îl amendez. O să sară în sus, se va necăji, dar n-am ce-i face. La oricare altă întreprindere făceam la fel.

...Uf! s-a terminat, sau mai bine spus, abia acum a început. L-am amendat pe tata și, așa cum bănuiam, s-a înfuriat. La început a crezut că glumesc și iar m-a luat cu altele. În familie se aștepta doar un eveniment de seamă: mama împlinea cincizeci de ani.

— Zău, tu ai dreptate, începu el în timp ce, cu un gest părintesc, mă bătea pe umăr. Vezi, am avut atâtea pe cap în ultima vreme... Ce să mai zic însă...

Eu mă perpeleam, știind ce va urma când îi vom comunica tatii amenda. M-am încurajat singur și miram zis: fie ce-o fi!

— Uite, tată, zisei eu sculându-mă în picioare. Ai fost

amendat pentru nerespectarea măsurilor de prevenire a incendiilor.

— Cum, eu amendat? sări în sus tata. Și de cine? De propriul meu copil? Sau poate glumești, mă încercă el pe un ton mai blând.

— Nu, nu glumesc. Uite și hârtia.

Cu ochi mari, se uita fără să zică nicio vorbă la hârtia pe care i-o întinsesem în față. O întorcea când pe o parte, când pe alta și apoi, din când în când, își ridica privirile spre mine.

— Cum, eu să fiu amendat de fiul meu? Nu-i vorba de bani, dar ce-o să zică lumea? Tot orașul o să afle că directorul de la „IZA” a fost amendat de feciorul său. Mai mare rușinea!

Tata se înroșise la față și începu să se plimbe enervat prin birou!

Mi-am dat seama că nu avea niciun rost să prelungesc discuția. Trebuia să-l las să se frământe, să vadă că n-are dreptate. Inima îmi bătea de emoție. Nici mie nu-mi era prea ușor. Profitând de faptul că intrase secretara, cu niște hârtii la semnat, mi-am luat rămas bun și am plecat.

...Duminică m-am dus cu soția în vizită la părinți, ea și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Eram doar invitați și voiam să-mi revăd unele rude venite din provincie. Era acolo și nenea Vasile, unchiul meu, frate cu tata, un om

înalt și vânjos, brigadier silvic prin Moldova. Alături de el stătea Aspasia, nevastă-sa, o femeie mărunțică, căreia i se dusese vestea că e cam cicălitoare. Și acum turuia întruna. Lângă ea stătea liniștită sora mamei, o femeie mai în vârstă, care asculta supusă vorbăria tușei Aspasia. Din când în când schița câte un gest nervos, deschizând și închizând fără rost geanta așezată în poala oi. Iat-o și pe bunica învelită într-un șal, stând la sfat cu nenea Costache, un bun prieten de-al tatii. Era un mustăcios, chel și cu ochelari. Mai erau și alte rude, cunoscuți, însă eu îl căutam din ochi pe tata. Îl văzui într-un colț ăl mesei. Nu-și găsea locul și la venirea mea mormăi ceva în loc de salut.

S-a mâncat, s-a băut, comesenii erau veseli. Costache știa multe întâmplări hazlii, iar tușa Aspasia ne făcea și ea să râdem. Eu însă simțeam că mocnește ceva după privirile iscoditoare pe care mi le aruncau unchiul și mama Se vedea treaba că tata le povestise istoria cu amenda.

Seara târziu, musafirii au plecat, rând pe rând. În jurul mamei eram strânși acum numai cei mai apropiați.

Și, așa cum mă așteptam, furtuna izbucni. Tonul l-a dat chiar tata, care se frământa acum pe scaun, gata să izbucnească. Toată seara se stăpânise, dar acum...

— De „nu toți pot să se bucure de această zi, începu el să mă atace pe ocolite. Unii au bucurii, alții primesc

amenzi, zise el aruncând priviri dojenitoare spre mine.

— Cum ai putut, măi Fane? sări cu gura tușa Aspasia. Nu zău, tinerii din ziua de azi nu mai știu să poarte respect părinților.

— Să mai lăsați băiatul în pace, interveni unchiul Vasile. Legea-i lege, pentru toți. Și-apoi ce vreți, ar fi fost mai bine dacă se producea un incendiu la fabrică? Fane a avut dreptate. Eu făceam la fel...

— Ba n-are dreptate, se aprinse și nevastă-mea. I-am spus că nu este frumos ce face, dar degeaba, că e tare încăpățânat.

— Oare cui o fi semănând, încercă să risipească norii unchiul Vasile.

— Are dreptate, zise în doi peri mătușă-mea. Așa-s bărbații, neînțelegători...

Mama, care de altfel e o ființă liniștită din fire, nu se putu abține și-i zise:

— Da' lasă-i, soro. Doar seamănă cu taică-său...

Costache se uita atent când la unul, când la altul, și se vedea că era în grea cumpănă. Firele de mustață, pe care și le trăgea întruna, sufereau de pe urma încurcăturii sale. Se vede treaba că nu voia să supere pe nimeni.

— Eu aș zice, începu el prudent, că și unul, și altul aveți dreptate.

— Aș! făcu tata, dând din mână. Mi-a făcut-o!... Ce să mai vorbim...

Discuția, care, învrăjbise puțin spiritele, încetă. Fiecare se retrase într-un alt colț. Tușa Aspasia o monopolizase pe sora mamei. Costache, așezat pe un scaun, discuta cu tata, care era încă furios. Ceilalți se plimbau de colo până colo, schimbând în răstimpuri câte o vorbă.

Le pierise la toți cheful. Cearta însă nu se potolise. Tata bombănea întruna, vorbind tare cu nenea Costache, ca să-l audă toți.

— Da, uite mă, până și nevastă-mea e contra mea. Așa ajungi la bătrânețe. Crești copii cu sacrificii și apoi...

Costache sucea de colo până colo păhărelul ce sta în fața lui, neștiind ce să spună. Îl salvă unchiul Vasile, care interveni în discuție:

— Uite, mă Sandule. Să-ți spun ce a pățit tot unul ca tine, care zicea că dacă n-a fost foc, nici n-o să fie. Îl chema Aurel Butuc și era și el conducător de întreprindere. De pompieri nici nu voia să audă. Când venea câte unul, el pleca pe altă ușă. Așa au mers lucrurile până într-o zi, când a luat foc clădirea în care era biroul tovarășului Aurel Butuc. Să-l fi văzut ce caraghios era, când, de la o fereastră a etajului doi, striga la pompieri: „Vă rog, salvați-mă! Veniți mai repede... Și pompierii l-au salvat. Voiai să pățești și tu așa ceva? Cine-i acum însă primul când e vorba de respectarea măsurilor de prevenire? Tovarășul Butuc. Ei, ce zici?...

Tata, care urmărise atent spusele unchiului, nu zise nimic.

— Bine, bine, înțeleg, dar nu l-a amendat fiu-său.

— Ia ascultă aici, îl luă la zor unchiul Vasile. Tu cum făceai dacă erai în locul lui? Dacă Fane lucra la tine în întreprindere, îl lăsai de capul lui? Nu vezi că îți seamănă?

Deodată se auzi telefonul sunând. Mama, care ridicase receptorul, îmi zise puțin speriată.

— E pentru tine, băiatule. Te caută de la unitate...

Am luat receptorul și m-am prezentat. La celălalt capăt al telefonului era ofițerul de serviciu de la unitate. Acesta îmi comunică că la întreprinderea „IZA” se produsese un început de incendiu, la una din secții, și că tovarășul comandant a dat ordin să mă deplasez urgent acolo.

Mă îngălbenisem probabil la față, căci soția mă: întrebă îngrijorată dacă mi-e rău. Am liniștit-o și apoi l-am rugat pe tata să vină cu mine, cu mașina, până la întreprindere.

— Acum, seara? Ce s-a întâmplat?

— O să-ți explic pe drum. Acum să ne grăbim...

Mama și ceilalți ne-au condus până în stradă, îngrijorați. Aflaseră despre ce este vorba.

— Vă așteptăm până vă întoarceți. Nu plecăm niciunul dintre noi, rosti încurajator unchiul Vasile.

Drumul până la „IZA” mi s-a părut mai lung decât era în realitate. Nu știam exact ce se întâmplase și-l simțeam și pe tata că stă ca pe ace, deși se străduia să pară cât mai indiferent.

M-am liniștit puțin când, apropiindu-ne de „IZA”, n-am văzut nicio urmă de flăcări sau de fum, ceea ce însemna că incendiul, sau începutul de incendiu, fusese stins repede. Șeful gărzii de intervenție, un tânăr locotenent pe care îl cunoșteam bine, mi-a spus că n-a fost nimic deosebit. O neglijență a unui fumător, o țigară aruncată la întâmplare și niște cârpe îmbibate în ulei luaseră foc. Noroc că, cu puțin timp în urmă, fuseseră evacuate butoaiele cu ulei din secție, ca urmare a aplicării măsurilor de prevenire a incendiilor.

M-am uitat mirat la tata și acesta, liniștit acum, îmi zise zâmbind:

— Ce, credeai că n-am înțeles nimic din amenda aceea? M-a supărat, ce e drept, că venea de la tine, dar măsurile le-am luat întocmai.

Îmi venea să-l îmbrățișez de bucurie, dar eram atât de uluit încât m-am auzit rostind cu voce stinsă:

— Hai acasă! Suntem așteptați...

„Meciul s-a terminat!”

Căpitanul Vasile Dobrescu aprinse lumina și se Uită

după pachetul de țigări. Nu-l văzu și renunță să-l mai caute. Nu putea dormi, așa cum i se întâmpla oricând avea câte o misiune mai grea de îndeplinit. În minte i se derulau diferite ipoteze, date, fapte, întâmplări, revedea chipurile unor oameni și încerca să lege toate acestea într-un fir logic. De multe ori se apuca să deseneze scheme, să creioneze portrete, într-un cuvânt să găsească o cale prin care să destrame pânza necunoscutului, care acoperea cele mai multe din cazurile pe care le avea de rezolvat. În eforturile pe care le făcea de a descifra niște enigme, de a da răspuns la întrebările care îl chinuiau, îl ajuta mult faptul că știa să joace bine șah. Învățase să calculeze totul metodic, să vadă cu câțiva pași înainte ce va face adversarul său și ce va face el, ca să iasă învingător în disputa tăcută în care era angajat. În anii care trecuseră de când era ofițer de securitate învățase că nu trebuie să se pripească în luarea unor decizii, să facă totul metodic, cu luciditate și stăpânire de sine. Cele mai mari satisfacții le încercase însă când putuse să oprească pe un ins sau pe altul să comită greșeli, unele din ele ireparabile. Și-acum își amintește de fata aceea blondă; înaltă și zveltă, după care mulți întorceau capul, cum venise la el, să-i mulțumească, cu lacrimi în ochi. Ea lucra ca secretară la unul dintre directorii combinatului și era cotată ca o funcționară model. Până într-o zi, când un tehnician

străin, ce venise pentru niște treburi prin combinat, începuse s-o asalteze cu insistențele sale, cu cadourile pe care i le făcea, sub pretextul că s-a îndrăgostit și că ar dori să se căsătorească cu ea. Fata continuase să se întâlnească tot mai des cu tehnicianul străin, un bărbat voinic și brunet, care venea și o lua de la serviciu cu Lancia lui albă. Fata era măgulită și începuse să creadă în poveștile străinului, despre viața ce o aștepta *dincolo*. Ea nu observase că viitorul ei logodnic îi punea, ca din întâmplare, dese întrebări despre diferite lucruri pe care ea le scria la mașină pentru conducerea combinatului; credea că el o face pentru că îl interesează activitatea ei.

Dobrescu a intuit însă că fata este în pericol, că străinul, despre care aflase că este însurat în țara lui, încearcă să culeagă informații pentru firma la care lucra. A chemat într-o zi fata, care-l cunoștea, și a stat cu ea de vorbă pe îndelete.

I-a reconstituit tot tabloul discuțiilor purtate despre munca ei și i-a făcut o schemă din care rezulta clar adevăratul substrat al întrebărilor străinului. Fata a îngălbenit când și-a dat seama în ce joc intrase, mâinile au început să-i tremure și privirea ei rugătoare s-a îndreptat spre Dobrescu. Căpitanul a liniștit-o și i-a explicat ce are de făcut, iar fata l-a ascultat întocmai. Străinul a fost demascat și au fost luate măsurile legate pentru a se preveni și stopa acțiunile salo de culegere de

informații. Secretara a uitat repede această poveste urâtă, s-a măritat cu un tânăr inginer din combinat, dar, ori de câte ori îl întâlnește pe căpitan, îi zâmbește cu recunoștință...

Tot umblând prin cameră, cufundat în ghidurile și amintirile sale, căpitanul găsi pachetul de țigări. Se așeză într-un fotoliu, își aprinse un „Snagov” și își luă în față o bucată de hârtie pe care începu să facă niște scheme.

Misiunea pe care o primise nu era deloc ușoară. „Ce știm până în prezent?” se întrebă în gând căpitanul. „Prea puține”, își răspunse tot el. Existau unele indicii că un cetățean străin primește informații cu caracter secret de la inginerul Cornel F., încadrat la o mare uzină din capitală, Inginerul, bun profesionist, era un model de conștiinciozitate, harnic și săritor la nevoie. Și alte secții apelau uneori la el și inginerul nu-i refuza niciodată.

Locuia într-un cartier liniștit, cu multe spații verzi, într-un apartament de pe strada Zorele, nr. 24. Ducea o viață liniștită, împreună cu soția și cu singurul lor copil, Paul, care împlinise zece ani.

Căpitanul recapitulă în gând tot ce știa în legătură cu acest caz și simți că avea de rezolvat încă multe necunoscute. Începu iar să se plimbe cu pași egali de la un capăt al camerei la celălalt. „Cine era persoana care

transmitea informațiile?” Deodată, își aminti ceva, un detaliu căruia nu-i dăduse până acum importanță. Da, da, era sigur. În fiecare joi, Paul juca fotbal cu prietenii săi, pe un teren aflat cam la cinci sute de metri de casă. Și asta numai de la un timp. Până acum puștii se jucau pe un alt teren viran din cartier, care, ce-i drept, era puțin mai departe. Nu cumva băiatul mutase terenul de joacă, la sfatul tatălui său?

Trebuia să cerceteze cine mai locuiește în același cartier cu inginerul, să vadă dacă nu cumva „sare vreun iepure”, cum îi plăcea căpitanului să zică despre orice indiciu mai important pe care îl descoperea.

Își strânse hârtiile pe care mâzgălise până atunci, se ridică și se îndreptă spre fereastră, unde rămase un timp, după care începu să se îmbrace repede. Cu toată ora matinală, ieși val-vârtej din casă...

*

Căpitanului îi plăceau copiii și deseori zăbovea în câte un parc, să urmărească joaca țâncilor. Și acum se oprise lângă terenul viran din cartierul unde locuia inginerul Cornel F. Dar nu numai pentru a urmări joaca copiilor, care încinseseră un meci de fotbal îndrăcit. Spera să dea de o Urmă, să găsească răspuns la una din întrebările care îl frământau.

Paul, „căpitanul echipei”, fiindcă a lui era mingea, țipa la un alt puști să tragă mai tare la poartă. Alți câțiva

urmăreau entuziasmați jocul.

Căpitanul zări, deodată, un bărbat înalt și osos care trecu grăbit, lovind din greșeală mingea de fotbal. Ea zbură peste un gard de fier, într-o grădină. Bărbatul se arătă dezolat și își ceru scuze.

— Vă rog să mă iertați, copii. Am la mine niște bomboane, pentru fiul meu. Luați-le, sunt de ciocolată, o să vă placă. O să văd apoi ce-i cu mingea...

Dar copiii uitaseră de minge și se îmbulziră spre punga de bomboane pe care bărbatul cel înalt o oferea cu atâta generozitate. Dobrescu urmărea totul cu atenție, intrigat de scena la care asista. Tocmai când bărbatul se îndrepta spre grădina unde căzuse mingea, cineva o aruncă înapoi, pe terenul de joacă al copiilor.

Căpitanul se gândi că trebuie să afle cine stă în casa aceea liniștită situată în fundul grădinii. Și cu acest gând se luă după darnicul prieten al copiilor...

*

Zilele trecură greu, până joia următoare, cinci, nerăbdător, ofițerul porni grăbit către terenul de joacă al copiilor. De cum ajunse aproape, îl și văzu pe Paul și pe ceilalți copii jucându-se gălăgioși cu mingea de fotbal.

Trecu ca din întâmplare în spatele uneia dintre porți și, fără să aștepte prea mult, prinse mingea trasă de unul din copii „peste bară”.

Copiii începură să se certe dacă a fost corner sau nu și discutau aprinși cu un puști mai mare care făcea pe arbitrul.

În acest timp căpitanul luă mingea, îi făcu repede o zgârietură, lângă șiret, și o restitui cu un șut puternic, copiilor. Acum putea aștepta în liniște sosirea „ososului”, cum îl denumise în gând pe cel despre care aflase că era reprezentantul unei firme comerciale străine.

Așezat pe o bancă, cu un ziar deschis în față, urmări cu privirea pe toți cei care treceau pe lângă terenul de fotbal. Minutele se scurgeau, dar nu se întâmpla nimic deosebit. Peste puțină vreme copiii aveau să plece. „Să fi renunțat tocmai azi, deși era tot într-o joi?” Își întrerupse brusc gândul, căci văzu mingea zburând peste gardul grădinii. Cel care o lovise era un tânăr elegant, care dispăru repede. Căpitanul așteptă câteva clipe, apoi se mută lângă alee. Mingea zbură nu peste multă vreme înapoi peste gard. Dobrescu o ridică repede și, înainte de a o restitui copiilor, observă că zgârietura pe care o făcuse mai înainte nu mai era. Deci, mingea fusese schimbată...

*

În biroul colonelului Dumitru Strujan se adunaseră câțiva ofițeri, mai toți tineri. Căpitanul îi cunoștea pe toți și ținea la ei, în felul lui reținut, bărbătesc; tinerii

care lucrau cu el îl socoteau aspru și morocănos, dar Dobrescu nu se supăra pentru că nu-i ghiciseră adevărata lui fire. Toată lumea cunoștea principiul lui pedagogic că tinerii trebuie ținuți din scurt „pentru a nu scăpa hățurile”... în realitate, căpitanul îi ajuta pe tinerii ofițeri, avea răbdare să le explice toate detaliile misiunilor la care participau și îi încuraja când dădeau de greu. Acum îi urmărea pe câțiva dintre tineri cum ascultă explicațiile șefului lor, colonelul Strujan, și cum se uită din când în când nedumeriți către el, semn că aveau încă de pus niște întrebări. Colonelul le explică în ce consta misiunea lor, modul cum trebuie să acționeze pentru a dejuca încercarea agenților străini de a obține date secrete. În final, trebuia realizat și un flagrant, dar până atunci mai erau multe de făcut.

Dobrescu își nota și el din când în când în carnet, dar era atent la expresia concentrată a colonelului, care cu figura lui colțuroasă, și cu statura lui masivă, îi făcea aceeași impresie de om stăpân pe sine, calm și echilibrat.

— Tovarășe căpitan, dumneavoastră veți conduce în continuare colectivul de ofițeri care se ocupă de acest caz.

— Am înțeles, tovarășe colonel.

— Mai sunt întrebări? își roti șeful privirea peste cei prezenți. Așteptă o clipă apoi fața i se destinse într-un

zâmbet larg când rosti, amical:

— Vă doresc mult succes.

Strânse mâna lui Dobrescu, pe care îl luă de braț și-l conduse la ușă.

— Aștept vești bune de la tine, Vasile...

*

Parcul era neschimbat, ca și terenul de joacă al copiilor. Doar lângă un gard, lucrau de zor niște muncitori. Câțiva copii, curioși, se opriră privind la oamenii care săpau de zor. Apoi, chiuind, plecară la joacă.

...Un șut puternic și mingea de fotbal se opri în apropierea lui Dobrescu, care o luă repede și aruncă înapoi o altă minge, identică cu prima. Apoi, în câteva minute, cu o mașină care staționa după colțul parcului, ajunse la sediul inspectoratului.

Aici mingea fu repede desfăcută. Între cameră și anvelopă, se găsiră microfilme. Ele au fost scoase, iar în minge au fost introduse alte microfilme. După puțin timp, mingea se afla iar în mâinile copiilor...

Prima parte a misiunii se terminase. Acum trebuia lăsat câmp liber „necunoscutului”, care urma să-și facă apariția. Era doar joi după-masă...

Necunoscutul, același tânăr elegant pe care Dobrescu îl mai văzuse, nu se lăsă mult așteptat. Mingea zbură în grădina din apropiere și reveni de-acolo în câteva clipe.

Necunoscutul care o lovise dispăruse repede, topindu-se în frunzișul parcului.

Dobrescu primi, apoi, peste gardul terenului viran, unde lucraseră muncitorii, mingea lovită de un alt trecător grăbit, locotenentul Stavarache. Se urcă într-o mașină care porni în viteză. „Ce transmite agentul?”... Primi răspuns La întrebare după ce mingea fu desfăcută: 25 de bancnote de câte 100 lei și un bilet cifrat prin caro i se cerea agentului să furnizeze noi date în legătură cu producția unei secții speciale a întreprinderii.

După o vreme, micul Paul își reprimea balonul prin același procedeu cu care îi fusese luat...

*

— Tovarășe căpitan! Dobrescu se ridică și-și aținti plivirea asupra colonelului.

Colonelul, strângând din gene de parcă ar fi privit în soare, începu să vorbească rar, cântărind fiecare vorbă. Subalternul său știa că modul acesta de a vorbi rar, liniștit, arăta că șeful său este mulțumit, că treburile merg bine.

— Acum suntem în posesia tuturor probelor necesare pentru încheierea acestei acțiuni. Expertiza grafică a confirmat că scrisul de pe biletele ce cuprindeau informațiile secrete este unul și același cu al inginerului bănuit. În baza acestor probe, putem trece la reținerea

sa. Ar fi însă și mai bine ca momentul arestării să coincidă, într-un fel sau altul, cu prinderea acestuia în flagrant. Am aflat că el pregătește mingea copilului său. Azi e joi, ziua transmiterii informațiilor, așa că puteți trece, la prânz, la executarea misiunii...

*

La apartamentul 3, din blocul situat pe strada Zorele, nr. 24, ca de altfel în întreaga clădire, reparațiile erau pe terminate. Acum se executau lucrările de finisare.

Dobrescu și tovarășul său stăteau de vorbă cu muncitorii care lucrau la fațada clădirii. Deodată, apariția unui om la un balcon îi făcu să întrerupă conversația. Era semnalul convenit că inginerul „lucrează” la minge.

...La sunetul soneriei apăru o femeie blondă.

— Nu vă supărați că vă deranjăm. Suntem tehnicieni și vrem să controlăm lucrările ce au fost executate la dumneavoastră.

Cei doi tehnicieni fură poftiți cu amabilitate în casă. Conștiincioși, se apucară să măsoare camerele, să ia notițe despre starea zidurilor, a ferestrelor. Ajunseră într-o încăpere mai mică.

— Aici e biroul soțului meu...

Căpitanul Dobrescu se uita cu interes la inginerul care nu le dădea nicio atenție, ci continua să șnuruiască o minge de fotbal.

— Vă pasionează fotbalul?

inginerul avu o tresărire imperceptibilă auzind această întrebare neașteptată.

— Nu pe mine, pe fiul meu. Eu îi pregătesc însă mingea.

— E o minge frumoasă, spuse Dobrescu. Îmi dați voie să vă ajut? Și pentru mine balonul rotund e o pasiune.

— Nu vă deranjați...

Omul era vădit încurcat.

Dobrescu schimbă însă dintr-o dată tonul:

— Meciul s-a terminat! Vă rog să ne urmați!...

Ultima bătălie

N-am stat nicio clipă pe gânduri și am primit invitația prietenului meu, colonelul M., de a-l însoți într-o vizită. Era o vizită de un fel deosebit. Din câte aflasem, gazda era văduva unui fost tovarăș de muncă al prietenului meu, cu care lucrase în tinerețe, în același organ de miliție. Și, cum drumul era lung și noi mergeam pe jos, a început să-mi relateze una dintre cele mai tulburătoare întâmplări din câte auzisem până atunci...

*

Pădurea era deasă, cu umbră catifelată și răcoroasă. Frunzele uscate trosneau sub pașii unui ciudat grup care mergea în tăcere. În grup erau mai mulți bărbați și

două femei. Cel din față era înalt, avea barbă stufoasă și privire rece. Pe cap purta o pălărie verde de pădurar. Era înarmat până în dinți, ca toți ceilalți. În spatele său, un individ avea un bandaj la un ochi. Îl urma o femeie tânără, cu chipul răvășit și părul lung, căzut în dezordine. Apoi, venea la rând un om vânjos, scund, care părea un cunoscător al acelor locuri.

Acesta era grupul de infractori, condus de frații Grindeanu. Unul din frați, Ticu, fusese conducătorul organizației țărăniste din comună. Celălalt frate se ocupase, până la reforma agrară, de „administrarea" moșiei părintești.

...Ticu îi adunase cu o seară înainte în bordei. Se așezase la masa de brad, iar ceilalți, în jurul său. Dintr-o icoană de lemn, agățată într-un cui mare, privea mustrător chipul unui sfânt. În bordei era cald și mirosea urât.

— Gârliștenii au să vină sus pe munte, la tunsul oilor, începu Ticu. S-au obrăznicit, țărănoii. Apoi ridică glasul izbind cu pumnul în masă. Trebuie să-i învățăm minte!

— Și ce trebuie să facem, șefule? îl întrerupsese un individ uscățiv, care trăgea de zor din capătul unei țigări.

— Să-ți ții gura și să asculți, îl repezise Ticu, care începu să le spună pe îndelete ce au de făcut în acțiunea ce o plănuiseră.

...Și-acum, bandiții se îndreptau către Poiana Albă. Mergeau de câteva ceasuri. Nu mai aveau mult. Călcau încet, cu grijă. Deodată, se opriră și se răsfirară prin pădure, cu armele pregătite de tragere.

Se auzi zvon de glasuri. Veneau câțiva oameni din sat. Erau primit care urcau către munte.

Liniștea pădurii fu spartă de detunăturile automatelor și puștilor. Păsările zburară speriate din copaci. Fulgerat de plumbii ucigași, un om căzu însângerat. Era Danu Ioan, președintele organizației „Frontul plugarilor" din comună, pe care infractorii îl căutaseră anume pentru a-l lovi cu gloanțele lor ucigașe. Armele infractorilor detunară iar. Mai căzu un om, rănit la picior. Dar, în loc să fugă, oamenii din sat se adunau tot mai mulți, care cu furci, care cu topoare. Infractorii, care nu se așteptaseră la o asemenea rezistență, se retraseră în grabă...

Drumul de întoarcere la bordei a fost mai lung și mai obositor. Cel mai scund, Chirea, cunoștea locurile ca pe buzunarul său. Și nici nu era de mirare. Tâlhar de drumul mare, Chirea luase de mulți ani drumul pădurii.

Chirea iuți pasul. Se apropie de femeia cea tânără, Milica, și o prinse de mână. Cel din față, o matahală, îmbrăcată într-un cojoc slinos, Ceaun Vasile, se răsti la el.

— Ia laba, nu știi că e a mea?

— Du-te dracului...

— Ai s-o pățești cu mine, Chirea!

Îl surprinsese de multe ori pe Chirea că îi da târcoale Milicăi. Ceaun turba de mânie. Nu că ar fi iubit-o, dar simțea că ea îi aparține, că e a lui. Și el era învățat să fie stăpân pe ce avea.

...Seara, au mâncat tăcuți și apoi s-au culcat. Bordeiul era îngropat în pământ, la marginea unei prăpăstii, pe unde nu călcă picior de om...

După ce a simțit că ceilalți dorm, Chirea ieși încet din bordei și se îndreptă spre un copac, la marginea prăpastiei. Ascunsese acolo o sticlă cu rachiu și acum voia să tragă o dușcă. Ajunse aproape de copac. O umbră se ivi de undeva, din dreapta. Lama unui cuțit pătrunse în pieptul lui Chirea și acesta se prăbuși. Umbra îl înșfăcă, îl târî la marginea prăpastiei și, cu un „du-te dracului”, îi dădu vânt cu piciorul.

Peste câteva clipe ecoul aduse zgomotul unei bufnituri înfundate. Ceaun rânji fioros... „Toți or să creadă că s-a îmbătat și a căzut în prăpastie. Dobitocul.”...

*

Așezat pe o bancă, în curtea postului de miliție, locotenentul-major Badu Lotrescu se odihnea. Aerul se mai răcorise după zăpușeala zilei. Se descheie la veston

și se lăsă pradă amintirilor.

Revăzu chipul blând al soției sale, Maria, care îl aștepta în fiecare seară, tăcută, sărind în sus când îi auzea pașii. Apoi, zâmbi imaginii fetiței sale. Îi plăcea să se joace cu ea. Râsul ei cristalin, cuvintele de neînțeles pe care le îngâna îi umpleau sufletul de bucurie. În ultima seară, înaintea plecării în această misiune, se oprise la capătul pătucului ei și rămăsese nemișcat clipe în șir, privindu-i chipul. I se părea că seamănă cu o păpușă pe care o văzuse într-un magazin de jucării. Se aplecase și o sărutase pe frunte, ușor. Apoi, se apucase să-și pregătească valiza.

Pleci, Radule?

Și-atunci, ca și altădată, când pleca în teren, citise în ochii Mariei ceva ce aducea a neliniște.

— Trebuie...

Se îmbrăcase. Cu valiza în mână, gata de plecare, aruncase o privire către fetița care dormea liniștită, își sărutase soția și plecase repede, răvășit și emoționat. Maria fugise după el și-l cuprinsese în brațe. Îi șoptise încet:

— Să vii curând!

Curând? Nu știa nici el când se va termina misiunea pentru care, fusese trimis aici, la postul acesta de miliție.

Mai venise uneori în comuna Merișorul, căci cei de la post aveau nevoie de ajutor. Lotrescu știa că, nu va fi

ușor... Ticăloșii, conduși de frații Grindeanu... Erau bine înarmați și cunoșteau ca-n palmă pădurile și munții. Și locotenentul-major dăduse ochii cu unii dintre ei...

...Era. Pe înserat. Se întorceau dintr-o misiune de cercetare. Mergeau cu băgare de seamă, pe o potecă. Ochii scrutau cu atenție împrejurimile. Se vedea din ce în ce mai greu, căci o pânză întunecată începuse să acopere totul. Deodată, de după un deal, a apărut o umbră, apoi alta. Când au văzut în depărtare oameni, umbrele s-au întors brusc și au rupt-o la fugă.

— După mine, a ordonat ofițerul pornind în pas alergător. Sudoarea le. Curgea șiroaie pe corp, iar răsuflarea le devenise din ce în ce mai grea. Au urcat o pantă și încă una... Distanța dintre milițieni și fugari se micșora văzând cu ochii. Siluetele celor doi se distingeau acum destul de clar. Unul era înalt și voinic, celălalt mai mic, mai îndesat.

Brusc, urmăriții s-au trântit la pământ; Gloanțele armelor au țiuit prin pădure. Milițienii s-au adăpostit și au și au început să tragă. Lotrescu își simțea nervii încordați, întinși la maximum. Într-o clipă, hotărârea. Era luată. Ofițerul a șoptit ceva unui plutonier, apoi s-a târât printre copaci, spre dreapta. Ceilalți continuau să tragă. Lotrescu și-a asigurat arma și a continuat să se deplaseze târâș. Alai uns în spatele unei movile. De aici, vedea lateral pe unul din infractori, care, în genunchi,

trăgea de după o stâncă. Locotenentul-major a țintit cu băgare de seamă. Încă o clipă și apoi a apăsat pe trăgaci. L-a văzut pe infractor că tresare și se prăbușește ca un sac. Celălalt s-a predat, fără a mai opune rezistență... Interogat imediat ia post, a făcut mărturisiri prețioase privind intențiile infractorilor.

...Radu Lotrescu mai rămase câteva minute afară, apoi intră în clădirea postului de miliție. Era îngândurat și preocupat ca întotdeauna când avea de îndeplinit o misiune importantă.

Mărturisirile celui capturat și informațiile primite vorbeau despre deplasarea prin munții din jur a unui grup din bandă. Informațiile trebuiau verificate. Locotenentul-major primise ordin să conducă această acțiune. Izbutise să cunoască destul de bine oamenii și locurile de când tot venea pe la Merișorul.

În încăperea luminată de un bec slab, doi milițieni își curățau armele. La intrarea ofițerului se ridicară.

Lotrescu îi privi pe rând. Amândoi erau tineri, abia ieșiți de pe băncile școlii de subofițeri. Cel din stânga, Dănoiu, era solid și rumen la față, veșnic pus pe glume, iar cel din dreapta, Ioniță, mai în vârstă, era slab și înalt. Avea o fire mai posacă și nu prea savura șotiile tovarășului său de arme. Dănoiu venise de curând la post și nu simțise încă asprimea vieții de militar și nu

înfruntase primejdiile pe care le înfruntaseră ceilalți milițieni.

Când își dădu seama că cei doi erau tot în picioare, în poziție de drepți, ofițerul le făcu semn să stea jos și apoi se apucă să-și verifice pistolul-mitralieră. Simți nevoia să vorbească cu cineva, să-și risipească ghidurile care îi dădeau târcoale.

— Ești gata, Dănoiule?

— Gata, tovarășe locotenent-major. Plecăm devreme, nu-i așa?

— Devreme. Așa că, la culcare...

...Porniră în zori. Merseră în tăcere ore întregi. Scuarele de august ardea acum peste coamele munților. Milițienii de la post și cei veniți să-i sprijine se împărțiră în mai multe echipe. Locotenentul-major Lotrescu și sergentul-major Dănoiu cotiră pe o potecă ce ducea spre pădure. Lăsaseră de mult în urmă comuna. Acum străbăteau pădurea întinsă. Aerul proaspăt, verdeața copacilor, cântecul păsărilor creau un tablou de vis, care îmbia la odihnă. Dar pentru cei doi bărbați nu era timp de așa ceva; ei continuau să mărșăluiască în tăcere. Părăsiseră umbra deasă a pădurii și începură să coboare văi și să urce dealuri. Se apropiau de munți. În zare se vedea Piatra Craiului, masivă și impunătoare, înconjurată de nori.

Într-o poiană întâlniră un izvor, cristalin, cu apa rece,

era o adevărată binefacere pentru cei înfierbântați de căldura unei zile de vară. Dar când ofițerul se aplecă să-și potolească setea, începu să curgă dinspre deal o ploaie de gloanțe. Bandiții!...

Ofițerul făcu semn lui Dănoiu să se adăpostească după o movilă. Își dădu îndată seama că sunt în mare primejdie. Până la pădure era destul de departe și bandiții i-ar fi lovit în plin dacă plecau de după movilele de pământ aflate în preajma izvorului. Trebuiau să primească lupta pieptiș. Ceilalți îi vor auzi desigur și vor veni în ajutor. Lipiți de pământ, cei doi bărbați în uniformă ocheau cu grijă. Fiecare glonț avea acum preț de aur. Lotrescu se încruntă și strânse mai tare automatul în mâini. Nu se speriase, chiar se mira în sinea lui cum de nu-și pierduse cumpătul. Probabil și experiența pe care o dobândise, în anii care se scurseseră de când era militar.

Câte clipe or fi trecut? Ofițerul se uită la Dănoiu. Citi, pentru o fracțiune de secundă, în ochii tineri ai acestuia, o sclipire de teamă. Când zări privirea ofițerului îndreptată asupra lui, Dănoiu își trecu palma peste frunte, parcă vrând să alunge niște gânduri. Ofițerul încărcă automatul din nou și începu să tragă calm, undeva spre deal, unde zărise niște siluete de oameni care se ascundeau. Gloanțele șuierau fără contenire, spărgând liniștea care plutise până atunci, stăpână pe

acele locuri. Cât timp o fi trecut de când luptau? La un moment dat, ofițerul îl văzu pe Dănoiu că scapă automatul din mână. Fusese lovit probabil de un glonț.

Lotrescu îl zări cum își apasă mâna pe piept și cum începe să sufle tot mai greu. Deodată, se răsuci și rămase întins, cu fața către cer.

Ofițerul nu mai stătu pe gânduri. Se târî către el și-l bandajă repede cu câteva fâșii rupte din cămașa lui; își reluă apoi locul. Ținti și continuă să tragă. Trebuia să reziste! Ofițerul nu pierdea din ochi dealurile din fața sa. Câteva umbre se mișcau din nou, ascunzându-se cu grijă. Bandiții încercau probabil să se apropie. Ținti atent, urmărind cu automatul un ins care își schimba locul vrând să ajungă îndărătul unui copac uriaș ce străjuia maiestuos pe înălțimi. Apoi trase. Auzi un răcnet și o înjurătură. Deci își lovise ținta. Imediat însă se abătu asupra movilei o adevărată ploaie de gloanțe. Lotrescu simți o arsură cumplită în piept. Se întoarse pe o parte și încercă să tragă cu mâna stângă. Durerile deveneau însă din ce în ce mai cumplite. Simțea că puterile îl părăsesc și că ochii i se împăienjenesc...

Ca prin vis, zări brazii zvelți ce se înălțau către cer. Parcă se mișcau și veneau spre el. Brazii foșneau și îi șopteau: „Prietene, încă puțin... Sosim și noi. Încă puțin, rezistă”...

Cu un efort supraomenesc, ofițerul încercă să reia

lupta, dar nu reuși. Un văl negru începu din nou să i se aștearnă pe ochi. Capul îi căzu peste armă. „Nu, nu se poate!” Ridică ochii. Banditții prinseseră curaj. Unul dintre ei se ridicase și începuse să înainteze. Lotrescu mai avu putere să ochească și să tragă. Cel lovit se prăbuși pe loc. Ofițerul nu-l mai zări însă. Sângele ce-i curgea din rană îl sleise de puteri. Acum zăcea nemișcat, cu ochii ațintiți în gol. Vedea muntele din zare cum se mișcă parcă, cum fug copacii, cum zboară căprioarele peste stânci. Toți și toate alergau să-l ajute. Toți... Gândurile i se frânseră brusc.

Lotrescu n-a mai auzit glasurile tovarășilor săi de la post care încercuiseră pe cei câțiva infractori aflați pe deal, obligându-i să se predea.

...Milițienii veniți în ajutor au găsit pe cei doi tovarăși de-ai lor nemișcați, cu fața către cer. S-au descoperit în tăcere, încruntați.

Sus. În înalturi, stelele tremurau deasupra pământului și a liniștii lui...

Cântecul brazilor și al gloanțelor

...Era o dimineață de toamnă târzie. Ultimele frunze ale plopilor acopereau pământul cu un covor roșcat. Sub cupola albăstrie a cerului treceau în zbor cocorii.

Soldatul Stelian Dobre le urmări un timp zborul, apoi

își întoarse privirea spre tovarășii săi. Erau cu toții acum adunați pe platoul din curtea cazărmii, în așteptarea comandantului. La început se simțiseră stingheriți în cazarma mare, albă. Încetul cu încetul, se obișnuiseră cu noua lor viață; gheața necunoscutului se topise pe nesimțite.

...Trecuseră câteva luni de când veniseră în cazarmă ca recruți. În acest timp, tinerii deveniseră adevărați bărbați, căliți în orele de instrucție, în marșurile lungi pe care le făceau, pe orice vreme. Când se adunau era o plăcere să-i privești pe tinerii aceștia îmbrăcați în haine militare, cu epoleții albaștri ai trupelor de securitate. Ca și acum, când unitatea era adunată în careu. Ostașii, nemișcați, cu ochii țintă la comandant, care venise repede, îl ascultau cu atenție. Vocea lui puternică răsuna peste întregul platou.

— Se citează pe unitate soldatul Stelian Dobre, pentru curajul și spiritul de sacrificiu de care a dat dovadă. Fapta lui este o pildă vie de tovărășie ostășească...

Când ostașii rupseră rândurile, Dobre fu asaltat cu întrebări din toate părțile. Cei de la alte companii voiau să știe cât mai multe amănunte. Stânjenit, el făcu ce făcu și scăpă de grupul curioșilor, lăsând pe comandantul său de grupă să vorbească despre cele întâmplate. Caporalul Vasile Corbea, un oltean scund și vânjos, vorbăreț din fire, nu se lăsă prea mult rugat.

— Să vedeți, acum câteva zile se pornise încă de dimineață o ploaie de-alea... cu găleata... Compania noastră avea de executat o aplicație în teren. Ne-am echipat și am pornit la drum. Noroi, berechet, dar nici de apă nu duceam lipsă. Cerul era darnic în ziua aceea. Toate au mers cum au mers până la râu. Aici însă se schimbă treaba. Trebuia să trecem o apă învolburată fără pod. Vă spun drept că simțeam și cu fiori când mă uitam la valurile ce se rostogoleau dinspre munte. Râul trebuia însă trecut. Dar cine va fi primul? Cine va avea curajul să treacă dincolo, pe o astfel de vreme? Spre bucuria noastră s-au găsit destui curajoși, dar până la urmă comandantul nostru mi-a ordonat mie să trec primul cu grupa. Atunci am luat măsurile cuvenite. Am stat de vorbă cu oamenii, le-am controlat echipamentul și am pornit. Tovarășul comandant și cu mine mergeam în frunte. Luasem cu noi funia pe care trebuia s-o întindem peste râu. Apa vuia de-ți lua auzul. Și ploaia nu mai contenea... Deși cunoșteam vadul râului în acel loc, am ajuns cu greu la celălalt mal. Am întins funia și am legat-o de un stâlp de telegraf. Acum trebuia să treacă și grupa mea. Am dat semnalul stabilit și ostașii au pornit la distanță de câțiva metri unul de altul. Eu îi urmăream cu grijă, știam că-i primejdios din pricina curentului puternic.

Încet, încet, primii ostași se apropiau de mal. Înaintau

cu băgare de seamă, ținându-se strâns de funie. Cu toate acestea, apa îi trăgea la vale și se vedea că fac mari sforțări ca să nu-și piardă echilibrul. Deodată, aud strigăte și-l văd pe soldatul Vasiliu, un flăcău cam stângaci de felul lui, că plutește la firul apei, care îl luase la vale. În clipele acelea de cumpănă, cel care nu s-a speriat și a intervenit cu hotărâre a fost soldatul Stelian Dobre. El s-a aruncat imediat în vâltoare. Luptându-se cu valurile, a reușit să-l aducă la mal pe Vasiliu, care de spaimă și de apa înghițită era galben ca ceara.

— Care-i ăla de-l lăudați așa? rosti un vlăjgan care îl urmărise atent pe caporal. Din ce comună e?

— De pe la noi, din Mireni, suntem vecini, răspunse un militar mai scund. Și acasă era un flăcău strașnic. Dar mai bine să vă povestesc și eu o întâmplare despre el.

...înainte de a veni în armată, Stelian prinsese patima cailor. Cum avea mai mult răgaz, dădea fuga la grajdul gospodăriei. Câți ani trăiește un cal? Cum se pune șaua? Ce cal e bun de călărie? Care e mai rezistent? și câte și mai câte. Bătrânul grăjdar Vasile Stan îl repezise la început. „Mai lasă-mă, nepoate, că am și alte treburi. Te-or fi așteptând și pe tine fetele...”

Și totuși bătrânul l-a învățat să călărească. Așa că, nu după multă vreme, când grăjdarul îl trimitea uneori cu caii la Argeș, Stelian parcă zbura călare pe ulițele satului.

Odată, un prieten de-al lui l-a întrebat mirat:

— Ce-ți veni, mă, cu caii ăștia?

Stelian a zâmbit tainic, fără să-i răspundă. Apoi a schimbat vorba și a plecat fluierând vesel. Abia a făcut câțiva pași, că pe uliță a zărit gonind o căruță.

— Săriți... la tarla... în vale, e bătaie... striga în gura mare căruțașul, pierzându-se în norii groși de praf.

Stelian a rămas o clipă încremenit locului, apoi a luat-o la fugă către sediul cooperativei agricole. A intrat val-vârtej în grajd și, în câteva clipe, fu pe cal. Își înfipse călcâiele în burta calului care își iuți galopul. Ajunse repede în capul satului. Câmpul gospodăriei i se deschidea larg în fața ochilor. Tarlaua din vale nu era departe. Acolo, Stelian a zărit câțiva oameni care se agitau. Desluși dintr-o dată silueta puternică și fața smeadă a președintelui cooperativei noastre agricole, care era pe atunci un om tare cumsecade, pe nume Constantin Opreanu. Lângă el mai erau trei oameni. Stelian i-a recunoscut îndată. Erau „neghina satului”, cum îi porecliseră oamenii pe Tudor Pândele, Ion Năstase și Vasile Mustață. Trântit pe jos, pe miriște, zăcea bătrânul paznic, moș Anghel. Stelian îl văzu pe Opreanu cum se apăra de loviturile celor trei, care tăbărâseră pe el. Simți cum i se urcă tot sângele în cap. Un cuțit fulgeră deodată în mâna lui Mustață. Oprind brusc calul, Stelian descălecă, sări asupra lui Mustață și-

l trânti la pământ. Năucit, acesta căzu icnind și scăpă cuțitul din mână. Stelian a dat să se întoarcă la ceilalți doi, dar a simțit o durere în mâna stângă. Unul dintre indivizi îl lovise cu cuțitul, îl rănise la braț. Scrâșni din dinți și, cu un pumn strașnic, îl trânti la pământ. Când să se întoarcă spre al treilea, lupta era terminată. Președintele cooperativei îl luase la goană, la vale. Unul dintre agresori, care între timp se trezise din buimăceală, se repezi din nou. Stelian se feri cu dibăcie, și-l lovi cu piciorul. Omul se îndoi din șale și țipă scurt. Stelian nu-i dădu răgaz să se dezmeticească și începu să-l lovească cu furie.

— Lasă-l, băiete, auzi el glasul președintelui.

Se potoli și ridică privirea, zărind în fața sa mai mulți oameni ce sosiseră în grabă. Împreună cu ei venise și milițianul din comună. Stelian răsuflă ușurat. Abia acum simți rana cu adevărat și văzu sângele ce-i înroșise cămașa. Îl durea brațul, dar încerca să arate că nu-i pasă.

— Mulțumesc, Steliane, i-a zis președintele și i-a strâns mâna. Ce mai la deal, la vale, mi-ai salvat viața... Acesta e Stelian Dobre...

*

Timpul zbura pe nesimțite. Se obișnuise cu viața în unitate de parcă aici ar fi trăit de când lumea.

Un simțământ nou, care se întărea mereu, îi spunea că tot satul e aici, cu el împreună. Deseori, seara, în clipele

de răgaz, scotea din lădița fluierul pe care îl luase cu sine și din care cânta adeseori. Închidea ochii și cânta. Atunci, se strângeau cu toții în jurul lui și-l ascultau ca vrăjiți.

Avea un fel deosebit de a cânta – duios, cald... Simțeai că fluierul te poartă pe drumuri de piatră și de ape, peste văi și dealuri, spre oamenii dragi, spre casa părintească.

Stelian dorea să devină cercetaș și pentru asta începu să învețe tot ce putea să-i folosească în viitoarea lui activitate. În bibliotecă răscolea toate cărțile în căutarea unor povestiri despre cercetași. Cum găsea una, n-o lăsa din mână până n-o termina. Între timp, fusese și în câteva misiuni, dar nu se întâmplase nimic deosebit. Până într-o zi...

...într-o zi, unitatea primi misiunea să captureze niște bandiți care, aciuați în munții din apropiere, prădau satele din jur. Până la plecare mai rămâneau câteva ceasuri. Dobre, bucuros că va pleca, în sfârșit, într-o misiune mai importantă, nu-și găsea locul.

...Mantia iernii – albă și pufoasă – se așternuse peste pădurea de brazi. Un vânt ușor purta pe aripile lui iz de rășină, care-i făcea pe ostași să tragă mai adânc aerul în piept. Subunitatea ajunsese într-o poiană. Aici efectivul fu împărțit în grupuri mai mici. Stelian, după ce controlă încă o dată pistolul-mitralieră, porni la drum.

Împreună cu tovarășii săi, avea misiunea să descopere bordeiul banditilor, despre care existau informații că s-ar afla în inima pădurii. Sălașul trebuia găsit până la căderea întunericului, pentru a nu da celor urmăriți posibilitatea să se strecoare prin pădure.

Începu urcușul... Greu, obositor. Picioarele lui Dobre se afundau la fiecare pas, adânc, în zăpada afânată. Încercă să meargă mai repede, făcând adevărate salturi. Din când în când se oprea. Asculta încordat fiecare zgomot. Pentru el, orice zvon al pădurii vorbea într-un grai cu deplin înțeles. Obosise și spatele îi era numai o apă. Dar nu era vreme de odihnă. Tot trupul i se încordă. Pașii îi deveniseră parcă mai lungi, mai elastici.

...După căutări îndelungate, a găsit ascunzătoarea banditilor. Resturile de mâncare și vatra caldă arătau că aceștia nu plecaseră de multă vreme. Porni iar la drum. Clipele treceau greu; soldatul Dobre era numai ochi și urechi. Orice tufă, orice pom puteau ascunde o primejdie. Trecea cu băgare de seamă pe lângă tufișuri, le cerceta îndelung, cu atenție, apoi pornea mai departe. Se opri puțin, ascultând încordat. Nimeni... Dușmanul parcă intrase în pământ. Să nu fi lăsat nicio urmă? Privirea-i lunecă pe albul zăpezii care fusese îngrămădită de vânt, lângă rădăcina brazilor. Dar stai, aceasta ce-o fi? O dungă întunecată murdărea zăpada. Dobre se apropie și ridică o creangă de brad frântă în

două. O cercetă atent și rămase o clipă pe gânduri. La locul rupturii se vedea lemnul alb, care nu se înnegrise încă. Era o urmă proaspătă. Probabil că cei căutați umblaseră pe pământul spulberat de zăpadă, și lăsaseră urme. Mai făcu câțiva pași și-și roti privirea. Simțea că dușmanul e undeva pe aproape. Cât trecuse oare de când pornise în cercetare? Deodată, tresări. Liniștea pădurii fu spartă de o rafală de automat. Strânse mai tare arma în mâini. Poate că unul din tovarășii săi era în primejdie. O porni în fugă într-acolo. Deodată, o serie de gloanțe trase dintr-un ascunziș îi tăiară drumul. Trecu totuși, târându-se cu repeziciune, și ajunse sub tulpina unui brad singuratic. Privi cu băgare de seamă de după trunchiul copacului. Trebuia să calculeze fiecare mișcare. Mai întâi să stabilească de unde trage dușmanul. Gloanțele porniră să șuiere iar din mai multe locuri. Acum era limpede. Era prins sub focul încrucișat al mai multor bandiți. Fără să-și piardă cumpătul, ținti cu grijă spre un copac de unde se trăsese mai înainte. Apoi, zărind o mogâldeață, trase o rafală. Un strigăt de durere îi dovedi că nu-și greșise ținta. „Afurisiților, ați nimerit-o cam prost cu mine”. Fulgerător se adăposti după un alt trunchi. Bucăți de coajă rupte de gloanțe zburau în toate părțile.

Dobre continuă lupta schimbându-și locul cu repeziciune. Niciodată nu și-ar fi închipuit că, într-o

asemenea situație, va reuși să-și păstreze sângele rece. Deodată, simți o arsură cumplită în brațul drept și scăpă arma. Scrâșni din dinți și singurul lui gând fu să pună din nou mâna pe armă.

Cu prețul unor dureri și eforturi cumplite, mai reuși să tragă câteva rafale. Să știe bandiții că nu l-au doborât. Că mai trăiește, că mai luptă. Simțea însă, încetul cu încetul, cum îl părăsesc puterile. Totuși, trebuia să mai reziste, cu orice preț. Un alt glonț îl lovi, de astă dată, în piept. Simți o căldură la stomac, de parcă ar fi băut ceva fierbinte. Se încordă pe armă, încercând parcă să soarbă noi puteri din metalul ei rece. Făcu o ultimă sforțare și trăgaciul armei sale zvâcni.

Nu trecu mult și Stelian auzi ca prin vis zvon de glasuri cunoscute, împușcături și strigăte. Erau tovarășii săi. Sosiseră...

capul îi căzu pe zăpadă. Acum vedea, printre cetina brazilor, cerul... O toropeală grea îi cuprinse trupul. Apoi, treptat, treptat, o ceață deasă îi împăienjeni ochii. Gânduri, gânduri multe se învălmășiră peste el.

Vântul foșnea printre cetini ca-ntr-un început de cântec. Cântau brazii, cântau... Și în acest cântec i se păru că deslușește un glas cunoscut. Cine să fie oare? „Ah, fluierul meu! Fluierul meu... Poate că vântul cântă cu el... o doină... din sat... aș cânta și eu... aș... cânta..."

Automatul rămase rezemat de pieptul său, ca o ființă

apropiată. Un cuvânt îi încremenise parcă în colțul gurii, iar ochii săi mari înfruntau dușmanul și peste moarte...

Surpriza

Elegantul bar al portului mediteranian era plin la ora aceea târzie. Mesele micuțe, luminate discret de mici veioze multicolore, erau ocupate până la refuz. Pe ringul din centrul localului apăruseră câteva dansatoare, mai mult dezbrăcate, care se unduiau în sunetele unei melodii exotice.

Într-unul din separeuri, trei bărbați sorbeau tacticos din paharele înalte de cristal; un chelner în smoching avea grijă ca paharele să nu rămână goale.

— Și acum urmează surpriza serii, zise unul dintre meseni.

Ceilalți doi se întoarseră mirați către bărbatul scund, gras și chel, care se ridicase în picioare.

— Ce surpriză, domnule Lalescu? întrebă al doilea, un bărbat înalt, mai în vârstă, cu ochelari cu rame de aur. Probabil că ați pregătit-o pentru șeful dumneavoastră, domnul director Buzescu.

— Da, domnule Gerald, ați ghicit, surpriza este pentru dumnealui, rosti Lalescu, cu ochii la șeful său. Îmi permiteți, nu-i așa, se adresă el acestuia...

Directorul, Adrian Buzescu, un bărbat robust, puțin obosit la ora aceea, dădu din mână, ceea ce însemna că-i este indiferent. Se vedea pe fața lui că se cam plictisea; Venise la bar numai la insistențele inginerului Mircea Lalescu, subalternul său, și ale lui Eustațiu Gerald, reprezentantul firmei străine cu care colaborau.

Lalescu se apropie de o măsuță și dezveli un obiect dreptunghiular, care se dovedi a fi un televizor mic, conectat la un circuit interior. Apăsă pe un buton și pe ecran începură să apară imagini din cele ce se petreceau în alte separeuri ale localului.

Văzând că șeful său nu se arată atât de încântat de această surpriză, pe cât se așteptase el, Lalescu închise aparatul și reveni la masă. Și cât dorise el ca directorul lui să fie mulțumit!

*

Maiorul Șerban Titescu își stinse țigara – a cita oare în ziua aceea? — și reciti însemnările pe care le făcuse. Era meticulos din fire și îi plăcea să lucreze ordonat, să nu scape niciun amănunt în cazul pe care îl rezolva.

Se ridică de la birou, păși spre fereastră și rămase mirat când observă că afară începuse să se întunece. Începu să se plimbe de-a lungul și de-a latul încăperii, unde rămăsese singur, după plecarea celor doi colegi cu care lucrau. Primise spre rezolvare un caz, în aparență ușor, dacă se ghida după sesizarea pe care o făcuse

funcționarul din centrală, dornic să ajute la „triumful adevărului”, al „cinstei”, cum se exprimase el când vorbise cu Titescu.

Într-adevăr, inginerului Mircea Lalescu, de altfel, un specialist apreciat în cadrul centralei, îi plăcea să ducă o viață pe picior mare, să frecventeze restaurante luxoase, să facă concedii costisitoare în străinătate. După ultimul concediu, petrecut cu soția sa pe coasta Mediteranei, povestise colegilor de birou că închiriase și o mașină, pentru mai multe zile, care să-l plimbe după pofta inimii. De unde atâția bani? Soția sa, norocoasă, câștigase, la o loterie, o sumă frumoasă, în valută, și deci avusese bani și pentru mașină și pentru hotelul de mâna întâi.

Dar povestea cu lozul câștigător fusese o minciună și-acum maiorul se întreba de ce mințise Lalescu. Ce ascundea el sub această minciună? Directorul Buzescu îi orbise în termeni elogioși despre subalternul său, spunea că este un specialist capabil, că aduce reale servicii centralei, că, știind mai multe limbi străine, este trimis deseori în străinătate, pentru a rezolva diferite probleme cu partenerii de acolo, cu care prilej a dovedit orientare și competență.

Alți funcționari, care lucrau direct cu Lalescu, aveau păreri diferite. Maiorul reținuse, între altele, cele ce îi spusese un șef de serviciu din centrală. „Nimeni nu

neagă faptul că Lalescu este capabil. Dar mie nu-mi place că de multe ori este superficial, caută să-și aroge niște merite care nu îi aparțin. Nu mai vorbesc de tupeul pe care îl are. Profită că tovarășul director îi încredințează elaborarea unor lucrări și se crede mâna lui dreaptă. Să-l vedeți cum intră în cabinet, trece peste toți, nu stă să aștepte, ca alții.

Maiorul se așeză din nou și începu să deseneze ceva cu creionul pe o foaie albă de hârtie, în timp ce gândurile sale se roteau mereu în jurul aceluiași punct – Lalescu. Intuia, cu experiența dobândită în cei aproape douăzeci de ani de când lucra în securitate, că de la acest punct pleacă niște ițe care se cer grabnic descurcate.

Deodată, telefonul de pe birou sună prelung. Titescu ridică receptorul, puțin nervos, dar se liniști când auzi la capătul firului vocea soției sale. Ascultă puțin în receptor, făcu un semn cu mâna, a neputință, apoi răspunse calm:

— Da, ai dreptate. Ți-am promis că astăzi după-masă vom merge în oraș. N-am uitat, dar știi tu cum se întâmplă... Am să caut să nu întârzii... Așa îți spun de ani de zile? De astă dată...

Închise telefonul și se trezi zâmbind. Când trecuseră anii? Pe nesimțite, ca un stol de rândunele, cărora nu le dai importanță.

Parcă mai ieri cei doi copii ai săi erau de o șchioapă.

Parcă ieri... Amintirile începură să-l învăluie pe nesimțite. Parcă ieri... Se revedea băiețandru, lucrând într-o uzină brașoveană... Parcă ieri... elev de școală militară... apoi ofițer, Ceasuri de zi și de noapte pentru a lămuri zeci, sute de cazuri, pentru a ajuta pe oameni, pe unii să nu greșească, pe alții...

„Sunt un sentimental”, se califică singur și începu să se pregătească de plecare. Avea o întâlnire importantă în seara aceea...

*

Vasul „Ciocârlia” plutea lin pe marea liniștită.

Pe punte, forfota obișnuită a echipajului. Marinarii erau bine dispuși. Era o zi frumoasă, cu soare. Și-apoi mai aveau puțin și vor ajunge în port, unde vor descărca marfa pe care o transportau. Apoi, imediat, înapoi spre casă...

În cabina comandantului, inginerul Mircea Lalescu, așezat la o măsuță, făcea niște socoteli. Când încheie totalul, zâmbi satisfăcut. În acest timp, căpitanul vasului, un bărbat înalt, cu statură atletică, intră pe ușă, cu un registru sub braț. Costumul albastru de ofițer de marină îi venea ca turnat.

— Vă salut, tovarășe inginer, zise el către Lalescu; Văd că și dumneavoastră sunteți astăzi cu zâmbetul pe buze...

— Ca și dumneavoastră, tovarășe Tudor, căpitanul

celui mai confortabil vas comercial al flotei noastre.

— Mă flatați, zău. Vasul nostru este ca oricare altul...

— Dă, dar este înnobilat de prezența noastră, glumi Lalescu.

Apoi, schimbă brusc tonul apropiindu-se de Tudor:

— Și-acum, zic să discutăm puțin și de afacerile noastre...

— Ce afaceri? zise mirat Tudor uitându-se lung la interlocutorul său.

— Știți, să continuăm discuția aceea...

— A, despre asta este vorba... Am crezut că m-ați înțeles...

— De ce să folosim cuvinte mari, tovarășe Tudor, zise împăciuitor Lalescu. E vorba doar de buna aprovizionare a vasului nostru. Plătim și avem de toate, combustibil, hrană, piese de schimb și alte bunuri diverse...

— Da, plătim, plătim, dar dumneavoastră vreți să plătim mai scump acelor domni de la agenția „Armis”...

— Ei, mai scump! De ce să exagerăm? Jocul pieții... Conjunctura... Noi semnăm înțelegerea și domnii de la „Armis” vor fi atenți cu noi. Nimeni nu va ști de tranzacția noastră. Eu am experiență în treburile astea, doar de atâția ani sunt reprezentantul centralei în această zonă... Eu fac treabă bună, șefii mei sunt mulțumiți, iar eu am grijă să fiu și eu mulțumit, zise

Lalescu, turnându-și un pahar de coniac dintr-o sticlă lungă. Nu beți și dumneavoastră, tovarășe Tudor, să pecetluim înțelegerea noastră?

— De băut beau cu plăcere un păhărel, dar fără nicio pecete, întoarse el vorba glumind.

Cei doi bărbați ciocniră și-apoi reluară discuția...

...În aceeași seară, căpitanul vasului, care ieșise să se plimbe prin port, îl zări pe Lalescu în grădina unui restaurant cu doi străini, de la agenția „Armis”. Vasăzică nu îi urmase sfatul...

Lalescu mergea agale privind la luminile strălucitoare ale vitrinelor. Din când în când se oprea și se uita la diferite mărfuri. Mai fusese în orașul acesta, important port la mare, dar parcă niciodată prețurile nu erau așa de mari ca acum. El își va putea permite însă să cumpere niște cadouri pentru soție, și câte ceva pentru prietena sa blondă, care-l înțelegea așa de bine... Mergea doar să-l întâlnească pe „boss”-ul agenției „Armis”, de la care spera să primească ceva dolari, conform înțelegerii.

Nu se grăbea, mai avea timp până la ora fixată pentru întâlnirea ce urma să aibă loc la restaurantul din parcul central.

În gând își făcea calcule, cât va primi, cât va cheltui, cât... Ajuns la restaurant se îndreptă spre o masă din

fundul grădinii. Mai fusese aici de câteva ori, când se întâlnise cu Gerald. Acum era puțin stânjenit, căci urma să dea ochii cu stăpânul domnului Gerald, directorul agenției „Armis”.

De la o masă i se făcu semn. Era Gerald, care ședea alături de un alt bărbat în vârstă, mic de stat, cu ochi de viezure.

— Vă prezint pe domnul Balantin, directorul agenției noastre, făcu oficiul de gazdă domnul Gerald.

— Încântat de cunoștință, rosti Lalescu, dând mâna cu cei doi.

La invitația ce i se adresă, Lalescu se așeză puțin stingherit de privirile insistente ale bătrânului.

— Suntem mulțumiți de dumneata, domnule Lalescu, rosti acesta cu un accent meridional. Am făcut treabă bună împreună. Înscrisul pe care ni l-ați dat ne-a acordat exclusivitatea pentru aprovizionarea navelor dumneavoastră. Apreciem eforturile ce le-ați depus. Bănuim că și dumneavoastră aveți multe obligații de onorat, așa că am hotărât să vă mărim comisionul, pe care vi-l vom depune în contul pe care îl aveți deschis la noi. Bineînțeles, discreție totală. Despre asta știm doar noi trei...

— Vă mulțumesc pentru aprecieri... Da, aveți dreptate... am și eu unele obligații... Nu s-ar putea să primesc și ceva numerar de la dumneavoastră?

Bătrânul, pregătit pentru o asemenea cerere, deschise o geantă elegantă, neagră, scoase un plic pe care îl întinse lui Lalescu. Acesta îl luă, cu mâna tremurândă, și-l băgă imediat în buzunarul hainei. Acum se simțea parcă mai bine. Cei trei bărbați ridicară paharele cu vin roșu și ciocniră.

— Ne revedem în curând la București. Venim că semnăm contractele...

*

În biroul maiorului Titescu plutea un fum gros de țigară. Maiorul și cei doi căpitani aflați aici erau fumători pasionați.

— Lucrurile se limpezesc, intră direct în subiect Titescu. Cazul Lalescu se apropie de rezolvare. Să vedem ce ați găsit în arhivele din provincie, tovarășe căpitan Popa, se adresă maiorul celui mai tânăr dintre ofițeri.

Acesta scoase un dosar voluminos dintr-o servietă și începu să-l răsfoiască...

— A fost greu, tovarășe maior, să le găsim. Actele acestea erau parcă risipite dinadins în mai multe orașe, unde avea centrala întreprinderi. Dar a meritat timpul pierdut cu căutările, căci am găsit... Uitați-vă, aici, tovarășe maior, aceste hârtii vorbesc despre matrapazlâcurile lui Lalescu.

— Continuați cu căutarea actelor, tovarășe căpitan,

ordonă maiorul. Iar noi, se adresă el celuilalt ofițer, să mergem...

*

În cabinetul directorului general al centralei se afla, în afară de acesta, directorul Andrei Buzescu și maiorul Șerban Titescu. Discuția fusese aspră, bărbătească, iar Buzescu sfârșise prin a recunoaște că a greșit grav acordând prea multă încredere lui Lalescu, fără a-l controla și lăsându-l să rezolve unele probleme de unul singur, peste capul conducerii centralei.

— Să mulțumim tovarășului maior și tovarășilor săi, că ne-au deschis ochii și ne-au. Ajutat, zise directorul general după ce Buzescu termină de vorbit. Altfel, cine știe ce pagube mai înregistra statul nostru. Bine că n-am apucat să semnăm încă noul contract cu agenția „Armis”. Tranzacțiile aranjate de Lalescu au fost anulate la timp. Cât despre pagube...

— Pagubele produse au fost recuperate, tovarășe director general, rosti maiorul. La percheziția ce i-am făcut-o azi-dimineață, am găsit ascunse, la Lalescu acasă, bijuterii și obiecte de podoabă din aur, așa că...

În acest timp, intră secretara care-l introduse în cabinet pe inginerul Mircea Lalescu. Acesta afișa un calm care era trădat de mâinile sale cărora nu le găsea parcă locul.

— Știți de ce ați fost chemat, rosti directorul general.

— Nu, mi s-a spus doar că sunt chemat...

— Nu vă cred, dar după ce o să vi-l prezint pe tovarășul maior Titescu o să vă edificați.

Inginerul se lăsă moale în scaun și bâigui:

— Nu înțeleg, trebuie să fie o confuzie...

— Nu-i nicio confuzie, rosti tăios maiorul. Și dumneavoastră o știți prea bine. Vă rog să vă aruncați ochii pe actele acestea...

Și maiorul îi așeză pe birou câteva hârtii. Lalescu își trecu privirea peste ele și îngălbeni.

— Să poftească și tovarășul Tudor, ceru maiorul secretarei care, chemată, intrase pe ușă.

Ofițerul de marină intră și salută scurt.

— Îl cunoașteți, nu? întrebă maiorul pe Lalescu.

— Da, zise acesta sfârșit.

— Ați crezut că-i puteți cumpăra conștiința cu bani, dar nu cunoașteți oamenii, cetățene Lalescu. Mai are rost să negați adevărul?

— Nu, văd că n-are... Mărturisesc totul. Am vrut să mă opresc, dar străinii...

Lalescu plecă, însoțit de maiorul Titescu, în timp ce directorul Buzescu se revăzu pentru o clipă în barul acela luxos, unde fusese invitat. Surpriza ce i se oferise atunci se încheiase cu alta, mult mai neplăcută...

*

Cei doi ofițeri ajunseseră la aeroport cu mult înaintea

avionului așteptat. Mai aveau de aranjat niște lucruri cu organele vamale și de ordine și aceasta cerea timp. Când megafonul anunță sosirea avionului, maiorul și căpitanul, îmbrăcați civil, erau postați la punctul de control, la ieșirea pasagerilor de pe aeroport.

Avionul uriaș ateriză ușor pe pistă și, după câteva manevre, se opri. Pasagerii începură să coboare și apoi să se îndrepte spre punctul de control.

— Bine ați venit, domnule Gerald, rosti maiorul Titescu către un bărbat elegant care se oprise la ghișeu.

Acesta, uluit, întrebă încet, într-o românească aproximativă:

— Ce doriți de la mine? Cine sunteți?

— Vă rugăm să ne acordați câteva minute, zise maiorul legitimându-se. E vorba de un plic... pe care l-ați adus și care ne interesează...

— Ce plic, domnule? Ce plic?

— Vă rugăm să vă amintiți, domnule Gerald, zise amabil maiorul. E vorba de plicul acela care conține documentele cu care ați venit să-l șantajați pe domnul Lalescu...

Străinul păli și cu toate eforturile pe care le făcea să pară calm nu reușea.

— Vasăzică, știți și asta, rosti el sfârșit.

— Știm, domnule Gerald, știm...

Redactor: maior I. ARAMĂ
Tehnoredactor: Gh. CUCOȘ

Bun de tipar: 18.09.1976. Apărut 1978. Tiraj 62.000 exemplare. Hârtie ziar sul de 50 g/m^2 Format 540×840/16. Coli de tipar 9. B 190.

Combinatul poligrafic „Casa Scânteii”
Piața Scânteii nr. 1, București,
Republica Socialista România

Lei 4

SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLE

SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLE

— Vă rog să notați, tovarășe maior. Stă pe strada Parcului, la numărul zece. O căutați miine, nu ?
— Nu e timp de pierdut, Stănculescule. Miine poate fi prea tirziu...
Maiorul nu răspunse privirii mirate a subalternului său și plecă ingîndurat, ridicindu-și cu un gest reflex gulerul pardesiului.
Străzile se goliseră de lume și putea merge liniștit, fără să fie tulburat de nimeni din gîndurile sale. Era sigur acum că a dat de capătul firului care-l va duce la dezlegarea tuturor enigmelor din acest caz...

(Din povestirea „Capătul firului")